

STORTINGET

Innst. 1 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra fullmaktskomiteen

Innstilling fra fullmaktskomiteen om representantenes fullmakter

Til Stortinget

Innledning

Den forberedende fullmaktskomité som det 165. storting valgte til å avgi foreløpig innstilling om fullmaktene for stortingsrepresentantene og deres vararepresentanter på det 166., 167., 168. og 169. storting, la frem sin innstilling 30. september 2021.

Da Stortinget trådte sammen 1. oktober 2021, ble følgende representanter valgt til medlemmer av fullmaktskomiteen: Une Bastholm, Lise Christoffersen, Mona Fagerås, Bengt Fasteraune, Heidi Greni, Svein Harberg, Kari Henriksen, Hans Andreas Limi, Per Olaf Lundteigen, Sverre Myrli, Hege Bae Nyholt, Kjell Ingolf Ropstad, Ingjerd Schou, Runar Sjøstad, Ingvild Wettrhus Thorsvik, Tone Wilhelmsen Trøen og Morten Wold.

Komiteen valgte samme dag Sverre Myrli som leder, Ingjerd Schou som første nestleder og Heidi Greni som andre nestleder.

Stortinget oversendte i sitt møte 1. oktober 2021 innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité til fullmaktskomiteen.

Innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité følger som vedlegg 1 til denne innstillingen. Vedlagt innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité følger:

- redegjørelse for riksvalegstyrets vedtak i klagesaker (vedlegg 1.1),

- fylkesvis oversikt som viser valglistenes stemmetall og fordelingen av distriktsmandatene (vedlegg 1.2),
- sammendrag av rapport om riksvalegstyrets oppgjør vedrørende utjevningsmandater (vedlegg 1.3),
- fylkesvis oversikt over valgte representanter og vararepresentanter ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør (vedlegg 1.4),
- statistisk oversikt over avgitte og forkastede stemmegivninger og stemmesedler samt forkastelsesgrunner ifølge tall fra fylkesvalgstyrene (vedlegg 1.5).

Komiteens merknader

Komiteen viser til det som er uttalt i innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité, og slutter seg til dens merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Klagen fra Jean Hasan tas ikke til følge.

II

Klagen fra Jean Hasan om hans ektefelles stemmerett avvises.

III

Fullmaktene for representantene og vararepresentantene fra Østfold valgdistrikt, Akershus valgdistrikt, Oslo valgdistrikt, Hedmark valgdistrikt, Oppland valgdistrikt, Buskerud valgdistrikt, Vestfold valgdistrikt, Telemark valgdistrikt, Aust-Agder valgdis-

trikt, Vest-Agder valgdistrikt, Rogaland valgdistrikt, Hordaland valgdistrikt, Sogn og Fjordane valgdistrikt, Møre og Romsdal valgdistrikt, Sør-Trøndelag valgdistrikt, Nord-Trøndelag valgdistrikt, Nordland valgdistrikt, Troms valgdistrikt og Finnmark valgdistrikt *godkjennes*.

Oslo, i fullmaktskomiteen, den 1. oktober 2021

Sverre Myrli

leder og ordfører

VEDLEGG 1

Innstilling fra den forberedende fullmaktskomité, valgt av det 165. storting, om fullmaktene for stortingsrepresentantene og vararepresentantene på det 166., 167., 168. og 169. storting

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Den forberedende fullmaktskomité

Stortinget valgte 17. juni 2021 – i samsvar med § 3 i Stortingets forretningsorden – følgende stortingsrepresentanter til medlemmer i den forberedende fullmaktskomité:

Sverre Myrli, Kari Henriksen, Ingvild Kjerkol, Runar Sjøstad, Tone Wilhelmsen Trøen, Ingjerd Schou, Michael Tetzschner, Kristin Ørmen Johnsen, Morten Wold, Solveig Horne, Heidi Greni, Bengt Fasteraune, Nicholas Wilkinson, Carl-Erik Grimstad, Jorunn Gleditsch Lossius, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes. Det ble samtidig valgt personlige varamedlemmer.

Sverre Myrli ble valgt til leder og Ingjerd Schou ble valgt til nestleder.

Personlige varamedlemmer som har møtt i komiteen, er: Tore Storehaug, Lise Christoffersen, Ole André Myhrvold, Olemic Thommessen, Christian Tybring-Gjedde og Erlend Wiborg.

Valgdagen var fastsatt ved kgl. res. til mandag 13. september 2021. Etter innkalling av lederen kom komiteen sammen første gang torsdag 23. september 2021.

Stortingets forretningsorden fastsetter i § 3 fjerde ledd at før det nye storting trer sammen, skal den forberedende fullmaktskomité levere en foreløpig innstilling om alle valg- og fullmakts spørsmål som en må regne med kan få innvirkning på sammensetningen av det nye storting.

1.2 Stortingets prøving av gyldigheten av valget

Riksvalgstyret utferdiger fullmakter for samtlige valgte stortingsrepresentanter og vararepresentanter, og fullmaktene sendes til Stortinget. Grunnloven § 64 bestemmer at Stortinget skal bedømme lovligheten av fullmaktene. Det følger av dette at Stortinget av eget tiltak skal bedømme om representantene og vararepresentantene er gyldig valgt i henhold til reglene i grunnlov, lov og forskrift.

Fylkesvalgstyrenes kontroll av stortingsvalget, som er omtalt nedenfor, er foreløpig og danner grunnlag for

Stortingets endelig kontroll av valget. I tillegg til fylkesvalgstyrenes møtebøker utgjør rapporten fra Statsforvalteren i Oslo og Viken om valget i Oslo og riksvalgstyrets avgjørelser av klager grunnlag for Stortingets kontroll. Dessuten skal Stortinget bedømme gyldigheten av fylkesvalgstyrenes valgoppgjør og riksvalgstyrets valgoppgjør.

Valgloven § 13-3 bestemmer at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et fylke ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette. Stortinget skal sørge for at feil blir rettet i den utstrekning det er mulig. Når valget i en kommune eller i et fylke er kjent ugyldig, påbyr Stortinget omvalg.

1.3 Fylkesvalgstyrenes kontroll

Etter valgloven § 10-9 skal fylkesvalgstyrene kontrollere gjennomføringen av stortingsvalget i kommunene med grunnlag i det materiell de får tilsendt fra valgstyrene. Målet med kontrollen er å avdekke feil som kan få betydning for valgoppjøret, og feil som kan få betydning for vurderingen av om valget er gyldig. Materiellet valgstyrene skal sende til fylkesvalgstyret, er i henhold til valgloven § 10-8 første ledd: bekreftet avskrift av det som er protokollert i forbindelse med valget, alle godkjente stemmesedler, alle forkastede stemmegivninger og stemmesedler, alle omslagskonvolutter fra forhåndsstemmegivningen utenriks og på Svalbard og Jan Mayen og kopi av innkomne klager.

Dersom fylkesvalgstyret finner feil ved valgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i valgstyrets opptelling, skal feilene rettes. Finner fylkesvalgstyret feil som det ikke kan rette, skal det beskrive feilen i møteboken. Resultatet av kontrollen skal fylkesvalgstyret protokollere i sin møtebok, og utskrift av møteboken skal sendes til Stortinget og riksvalgstyret. For Oslos vedkommende skal Statsforvalteren i Oslo og Viken foreta kontrollen som for andre valgstyret er lagt til fylkesvalgstyret, men statsforvalteren kan ikke rette feil ved valgstyrets prøving av stemmer eller opptelling. Statsforvalteren skal protokollere slike feil, og protokollen skal sendes Stortinget og riksvalgstyret.

1.4 Klager

Grunnloven § 55 bestemmer at valgstyrenes kjennelser angående «Stridigheter om stemmerett» kan innankes for Stortinget. Som følge av denne bestemmelse

sen fastsetter valgloven § 13-1 at Stortinget er klageinstans for «klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme». Om slike klagesaker skal riksvalegstyret avgi uttalelse til Stortinget.

Riksvalegstyret er klageinstans for klager over andre forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, se valgloven § 13-1. Riksvalegstyret skal oversende sine vedtak i klagesaker til Stortinget. Stortinget kan overprøve riksvalegstyrets avgjørelser i klagesaker som en del av sin prøving av valgets gyldighet i henhold til Grunnloven § 64.

Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over fylkesvalgstyrets valgoppgjør må fremmes innen sju dager etter at oppgjøret foreligger. Klage med krav om endring av et fylkesvalgstyrevedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene. Klage skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret, fylkesvalgstyret, statsforvalteren, departementet eller Stortingets administrasjon.

1.5 Vedlegg

Som vedlegg til denne innstilling følger:

- redegjørelse for riksvalegstyrets vedtak i klagesaker,
- oversikt over fylkesvalgstyrenes valgoppgjør som viser stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene,
- sammendrag av rapport fra riksvalegstyret om riksvalegstyrets oppgjør, som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene,
- navnene på de valgte representantene og vararepresentantene, ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet etter valgdistrikt,
- statistikk.

2. Fordelingen av stortingsmandatene mellom valgdistriktene

I alt skal det velges 169 stortingsrepresentanter, derav skal 150 velges som distriktsrepresentanter og 19 som utjevningsrepresentanter, jf. Grunnloven § 57. Antallet valgdistrikter er 19, og hvert valgdistrikt skal ha ett utjevningsmandat. Valgloven § 11-1 bestemmer at landet deles inn i 19 valgdistrikter, og at ved valg til Stortinget velges medlemmer og varamedlemmer fra følgende valgdistrikter:

Østfold valgdistrikt, Akershus valgdistrikt, Oslo valgdistrikt, Hedmark valgdistrikt, Oppland valgdistrikt, Buskerud valgdistrikt, Vestfold valgdistrikt, Telemark valgdistrikt, Aust-Agder valgdistrikt, Vest-Agder valgdistrikt, Rogaland valgdistrikt, Hordaland valgdistrikt, Sogn og Fjordane valgdistrikt, Møre og Romsdal

valgdistrikt, Sør-Trøndelag valgdistrikt, Nord-Trøndelag valgdistrikt, Nordland valgdistrikt, Troms valgdistrikt og Finnmark valgdistrikt.

Hvor mange representanter hvert valgdistrikt skal ha, avgjøres ved en beregning av forholdet mellom hvert distrikts antall innbyggere samt areal og hele rikets antall innbyggere samt areal, når hver innbygger gir ett poeng og hver kvadratkilometer gir 1,8 poeng, jf. Grunnloven § 57. Beregningen, som foretas av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, skal foretas hvert åttende år. Det innebærer at fordelingen av distriktsmandatene etter valget i 2021 er basert på en ny beregning i forhold til stortingsvalget i 2017. Nærmere regler er gitt i valgloven § 11-3.

I brev med vedlegg av 27. april 2020 til Stortingets presidentskap underrettet kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup Stortinget om at departementet hadde foretatt ny fordeling av mandatene på valgdistriktene ved stortingsvalg. Beregningen, som er gjort i samsvar med grunnloven § 57, er basert på innbyggertall pr. 1.1.2020 og valgdistriktenes areal. Beregningen ga følgende resultat for valgdistriktene:

Østfold	9
Akershus	19 (+ 2)
Oslo	20 (+ 1)
Hedmark	7
Oppland	6 (- 1)
Buskerud	8 (- 1)
Vestfold	7
Telemark	6
Aust-Agder	4
Vest-Agder	6
Rogaland	14
Hordaland	16
Sogn og Fjordane	4
Møre og Romsdal	8 (- 1)
Sør-Trøndelag	10
Nord-Trøndelag	5
Nordland	9
Troms	6
Finnmark	5
Totalt	169

3. Riksvalegstyret

Riksvalegstyret oppnevnes av Kongen i de årene det skal holdes stortingsvalg. Ved kongelig resolusjon 7. mai 2021 ble følgende medlemmer oppnevnt:

Jette F. Christensen, Oslo, leder
 Martin Engeset, Aremark, nestleder
 Marianne Nordli, Oslo
 Liv Signe Navarsete, Lærdal

Bror Yngve Rahm, Skien
 Øyvind Strømmen, Samnanger
 Ingvild Reymert, Oslo
 Terje Breivik, Ulvik
 Thomas Nygreen, Oslo

Personlige varamedlemmer ble oppnevnt samtidig.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er oppnevnt som arbeidshjelp for rikstingstyret.

4. Endringer i regelverket om stortingsvalg

I det følgende gis en oversikt over de viktigste endringer i valgloven og valgforskriften som er gjort siden stortingsvalget i 2017. Enkelte mindre endringer av språklig og teknisk karakter er ikke nærmere omtalt.

Valglovutvalget la for øvrig 27. mai 2020 frem sin utredning NOU 2020:6 – Frie og hemmelig valg – Ny valglov. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil, på bakgrunn av utredningen og høringsrunden, fremme en proposisjon med forslag til ny valglov for Stortinget. Flere av forslagene vil kreve endring av Grunnloven, og det ble derfor i september 2020 fremsatt flere grunnlovsforslag basert på utvalgets forslag. En ny valglov kan tidligst tre i kraft til stortingsvalget i 2025.

4.1 Justering av kommunenes mulighet til å vedta å avholde valg også søndag før valgdagen

Ved endringslov 9. juni 2017 nr. 36 ble valgloven § 9-2 annet ledd annet punktum opphevet. Endringen rettet opp en tidligere vedtatt innskrenking i kommunenes mulighet til å vedta å avholde valg også søndag før valgdagen.

På bakgrunn av Dokument 8:50 L (2014–2015) vedtok Stortinget den 13. juni 2016 en endring av valgloven § 9-2 annet ledd. Forslaget til lovendring ble fremmet for å fjerne muligheten for at 1/3 av kommunestyret kunne vedta at det holdes valg på søndag før valgdagen i kommunen. Bestemmelsen ble endret til at det kreves alminnelig flertall for å vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, jf. kommuneloven § 35 nr. 1.

Valgloven § 9-2 inneholdt imidlertid et forbehold om at et slikt mindretallsvedtak må fattes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. Denne fristen ble opprinnelig fastsatt for å sikre at utgiftene knyttet til todagersvalg skulle kunne innarbeides i årsbudsjettet dersom vedtaket ble fattet av et mindretall, jf. Ot. prp. nr. 32 (2008–2009) s. 42. Lovendringen medførte dermed en innskrenking av kommunenes mulighet til å vedta å avholde todagersvalg. En slik end-

ring var ikke tilsiktet, og det ble ansett uheldig å innskrenke når kommunestyret ved alminnelig flertall kan vedta å avholde todagersvalg. Valgloven § 9-2 annet ledd annet punktum ble derfor vedtatt opphevet.

4.2 Endring av valgloven som følge av regionreformen mv.

Stortinget vedtok den 8. juni 2017 ny inndeling av det regionale folkevalgte nivået, jf. Prop. 84 S (2016–2017) og Innst. 385 S (2016–2017). Allerede i 2016 hadde Stortinget vedtatt å slå sammen Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, jf. Prop. 130 LS (2015–2016) og Innst. 361 L (2015–2016). På bakgrunn av disse vedtakene ble 19 fylkeskommuner slått sammen til 11.

Det følger av Grunnloven at det skal være 19 valgdistrikter ved stortingsvalg, mens valgloven angir fylkene som valgdistriktene. Ettersom det ikke lenger var samsvar mellom antallet fylker og valgdistrikter, ble de 19 opprinnelige fylkene ved endringslov 15. juni 2018 nr. 39 ført opp som valgdistrikter i valgloven § 11-1 første ledd. Begrepet «fylke» ble i loven dessuten erstattet med «valgdistrikt» alle steder meningen kun var å beskrive fylkets funksjon som valgdistrikt. I valgloven § 11-1 annet ledd ble departementet gitt fullmakt til å gi forskrift som hvilke kommuner som hører til de ulike valgdistriktene.

Som følge av endringen i fylkesstrukturen ble det også foretatt visse justeringer i valgloven § 6-3, slik at partiene ble gitt noe større fleksibilitet i måten de organiserer seg på. Bestemmelsen om hvem som har rett til å representere et politisk parti på lokalt nivå, ble dessuten flyttet fra forskriftsnivå, til valgloven § 6-6.

4.3 Fritak fra å stå på liste ved stortingsvalg og assistanse ved stemmegivning

Ved endringslov 12. mars 2021 nr. 8 ble valgloven § 3-2 første ledd bokstav c endret slik at man ikke lenger er pliktig til å stå på liste ved et stortingsvalg. Endringen innebærer at dersom en person ikke ønsker å stå på en valgliste, er det tilstrekkelig for fritak at personen gir en skriftlig erklæring om dette. Forslaget innebærer en harmonisering med Grunnloven § 63 første ledd bokstav c.

I tillegg ble valgloven § 8-4 åttende ledd og § 9-5 femte ledd endret slik at velgere med psykiske eller fysiske funksjonsnedsettelse som trenger hjelp til å stemme, selv kan peke ut en medhjelper. Endringen medførte at kravet om at en valgfunksjonær også skal være med inn i valgavlukket, ble opphevet.

Endelig ble valgloven § 10-8 første ledd bokstav c vedtatt opphevet, slik at kommunene ikke lenger må sende inn alle valgkortene fra forhåndsstemmingen til fylkesvalgstyret.

4.4 Ulike tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19

Ved midlertidig lov 23. juni 2020 nr. 113 ble det innført en ny bestemmelse i valgloven § 6-3 a om adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag. Utbruddet av covid-19 vanskeliggjorde politiske partiers og uregistrerte grupper innhenting av underskrifter på listeforslag til stortingsvalget i 2021, og regelendringen gjorde det mulig for politiske partier som ikke fikk tilstrekkelig oppslutning ved forrige stortingsvalg, og uregistrerte grupper å samle inn underskrifter på listeforslag elektronisk. Bestemmelsen oppheves 1. januar 2022.

Ved midlertidig lov 23. april 2021 nr. 24 ble det videre vedtatt en rekke endringer i valgloven og kommune-loven som følge av utbruddet av covid-19. Bestemmelsene skulle hindre at valggjennomføringen førte til økt smitte, samt sørge for at alle velgere hadde mulighet til å stemme på en trygg måte.

For det første ble det vedtatt bestemmelser som skulle sikre at velgere som var pålagt isolasjon eller var i karantene på grunn av covid-19, fikk stemme. Blant annet ble perioden for ambulerende stemming utvidet til å gjelde også helgen før valgdagen og på valgdagen.

For det andre ble det vedtatt enkelte regler som ga kommunene økt fleksibilitet i tilretteleggingen for ordinær stemming, blant annet mulighet for at et valglokale geografisk kunne ligge utenfor stemmekretsen, og adgang til å opprette ekstra valglokaler i en stemmekrets dersom det forelå et lokalt smitteutbrudd. Ettersom det kunne bli krevende for kommunene å sikre tilstrekkelig bemanning ved valget, ble kravet om at medlemmer av stemmestyret måtte være folkeregistrert som bosatt i kommunen, opphevet. Det ble også gitt adgang for valgstyret til å beslutte at stemmer ved ambulerende stemming kunne tas imot med kun én stemmemottaker.

Det ble antatt at pandemien kunne medføre et økt antall forhåndsstemmer ved årets valg, og det ble derfor bestemt i loven at kommunene kunne starte opptellingen av forhåndsstemmer søndag før valgdagen.

For å sørge for en smittevernlig forsvarlig gjennomføring av stortings- og sametingsvalget ble det videre vedtatt en forskriftshjemmel for å kunne pålegge kommunene bestemte tiltak anbefalt av helsemyndighetene, som hygienetiltak og kontaktreducerende tiltak.

Kommunestyret har etter smittevernloven kompetanse til å fatte inngripende vedtak for å hindre eller forebygge smitte. For å unngå at kommuner vedtok smitteverntiltak som kunne hindre gjennomføringen av valget, ble det tatt inn en bestemmelse i valgloven om at kommunestyret ikke kunne vedta smitteverntiltak med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd som medførte at valget ikke ville bli gjennomført.

Også denne midlertidig loven er vedtatt opphevet 1. januar 2022.

5. Valgadministrasjon

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede statlige ansvaret for valggjennomføringen, mens kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av valget.

Som ved stortingsvalget i 2017 er det ved dette valget 19 valgdistrikter med de samme navn som tidligere. I valgforskriften er det fastsatt hvilke kommuner som tilhører det enkelte valgdistrikt. Flere av fylkesvalgstyrene har behandlet listeforslag, kontrollert gjennomføringen av valget og foretatt valgoppgjør for mer enn ett valgdistrikt.

Valgdirektoratet har ansvar for de operative støtteoppgavene til kommuner og fylkeskommuner ved valggjennomføring, samt drift og forvaltning av det elektroniske valgadministrasjonssystemet EVA. Direktoratet skal bistå kommunene og fylkeskommunene, herunder sørge for opplæring av valgmedarbeiderne og legge til rette for at valggjennomføringen er i samsvar med regelverket. Direktoratet skal – i tråd med valgloven §§ 8-3 (1) og 9-3 (2) – sørge for at kommunene arbeider med å sikre tilgjengeligheten for alle velgere både i og utenfor valglokalet, og gjøre det mulig for kommunene å anskaffe universelt utformet valgutstyr. Direktoratet skal også sørge for nødvendig, tilgjengelig og forståelig informasjon til velgerne. Som ansvarlig for EVA skal direktoratet bl.a. formidle valgresultater og utarbeide og formidle valgprognoser.

6. Valgoppgjøret

Fylkesvalgstyret foretar valgoppgjør for distriktsmandatene. Først fordeles mandatene mellom valglister med delingstallene 1,4 – 3 – 5 osv., jf. Grunnloven § 59 annet ledd og valgloven § 11-4. Når det er avgjort hvor mange distriktsmandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret mandatene til kandidatene på listene i samsvar med valgloven § 11-5. Fylkesvalgstyret skal protokollere sitt valgoppgjør og sende utskrift av det til Stortinget og riksvalestyret.

Deretter foretar riksvalestyret valgoppgjør for å fordele de 19 utjevningsmandatene. Metoden for fordelingen mellom partiene fremgår av Grunnloven § 59 fjerde og femte ledd og valgloven § 11-6 annet ledd. Et parti må ha fått minst fire prosent av stemmene i hele landet for å få utjevningsmandat. Så skal riksvalestyret fordele partienes utjevningsmandater mellom valgdistriktene, ett til hvert valgdistrikt, etter reglene i valgloven § 11-6 tredje ledd. Når det er avgjort hvilke partilister som får

utjevningsmandater, skal riksvalegstyret utpeke listenes utjevningsrepresentanter og samtlige vararepresentanter, jf. valgloven § 11-7. Riksvalegstyret skal protokollere resultatet av valgoppgjøret og underrette Stortinget og fylkesvalgstyrene om dette. Videre skal riksvalegstyret utferdige fullmakter for samtlige representanter og vararepresentanter og sende disse til Stortinget.

Riksvalegstyret foretok den 28. september 2021 kåring av utjevningsrepresentantene for perioden 2021–2025 og av samtlige vararepresentanter for de listene i valgdistriktet som oppnår utjevningsmandater.

Vedlegg 1.2 til denne innstillingen viser fylkesvalgstyrenes valgoppgjør med stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene.

Vedlegg 1.3 inneholder sammendrag av rapport fra riksvalegstyret om riksvalegstyrets oppgjør, som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene.

Av vedlegg 1.4 fremgår navnene på de valgte representantene og vararepresentantene ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet etter valgdistrikt.

7. Komiteens merknader

7.1 Generelle merknader

Komiteen kan på bakgrunn av sin kontroll av valget konstatere at helhetsinntrykket er at stortingsvalget 2021 har blitt gjennomført på en god og effektiv måte i kommunene, og at fylkesvalgstyrene har utført en grundig kontroll med valgstyrene. Komiteen ser likevel at det fortsatt er behov for forbedringer på enkelte områder.

Komiteen vil understreke at tillit til våre politiske institusjoner og tillit til valg er forhold som henger nøye sammen og er grunnleggende for et velfungerende demokrati. I vårt land er det høy tillit til at valg gjennomføres på en korrekt måte. Fra myndighetenes side er det viktig å opprettholde tilliten gjennom et kontinuerlig arbeid både for å utvikle et godt og hensiktsmessig valgregelverk og gjennom tilrettelegging av et tillitvekkende og velfungerende opplegg for alle deler av valg gjennomføringen.

Komiteen viser til at valglovutvalget den 27. mai 2020 la frem sin utredning NOU 2020:6 – Frie og hemmelig valg – Ny valglov. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil, på bakgrunn av utredningen og høringsrunden, fremme en proposisjon med forslag til ny valglov for Stortinget. Komiteen forutsetter at departementet i proposisjonen vil følge opp komiteens merknader, også i den utstrekning lovendring er nødvendig eller hensiktsmessig.

7.2 Ressurssituasjonen

Komiteen viser til at det aldri tidligere har blitt avgitt så mange forhåndsstemmer som ved dette stortingsvalget. En viktig forklaring er trolig pandemien og myndighetenes oppfordring til å stemme på forhånd av smittevern hensyn. Til tross for at det ble foretatt enkelte endringer i valgregelverket for å gi kommunene større fleksibilitet, er komiteen kjent med at flere kommuner har hatt ressursmessige utfordringer knyttet til gjennomføringen av valget. Mange har vært i en presset situasjon, særlig i forbindelse med forhåndsstemmegivningen, både når det gjelder bemanning og tidsfrister. Dette gjelder også valgstyrene og fylkesvalgstyrene. Enkelte kommuner har også gitt tilbakemelding om at å ta imot ambulerende stemmer fra koronasyke i valghelgen og på valgdagen var krevende. Uavhengig av den spesielle situasjonen som pandemien har representert, mener komiteen det kan være grunn til å vurdere om rammevilkårene for kommunen og de valgansvarlige er tilfredsstillende. Det kan etter komiteens syn neppe ses bort fra at trenden med en økning i forhåndsstemmegivningen vil fortsette, og det er derfor viktig at valgorganiseringen også innrettes mot dette.

7.3 Forkastede stemmegivninger og stemmesedler

Komiteen viser til at valgdeltakelsen ved årets stortingsvalg var på 77,2 prosent.

Komiteen viser videre til det er registrert 3 002 852 godkjente stemmegivninger ved stortingsvalget i 2021. En markant forskjell fra stortingsvalget i 2017 er at det er flest godkjente forhåndsstemmegivninger, 1 738 486, mot 1 264 366 på valgtinget. Tilsvarende tall i 2017 var henholdsvis 1 070 068 og 1 874 352.

Totalt 4 517 stemmegivninger er forkastet, 1 175 forhåndsstemmegivninger og 3 342 avgitt på valgtinget. Ved forrige stortingsvalg i 2017 ble det godkjent totalt 2 944 420 stemmegivninger og 5 061 ble forkastet.

Komiteen konstaterer at den vanligste årsaken til at stemmegivninger blir forkastet, er at velgeren ikke er oppført i manntallet i kommunen. Ved dette valget ble 3 997 stemmegivninger forkastet av denne grunn, 781 forhåndsstemmegivninger og 3 216 på valgtinget. Tilsvarende tall for valget i 2017 var henholdsvis 302 og 4 089, totalt 3 391.

Komiteen viser videre til at enkelte stemmegivninger, bl.a. i Oslo kommune, har blitt forkastet fordi stemmegiver bor på sperret adresse utenfor kommunen, og det derfor ikke har vært mulig for valgstyret å få sendt stemmegivningen videre til rett kommune. Komiteen ber departementet utrede en løsning som sikrer at stemmegivninger fra personer på sperret adresse kommer frem til riktig kommune, samtidig som den

nødvendige sikkerhet og konfidensialitet for stemmegiveren ivaretas.

Videre viser komiteen til at 2 984 187 stemmesedler ble godkjent ved stortingsvalget, 1 728 958 forhåndsstemmesedler og 1 255 229 stemmesedler fra valgtinget. Totalt 3 764 stemmesedler ble forkastet, 2 822 forhåndsstemmesedler og 942 stemmesedler avgitt på valgtinget. Ved forrige stortingsvalg ble 5 172 stemmesedler forkastet.

Komiteen viser til at manglende stempel på stemmeseddelen fortsatt er den forkastelsesgrunnen som forekommer oftest. Ved dette valget ble 3 411 stemmesedler forkastet av denne grunn, mot 4 520 ved forrige stortingsvalg. Ofte skyldes dette at stemmegiver benytter en separat stemmeseddel som «omslag» til sin egentlig stemme, for eksempel fordi man ønsker å skjule hva man har stemt på. I slike tilfeller blir kun den ytterste stemmeseddelen – omslaget – påført stempel. Den reelle stemmen blir forkastet. Komiteen mener problemet er såpass utbredt at departementet må vurdere tiltak for å forebygge dette.

Komiteen viser til vedlegg 1.5 til innstillingen med oversikt over antall stemmegivninger, stemmesedler og forkastelsesgrunner, totalt og fordelt på hvert enkelt valgdistrikt. Komiteen viser til at antall godkjente stemmegivninger ideelt sett skal tilsvare antall godkjente, blanke og forkastede stemmesedler. Derfor skal avvik mellom kryss i manntallet og antall stemmesedler i urnen i utgangspunktet ikke forekomme. Én stemmegivning – kryss i manntallet – skal tilsvare kun én stemmeseddel, uavhengig av om stemmeseddelen godkjennes eller må forkastes.

Også ved dette valget har komiteen registrert at det i svært mange kommuner er registrert flere avgitte stemmesedler enn godkjente stemmegivninger (kryss i manntallet), selv om det i de fleste kommuner dreier seg om et meget lite antall i forhold til antall avgitte stemmegivninger. For få stemmesedler i urnen i forhold til godkjente stemmegivninger forekommer adskillig sjeldnere.

Komiteen konstaterer at både antall forkastede stemmegivninger og stemmesedler er blitt redusert sammenlignet med forrige stortingsvalg. Dette er selv sagt en positiv utvikling, men antallet er fortsatt for høyt. Komiteen mener det er viktig å sette inn målrettede tiltak for å forhindre forkastelser, enten de skyldes feil forårsaket av velgeren selv, av en valgfunksjonær eller har andre årsaker. Komiteen viser til merknader om ulike tiltak nedenfor.

7.4 Særlig om for sent innkomne forhåndsstemmegivninger

Komiteen viser til at det ved forrige stortingsvalg var et relativt høyt tall av for sent innkomne forhåndsstemmegivninger.

Komiteen viser til at det er iverksatt tiltak for å motvirke dette, og er tilfreds med at tallet på for sent innkomne forhåndsstemmer synes å være lavere ved dette valget. Komiteen viser til valgforskriften § 27 åttende ledd, hvor det fremgår at i den nest siste uken av forhåndsstemmeperioden skal forhåndsstemmer sendes videre til velgernes hjemkommune hver dag. Og den siste uken før valgdagen skal forhåndsstemmegivningen ikke sendes med brevpost, men på en måte som sikrer at de kommer inn til valgstyret innen fristen kl. 17 dagen etter valgdagen. Valgdirektoratet har i denne forbindelse inngått avtale med Posten om fremsending av forhåndsstemmer ved årets stortingsvalg.

Komiteen vil vise til at det likevel er enkelte utfordringer med utenriks forhåndsstemming. Oslo kommune har i notat til komiteen av 23. september 2021 oppgitt at Oslo da hadde mottatt 214 stemmer etter fristen tirsdag 14. september 2021 kl. 17. Kun 6 av de for sent innkomne ser ut til å være ordinære utenbys stemmer.

Komiteen har merket seg at enkelte forhåndsstemmegivninger fra utlandet som formodentlig kom frem til valgstyret før fristen kl. 17 dagen etter valgdagen, har blitt forkastet i henhold til valgloven § 10-1(1) c fordi de ikke kan anses avgitt til rett tid. Fristen for å avgi stemme utenriks er nest siste fredag før valgdagen, jf. valgloven § 8-1 (2) første punktum. Komiteen viser til Ot.prp. 24 (2006–2007) kap. 3.4, som drøfter frist for forhåndsstemmegivning utenriks og på Svalbard. Det fremgår der at begrunnelsen for at utenriksstemmegivningen skal avsluttes en uke tidligere enn innenlands, er hensynet til at stemmegivningen skal komme frem til valgmyndighetene i tide.

Komiteen mener det bør vurderes om ikke alle utenriks stemmegivninger som kommer inn til valgstyret i vedkommende kommune innen fristen kl. 17 dagen etter valgdagen, bør kunne godkjennes, uavhengig av når stemmegivningen er utført, forutsatt at øvrige vilkår er oppfylt. Det vises til at komiteen også tok opp dette ved stortingsvalget i 2017.

Komiteen viser videre til at utenriksstasjonene løpende bør oversende stemmer de mottar, i stedet for å samle opp disse og sende dem i bolker. Forsendelser av utenriksstemmer må gjøres på en forsvarlig måte, slik at de kommer frem i tide.

Oslo kommune opplyser at de har mottatt ca. 100 stemmer fra utenriksstasjoner der de har skrevet at adressaten er valgstyret i en annen kommune enn Oslo, men har likevel adressert forsendelsen til Rådhuset i Oslo. Det samme har for øvrig flere kommuner gjort. Komiteen vil påpeke at feil adressering medfører en risiko for at stemmegivningene kan komme for sent frem, og mener at så vel utenriksstasjoner som kommuner må sørge for å unngå feiladressering.

7.5 Elektronisk avkryssing i manntallet

Komiteen viser til at alle kommunene har tilgang til elektronisk manntall gjennom valgadministrasjonssystemet EVA. Komiteen ser mange fordeler med elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget. Risikoen for feil blir mindre, og avviklingen av stemmegivningen i valglokalet går raskere og mer smidig. Komiteen vil likevel fremheve enkelte utfordringer som er avdekket ved EVA.

For det første har enkelte kommuner rapportert at stemmemottaker har registrert at det kommer opp feil person i det valgadministrative systemet EVA når de har skannet valgkort. Dersom stemmemottaker da ikke er observant, vil feil velger bli krysset av i manntallet. Dette er en alvorlig feil, og omfanget av dette må undersøkes.

For det andre er komiteen blitt gjort oppmerksom på at EVA tillater kommuner å krysse av velgere i andre kommuners manntall. Dette kan medføre feil i kommuners valgoppgjør. Valgstyret i Oslo har for eksempel vist til at andre kommuner hadde krysset av tre velgere i manntallet i Oslo. Stemmegivningene ble motatt i disse kommunene på valgdagen og ble krysset av i EVA i løpet av valgnatten. Det medførte avvik på tre manglende stemmesedler i Oslo. Når det er avvik, brukes det mye tid i kommunene på omtelling og å lete etter avvikene. Valgstyret i Oslo har i sin tilbakemelding gitt uttrykk for at Valgdirektoratet til en viss grad anså dette som en bagatellmessig feil. Komiteen mener det bør vurderes om det kan være aktuelt med en sperre i systemet, slik at denne type feil ikke skjer.

For det tredje er det meldt inn enkelte utfordringer med funksjonaliteten i EVA når det gjelder å søke opp velgere i manntallet. Komiteen mener dette også bør ses nærmere på.

For det fjerde har komiteen registrert at det enkelte steder har forekommet feil fordi valgmedarbeideren har glemt å registrere stemmegivningen i det elektroniske manntallet. En funksjon som innebærer at valgmedarbeideren får beskjed på skjermen om at avkryssing har skjedd – og er lagret – bør etter komiteens syn derfor vurderes.

7.6 Bruk av elektronisk valgkort

Komiteen viser til at dette var det første stortingsvalget som ble gjennomført utelukkende med elektronisk valgkort, og oppfatter at dette har fungert tilfredsstillende. Komiteen viser likevel til at valgstyret i Oslo har påpekt at Digipost den 3. september 2021 sendte ut informasjon til alle sine kunder hvor det bl.a. fremgikk følgende:

«Årets valgkort har blitt sendt deg i Digipost. Valgkortet bekrefter at du har stemmerett, og det inne-

holder praktisk informasjon, som når og hvor du skal stemme.»

Rett etter at meldingen ble sendt ut, mottok Oslo kommune, etter det komiteen forstår, mange henvendelser fra velgere, både i valglokalene og på valginformasjonstelefonen, som ønsket å stemme, men som ikke hadde stemmerett. Valgstyret i Oslo tror at denne feilinformasjonen fra Digipost var med på å øke antall forkastede stemmegivninger ved årets valg. Komiteen oppfordrer til gjennomgang av rutiner for elektronisk utsendelse, slik at feil av denne type ikke skjer igjen.

7.7 Organisering og logistikk i valglokalet mv.

Komiteen viser til at det er opp til valgstyrene – innenfor valglovens krav om tilgjengelighet – å bestemme hvordan stemmegivningen i valglokalet skal organiseres fysisk, og hvordan velgeren skal ledes gjennom de ulike trinnene av stemmegivningen. Komiteen mener at organiseringen av valgtinget er en viktig faktor for å forebygge feil som f.eks. at velgeren legger stemmeseddelen i urnen uten at den er stemplet. I Kommunal- og moderniseringsdepartementets valghåndbok s. 95 påpekes det tre sentrale elementer som skal gjennomføres i nær sammenheng og i følgende rekkefølge:

«1) Valgfunksjonæren skal krysse av i manntallet for velgerens navn.

2) Valgfunksjonæren skal stemple stemmeseddelen.

3) Velgeren skal legge stemmeseddelen i urnen. (Unntak for velgere som ikke tilhører kretsen, dersom det benyttes papirmanntall (...).)»

Komiteen mener omfanget av avvik tilsier at enkelte valglokaler fortsatt ikke er godt nok organisert for å kunne avvikle denne flyten i stemmegivningen på en optimal måte. Organiseringen må være slik at valgfunksjonærene har god kontroll på alle faser av stemmegivningen selv om det er mange mennesker og kø i valglokalet. Der det i valgdistriktet foregår et annet valg samtidig med stortingsvalget, f.eks. lokal folkeavstemning, kreves ekstra årvåkenhet for å unngå sammenblanding mv.

Komiteen mener også det er viktig at valgfunksjonærene sjekker stemmeavlukkene for å kontrollere at det til enhver tid er tilstrekkelig med stemmesedler for alle partier/lister. Dessverre skjer det fra tid til annen at noen velgere enten fjerner lister fra enkelte partier eller glemmer enkelte partiers lister bak andre lister.

Videre mener komiteen det er en god ordning at velgerne møtes av en «guide» når de kommer inn i valglokalet, og som viser dem til stemmeavlukket og deretter til stemmestyrets bord.

Komiteen viser til at rundt 30 000 valgmedarbeidere i kommuner og fylkeskommuner gjør en stor innsats i forbindelse med valg gjennomføringen.

Komiteen kan ved gjennomgang av fylkesvalgstyrenes valgprotokoller likevel konstatere at det skjer feil som burde vært unngått.

Komiteen vil bemerke at manglende registrering i manntallet kan skyldes dårlig opplæring i EVA. Komiteen vil eksempelvis vise til at det i en liten kommune er registrert 5 prosent for mange stemmer i forhold til godkjente stemmegivninger. Komiteen har i denne forbindelse fått opplyst fra vedkommende fylkesvalgstyres sekretariat at utfordringer knyttet til manglende opplæring kan være en forklaring på dette avviket.

Komiteen vil påpeke at i tillegg til å sørge for god infrastruktur i valglokalet er det avgjørende for en god gjennomføring av valget i kommunene at valgmedarbeiderne får god og relevant opplæring, slik at alle – uansett oppgaver – blir i stand til å mestre den viktige jobben de har påtatt seg, og dermed i større grad unngår å gjøre feil.

7.8 Endring av stemmeseddelen

Komiteen viser til merknader fra fullmaktskomiteen i Innst.1 S (2013–2014) kap. 7.7 s. 15. Fullmaktskomiteen uttalte følgende:

«Komiteen vil be departementet ved fremtidige valg bidra til at stemmesedlene utformes slik at velgerne ikke skal sette kryss for personstemme ved kommune- og fylkestingsvalg og kryss for stryking ved stortingsvalg.»

Denne problemstillingen ble gjentatt i Innst. 1 S (2017–2018) kap. 8.15 s.12.

Komiteen mener at fullmaktskomiteens påpeking for hhv. fire og åtte år siden er like aktuell i dag. Etter komiteens oppfatning tar mange velgere feil og tror de gir en ekstra personstemme til vedkommende kandidat på valglisten når de setter kryss i ruten på stemmeseddelen, slik de er vant til å gjøre ved kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Komiteen innser at forskjellige personvalgordninger ved ulike valg vil måtte gjenspeiles på stemmeseddelen, og at elektronisk telling av stemmesedler stiller visse krav til stemmeseddelens utforming. Men komiteen mener det ikke er akseptabelt at et kryss på stemmeseddelen skal ha to vidt forskjellige meninger ved to forskjellige valg. Derfor vil komiteen, i tråd med fullmaktskomiteens merknad nevnt ovenfor, be departementet sørge for at stemmeseddelen ved stortingsvalg utformes slik at velgerne unngår å være i tvil om hvordan de skal foreta eventuelle rettelser. Komiteen vil be departementet se på dette i forbindelse med arbeidet med ny valglov.

Endelig viser komiteen til at flere fylkesvalgstyrer mener at avkryssingsstemmeseddelen som benyttes ved forhåndsstemmegivningen, er beheftet med en svakhet. I mange tilfeller har velgere krysset av ved nr. 23 (feltet hvor velgeren kan skrive inn navnet på en liste som ikke er ført opp på stemmeseddelen), uten å skrive inn hvilken liste den aktuelle velgeren ønsker å stemme på. Det er da blitt reist spørsmål om velgerne i disse tilfellene har ønsket å stemme blankt. Komiteen har merket seg at det på stemmeseddelen er opplyst om at hvis velgeren ikke krysser av for et parti/en gruppe, regnes stemmen som blank. Komiteen ber likevel departementet vurdere en justering av stemmeseddelen på dette punkt til framtidige valg, slik at det klart fremgår av avkryssingen at velgeren ønsker å stemme blankt.

7.9 Særlig om Nordland valgdistrikt

Komiteen viser til at det foreligger knappe marginer i Nordland valgdistrikt mellom Sosialistisk Venstreparti, som tok det siste mandatet, og Høyre, som har størst urepresentert kvotient. I praksis betyr dette at Høyre må øke sitt stemmetall med mer enn 82 stemmer for å ta det siste mandatet fra Sosialistisk Venstreparti, alternativt at Sosialistisk Venstreparti må miste mer enn 38 stemmer for å tape dette mandat til Høyre. Denne situasjonen innebærer at komiteen har funnet grunn til å foreta en særlig grundig gjennomgang av valgoppgjøret i Nordland valgdistrikt.

Komiteen viser til at i henhold til valgloven § 13-3 tredje ledd skal Stortinget kjenne stortingsvalget i en kommune eller et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Feil kan bare antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet dersom det er mer sannsynlig at feilene har påvirket valgresultatet enn at de ikke har gjort det. Det må legges til grunn at det etter gjeldende rett er et krav om sannsynlighetsovervekt for at feilene har påvirket valgresultatet slik at valget kan være ugyldig, se bl.a. omtale av problemstillingen og gjennomgang av rettstilstanden i NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg – Ny valglov s. 306. De begåtte feil må videre antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, herunder fordelingen av mandater mellom listene og hvilke kandidater som er valgt fra de ulike listene. Og det må ha skjedd feil i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, det vil si brudd på valgregelverket. I utgangspunktet er det bare feil som er begått av personer som har plikter etter loven, som kan medføre ugyldig valg og omvalg etter valgloven § 13-3 fjerde ledd.

Komiteen viser til at den mest markante feilen som ble påvist under valget i Nordland valgdistrikt, er 181 stemmesedler uten offentlig stempel, og som dermed måtte forkastes i henhold til valgloven § 10-3 første

ledd bokstav a. Fylkesvalgstyret har oppgitt at årsaken til at disse måtte forkastes, er at velgere har lagt flere stemmesedler inni hverandre, slik at bare den ytterste har fått stempel. Dette er feil begått av velgeren selv, og kan ikke føre til ugyldig valg.

Når komiteen har vurdert sannsynligheten for at feil kan ha hatt innvirkning på mandatfordelingen i Nordland, har komiteen basert seg på de feil som er omtalt i det materialet som komiteen har mottatt fra fylkesvalgstyret i Nordland. Dette inkluderer feil som er begått av velgere, og feil som mest sannsynlig kan være begått av valgmedarbeidere. Det er ikke påvist mange feil fra sistnevnte gruppe. Komiteen har i sin videre vurdering skilt mellom feil som har ført til «for mange stemmer» i oppgjøret, og feil som har ført til «for få stemmer». Komiteen har også tatt i betraktning de to aktuelle partienes gjennomsnittlige andel av stemmene i valgdistriktet, som er 15,3 prosent for Høyre og 7,17 prosent for Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har etter en samlet gjennomgang og vurdering av det tilsendte materialet om valgoppgjøret i Nordland valgdistrikt, ikke avdekket feil som kan ha hatt betydning for fordelingen av distriktsmandatene i valgdistriktet.

8. Klagebehandling

8.1 Generelt

Det vises til omtalen foran under punkt 1.4. om behandlingen av klager over gjennomføringen av stortingsvalget.

I møte 28. september 2021 behandlet og avgjorde riksvalegstyret 14 klagesaker om gjennomføringen av stortingsvalget. I tillegg avga riksvalegstyret uttalelse i to klagesaker som Stortinget skal avgjøre. I møte 22. juni 2021 traff riksvalegstyret dessuten vedtak i seks klagesaker om listeforslag.

En sammenfatning av klagesakene og riksvalegstyrets avgjørelser følger som vedlegg 1.1 til denne innstillingen.

8.2 Klagesaker som Stortinget skal avgjøre

Etter Grunnloven § 55 skal klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme, avgjøres av Stortinget. Det er innkommet to slike klagesaker.

Jean Hasan har i brev 8. september 2021 klaget på at han ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at han ikke var innført i manntallet.

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Valgstyret avviste klagen med den begrunnelse at klager ikke har norsk statsborgerskap.

Klager har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget. Departementet har i sin forberedelse av saken kommet til samme konklusjon. Riksvalegstyret traff 28. september 2021 slikt vedtak:

1. Riksvalegstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Riksvalegstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan ikke tas til følge.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

Komiteen slutter seg til riksvalegstyrets anbefaling. Klagen fra Jean Hasan tas ikke til følge.

Jean Hasan har i brev 8. september 2021 også innlagt klage på at hans ektefelle ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at vedkommende ikke var innført i manntallet.

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Kommunen la til grunn at Jean Hasan hadde klagerett for sin ektefelle. Valgstyret vedtok å ikke ta klagen til følge med den begrunnelse at klagers ektefelle ikke har norsk statsborgerskap. Klagers ektefelle har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget.

Departementet har i sin forberedelse av saken kommet til at det korrekte vil være å avvise klagen. Klagerett etter valgloven § 13-1 første ledd andre punktum over stemmeretten eller om adgangen til å avgi stemme tilkommer «den som ikke er blitt manntallsført». Klagers ektefelle er imidlertid ikke klager i saken, og bestemmelsen kommer dermed ikke til anvendelse. Klagen vedrørende klagers ektefelle må dermed behandles etter § 13-1 første ledd første punktum. Her fremgår at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klageren har ikke stemmerett etter valgloven § 2-1 første ledd. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed ikke oppfylt. Riksvalegstyret traff 28. september 2021 slikt vedtak:

1. Riksvalegstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Riksvalegstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan avvises.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

Komiteen slutter seg til riksvalegstyrets anbefaling. Klagen fra Jean Hasan om hans ektefelles stemmerett avvises.

8.3 Riksvalegstyrets klagesaker

Komiteen har gjennomgått de øvrige klagesaker som riksvalegstyret har behandlet og avgjort.

Komiteens flertall, medlemmene Kari Henriksen, Ingvild Kjerkol, Sverre Myrli, Runar Sjøstad, Kristin Ørmen Johnsen, Michael Tetzschner, Olemic Thommessen, Tone Wilhelmsen Trøen, Bengt Fasteraune, Heidi Greni og Tore Storehaug, har ingen merknader til disse.

Komiteens mindretall, medlemmene Christian Tybring-Gjedde, Morten Wold, Nicholas Wilkinson, Carl-Erik Grimstad, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes, støtter rik valgstyrets vedtak i klagesak nr. 4 (om valggjennomføringen i Molde kommune), men vil likevel understreke betydningen av et tydeligere skille mellom stat og religion, spesielt når det dreier seg om valgsituasjoner. Det vises spesielt til at departementet i sin klagebehandling legger til grunn at valgloven «ikke er til hinder for at kirker, bedehus o.l.» kan brukes som valglokaler på valget. Disse medlemmer viser til at departementet kjenner til at «flere kirker, bedehus o.l.» har blitt brukt som valglokaler, og mener en ny valglov på en tydeligere måte må begrense adgang til å benytte bygninger knyttet til religionsutøvelse eller sekulær virksomhet med en tydelig politisk profil som valglokale. Disse medlemmer viser til at dersom flere kommunale bygninger blir universelt utformet, så ville også behovet for å bruke bygninger med tilknytning til religion eller politikk vært mindre.

Oslo, i den forberedende fullmaktskomité, den 30. september 2021

Sverre Myrli

leder

9. Komiteens tilråding

Komiteen viser til det som er uttalt foran, og rå den ordinære fullmaktskomité til å rå Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

Klagen fra Jean Hasan tas ikke til følge.

II

Klagen fra Jean Hasan om hans ektefelles stemmerett avvises.

III

Fullmaktene for representantene og vararepresentantene fra Østfold valgdistrikt, Akershus valgdistrikt, Oslo valgdistrikt, Hedmark valgdistrikt, Oppland valgdistrikt, Buskerud valgdistrikt, Vestfold valgdistrikt, Telemark valgdistrikt, Aust-Agder valgdistrikt, Vest-Agder valgdistrikt, Rogaland valgdistrikt, Hordaland valgdistrikt, Sogn og Fjordane valgdistrikt, Møre og Romsdal valgdistrikt, Sør-Trøndelag valgdistrikt, Nord-Trøndelag valgdistrikt, Nordland valgdistrikt, Troms valgdistrikt og Finnmark valgdistrikt *godkjennes*.

VEDLEGG 1

Innstilling fra den forberedende fullmaktskomité, valgt av det 165. storting, om fullmaktene for stortingsrepresentantene og vararepresentantene på det 166., 167., 168. og 169. storting

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Den forberedende fullmaktskomité

Stortinget valgte 17. juni 2021 – i samsvar med § 3 i Stortingets forretningsorden – følgende stortingsrepresentanter til medlemmer i den forberedende fullmaktskomité:

Sverre Myrli, Kari Henriksen, Ingvild Kjerkol, Runar Sjøstad, Tone Wilhelmsen Trøen, Ingjerd Schou, Michael Tetzschner, Kristin Ørmen Johnsen, Morten Wold, Solveig Horne, Heidi Greni, Bengt Fasteraune, Nicholas Wilkinson, Carl-Erik Grimstad, Jorunn Gleditsch Lossius, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes. Det ble samtidig valgt personlige varamedlemmer.

Sverre Myrli ble valgt til leder og Ingjerd Schou ble valgt til nestleder.

Personlige varamedlemmer som har møtt i komiteen, er: Tore Storehaug, Lise Christoffersen, Ole André Myhrvold, Olemic Thommessen, Christian Tybring-Gjedde og Erlend Wiborg.

Valgdagen var fastsatt ved kgl. res. til mandag 13. september 2021. Etter innkalling av lederen kom komiteen sammen første gang torsdag 23. september 2021.

Stortingets forretningsorden fastsetter i § 3 fjerde ledd at før det nye storting trer sammen, skal den forberedende fullmaktskomité levere en foreløpig innstilling om alle valg- og fullmakts spørsmål som en må regne med kan få innvirkning på sammensetningen av det nye storting.

1.2 Stortingets prøving av gyldigheten av valget

Riksvalgstyret utferdiger fullmakter for samtlige valgte stortingsrepresentanter og vararepresentanter, og fullmaktene sendes til Stortinget. Grunnloven § 64 bestemmer at Stortinget skal bedømme lovligheten av fullmaktene. Det følger av dette at Stortinget av eget tiltak skal bedømme om representantene og vararepresentantene er gyldig valgt i henhold til reglene i grunnlov, lov og forskrift.

Fylkesvalgstyrenes kontroll av stortingsvalget, som er omtalt nedenfor, er foreløpig og danner grunnlag for

Stortingets endelig kontroll av valget. I tillegg til fylkesvalgstyrenes møtebøker utgjør rapporten fra Statsforvalteren i Oslo og Viken om valget i Oslo og riksvalgstyrets avgjørelser av klager grunnlag for Stortingets kontroll. Dessuten skal Stortinget bedømme gyldigheten av fylkesvalgstyrenes valgoppgjør og riksvalgstyrets valgoppgjør.

Valgloven § 13-3 bestemmer at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et fylke ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette. Stortinget skal sørge for at feil blir rettet i den utstrekning det er mulig. Når valget i en kommune eller i et fylke er kjent ugyldig, påbyr Stortinget omvalg.

1.3 Fylkesvalgstyrenes kontroll

Etter valgloven § 10-9 skal fylkesvalgstyrene kontrollere gjennomføringen av stortingsvalget i kommunene med grunnlag i det materiell de får tilsendt fra valgstyrene. Målet med kontrollen er å avdekke feil som kan få betydning for valgoppjøret, og feil som kan få betydning for vurderingen av om valget er gyldig. Materiellet valgstyrene skal sende til fylkesvalgstyret, er i henhold til valgloven § 10-8 første ledd: bekreftet avskrift av det som er protokollert i forbindelse med valget, alle godkjente stemmesedler, alle forkastede stemmegivninger og stemmesedler, alle omslagskonvolutter fra forhåndsstemmegivningen utenriks og på Svalbard og Jan Mayen og kopi av innkomne klager.

Dersom fylkesvalgstyret finner feil ved valgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i valgstyrets opptelling, skal feilene rettes. Finner fylkesvalgstyret feil som det ikke kan rette, skal det beskrive feilen i møteboken. Resultatet av kontrollen skal fylkesvalgstyret protokollere i sin møtebok, og utskrift av møteboken skal sendes til Stortinget og riksvalgstyret. For Oslos vedkommende skal Statsforvalteren i Oslo og Viken foreta kontrollen som for andre valgstyret er lagt til fylkesvalgstyret, men statsforvalteren kan ikke rette feil ved valgstyrets prøving av stemmer eller opptelling. Statsforvalteren skal protokollere slike feil, og protokollen skal sendes Stortinget og riksvalgstyret.

1.4 Klager

Grunnloven § 55 bestemmer at valgstyrenes kjennelser angående «Stridigheter om stemmerett» kan innankes for Stortinget. Som følge av denne bestemmelse

sen fastsetter valgloven § 13-1 at Stortinget er klageinstans for «klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme». Om slike klagesaker skal riksvalegstyret avgi uttalelse til Stortinget.

Riksvalegstyret er klageinstans for klager over andre forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, se valgloven § 13-1. Riksvalegstyret skal oversende sine vedtak i klagesaker til Stortinget. Stortinget kan overprøve riksvalegstyrets avgjørelser i klagesaker som en del av sin prøving av valgets gyldighet i henhold til Grunnloven § 64.

Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over fylkesvalgstyrets valgoppgjør må fremmes innen sju dager etter at oppgjøret foreligger. Klage med krav om endring av et fylkesvalgstyrevedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene. Klage skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret, fylkesvalgstyret, statsforvalteren, departementet eller Stortingets administrasjon.

1.5 Vedlegg

Som vedlegg til denne innstilling følger:

- redegjørelse for riksvalegstyrets vedtak i klagesaker,
- oversikt over fylkesvalgstyrenes valgoppgjør som viser stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene,
- sammendrag av rapport fra riksvalegstyret om riksvalegstyrets oppgjør, som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene,
- navnene på de valgte representantene og vararepresentantene, ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet etter valgdistrikt,
- statistikk.

2. Fordelingen av stortingsmandatene mellom valgdistriktene

I alt skal det velges 169 stortingsrepresentanter, derav skal 150 velges som distriktsrepresentanter og 19 som utjevningsrepresentanter, jf. Grunnloven § 57. Antallet valgdistrikter er 19, og hvert valgdistrikt skal ha ett utjevningsmandat. Valgloven § 11-1 bestemmer at landet deles inn i 19 valgdistrikter, og at ved valg til Stortinget velges medlemmer og varamedlemmer fra følgende valgdistrikter:

Østfold valgdistrikt, Akershus valgdistrikt, Oslo valgdistrikt, Hedmark valgdistrikt, Oppland valgdistrikt, Buskerud valgdistrikt, Vestfold valgdistrikt, Telemark valgdistrikt, Aust-Agder valgdistrikt, Vest-Agder valgdistrikt, Rogaland valgdistrikt, Hordaland valgdistrikt, Sogn og Fjordane valgdistrikt, Møre og Romsdal

valgdistrikt, Sør-Trøndelag valgdistrikt, Nord-Trøndelag valgdistrikt, Nordland valgdistrikt, Troms valgdistrikt og Finnmark valgdistrikt.

Hvor mange representanter hvert valgdistrikt skal ha, avgjøres ved en beregning av forholdet mellom hvert distrikts antall innbyggere samt areal og hele rikets antall innbyggere samt areal, når hver innbygger gir ett poeng og hver kvadratkilometer gir 1,8 poeng, jf. Grunnloven § 57. Beregningen, som foretas av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, skal foretas hvert åttende år. Det innebærer at fordelingen av distriktsmandatene etter valget i 2021 er basert på en ny beregning i forhold til stortingsvalget i 2017. Nærmere regler er gitt i valgloven § 11-3.

I brev med vedlegg av 27. april 2020 til Stortingets presidentskap underrettet kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup Stortinget om at departementet hadde foretatt ny fordeling av mandatene på valgdistriktene ved stortingsvalg. Beregningen, som er gjort i samsvar med grunnloven § 57, er basert på innbyggertall pr. 1.1.2020 og valgdistriktenes areal. Beregningen ga følgende resultat for valgdistriktene:

Østfold	9
Akershus	19 (+ 2)
Oslo	20 (+ 1)
Hedmark	7
Oppland	6 (- 1)
Buskerud	8 (- 1)
Vestfold	7
Telemark	6
Aust-Agder	4
Vest-Agder	6
Rogaland	14
Hordaland	16
Sogn og Fjordane	4
Møre og Romsdal	8 (- 1)
Sør-Trøndelag	10
Nord-Trøndelag	5
Nordland	9
Troms	6
Finnmark	5
Totalt	169

3. Riksvalegstyret

Riksvalegstyret oppnevnes av Kongen i de årene det skal holdes stortingsvalg. Ved kongelig resolusjon 7. mai 2021 ble følgende medlemmer oppnevnt:

Jette F. Christensen, Oslo, leder
 Martin Engeset, Aremark, nestleder
 Marianne Nordli, Oslo
 Liv Signe Navarsete, Lærdal

Bror Yngve Rahm, Skien
 Øyvind Strømmen, Samnanger
 Ingvild Reymert, Oslo
 Terje Breivik, Ulvik
 Thomas Nygreen, Oslo

Personlige varamedlemmer ble oppnevnt samtidig.
 Kommunal- og moderniseringsdepartementet er oppnevnt som arbeidshjelp for rikstingstyret.

4. Endringer i regelverket om stortingsvalg

I det følgende gis en oversikt over de viktigste endringer i valgloven og valgforskriften som er gjort siden stortingsvalget i 2017. Enkelte mindre endringer av språklig og teknisk karakter er ikke nærmere omtalt.

Valglovutvalget la for øvrig 27. mai 2020 frem sin utredning NOU 2020:6 – Frie og hemmelig valg – Ny valglov. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil, på bakgrunn av utredningen og høringsrunden, fremme en proposisjon med forslag til ny valglov for Stortinget. Flere av forslagene vil kreve endring av Grunnloven, og det ble derfor i september 2020 fremsatt flere grunnlovsforslag basert på utvalgets forslag. En ny valglov kan tidligst tre i kraft til stortingsvalget i 2025.

4.1 Justering av kommunenes mulighet til å vedta å avholde valg også søndag før valgdagen

Ved endringslov 9. juni 2017 nr. 36 ble valgloven § 9-2 annet ledd annet punktum opphevet. Endringen rettet opp en tidligere vedtatt innskrenking i kommunenes mulighet til å vedta å avholde valg også søndag før valgdagen.

På bakgrunn av Dokument 8:50 L (2014–2015) vedtok Stortinget den 13. juni 2016 en endring av valgloven § 9-2 annet ledd. Forslaget til lovendring ble fremmet for å fjerne muligheten for at 1/3 av kommunestyret kunne vedta at det holdes valg på søndag før valgdagen i kommunen. Bestemmelsen ble endret til at det kreves alminnelig flertall for å vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, jf. kommuneloven § 35 nr. 1.

Valgloven § 9-2 inneholdt imidlertid et forbehold om at et slikt mindretallsvedtak må fattes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. Denne fristen ble opprinnelig fastsatt for å sikre at utgiftene knyttet til todagersvalg skulle kunne innarbeides i årsbudsjettet dersom vedtaket ble fattet av et mindretall, jf. Ot. prp. nr. 32 (2008–2009) s. 42. Lovendringen medførte dermed en innskrenking av kommunenes mulighet til å vedta å avholde todagersvalg. En slik end-

ring var ikke tilsiktet, og det ble ansett uheldig å innskrenke når kommunestyret ved alminnelig flertall kan vedta å avholde todagersvalg. Valgloven § 9-2 annet ledd annet punktum ble derfor vedtatt opphevet.

4.2 Endring av valgloven som følge av regionreformen mv.

Stortinget vedtok den 8. juni 2017 ny inndeling av det regionale folkevalgte nivået, jf. Prop. 84 S (2016–2017) og Innst. 385 S (2016–2017). Allerede i 2016 hadde Stortinget vedtatt å slå sammen Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, jf. Prop. 130 LS (2015–2016) og Innst. 361 L (2015–2016). På bakgrunn av disse vedtakene ble 19 fylkeskommuner slått sammen til 11.

Det følger av Grunnloven at det skal være 19 valgdistrikter ved stortingsvalg, mens valgloven angir fylkene som valgdistriktene. Ettersom det ikke lenger var samsvar mellom antallet fylker og valgdistrikter, ble de 19 opprinnelige fylkene ved endringslov 15. juni 2018 nr. 39 ført opp som valgdistrikter i valgloven § 11-1 første ledd. Begrepet «fylke» ble i loven dessuten erstattet med «valgdistrikt» alle steder meningen kun var å beskrive fylkets funksjon som valgdistrikt. I valgloven § 11-1 annet ledd ble departementet gitt fullmakt til å gi forskrift som hvilke kommuner som hører til de ulike valgdistriktene.

Som følge av endringen i fylkesstrukturen ble det også foretatt visse justeringer i valgloven § 6-3, slik at partiene ble gitt noe større fleksibilitet i måten de organiserer seg på. Bestemmelsen om hvem som har rett til å representere et politisk parti på lokalt nivå, ble dessuten flyttet fra forskriftsnivå, til valgloven § 6-6.

4.3 Fritak fra å stå på liste ved stortingsvalg og assistanse ved stemmegivning

Ved endringslov 12. mars 2021 nr. 8 ble valgloven § 3-2 første ledd bokstav c endret slik at man ikke lenger er pliktig til å stå på liste ved et stortingsvalg. Endringen innebærer at dersom en person ikke ønsker å stå på en valgliste, er det tilstrekkelig for fritak at personen gir en skriftlig erklæring om dette. Forslaget innebærer en harmonisering med Grunnloven § 63 første ledd bokstav c.

I tillegg ble valgloven § 8-4 åttende ledd og § 9-5 femte ledd endret slik at velgere med psykiske eller fysiske funksjonsnedsettelse som trenger hjelp til å stemme, selv kan peke ut en medhjelper. Endringen medførte at kravet om at en valgfunksjonær også skal være med inn i valgavlukket, ble opphevet.

Endelig ble valgloven § 10-8 første ledd bokstav c vedtatt opphevet, slik at kommunene ikke lenger må sende inn alle valgkortene fra forhåndsstemmingen til fylkesvalgstyret.

4.4 Ulike tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19

Ved midlertidig lov 23. juni 2020 nr. 113 ble det innført en ny bestemmelse i valgloven § 6-3 a om adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag. Utbruddet av covid-19 vanskeliggjorde politiske partiers og uregistrerte grupper innhenting av underskrifter på listeforslag til stortingsvalget i 2021, og regelendringen gjorde det mulig for politiske partier som ikke fikk tilstrekkelig oppslutning ved forrige stortingsvalg, og uregistrerte grupper å samle inn underskrifter på listeforslag elektronisk. Bestemmelsen oppheves 1. januar 2022.

Ved midlertidig lov 23. april 2021 nr. 24 ble det videre vedtatt en rekke endringer i valgloven og kommune-loven som følge av utbruddet av covid-19. Bestemmelsene skulle hindre at valggjennomføringen førte til økt smitte, samt sørge for at alle velgere hadde mulighet til å stemme på en trygg måte.

For det første ble det vedtatt bestemmelser som skulle sikre at velgere som var pålagt isolasjon eller var i karantene på grunn av covid-19, fikk stemme. Blant annet ble perioden for ambulerende stemming utvidet til å gjelde også helgen før valgdagen og på valgdagen.

For det andre ble det vedtatt enkelte regler som ga kommunene økt fleksibilitet i tilretteleggingen for ordinær stemming, blant annet mulighet for at et valglokale geografisk kunne ligge utenfor stemmekretsen, og adgang til å opprette ekstra valglokaler i en stemmekrets dersom det forelå et lokalt smitteutbrudd. Ettersom det kunne bli krevende for kommunene å sikre tilstrekkelig bemanning ved valget, ble kravet om at medlemmer av stemmestyret måtte være folkeregistrert som bosatt i kommunen, opphevet. Det ble også gitt adgang for valgstyret til å beslutte at stemmer ved ambulerende stemming kunne tas imot med kun én stemmemottaker.

Det ble antatt at pandemien kunne medføre et økt antall forhåndsstemmer ved årets valg, og det ble derfor bestemt i loven at kommunene kunne starte opptellingen av forhåndsstemmer søndag før valgdagen.

For å sørge for en smittevernlig forsvarlig gjennomføring av stortings- og sametingsvalget ble det videre vedtatt en forskriftshjemmel for å kunne pålegge kommunene bestemte tiltak anbefalt av helsemyndighetene, som hygienetiltak og kontaktreducerende tiltak.

Kommunestyret har etter smittevernloven kompetanse til å fatte inngripende vedtak for å hindre eller forebygge smitte. For å unngå at kommuner vedtok smitteverntiltak som kunne hindre gjennomføringen av valget, ble det tatt inn en bestemmelse i valgloven om at kommunestyret ikke kunne vedta smitteverntiltak med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd som medførte at valget ikke ville bli gjennomført.

Også denne midlertidig loven er vedtatt opphevet 1. januar 2022.

5. Valgadministrasjon

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede statlige ansvaret for valggjennomføringen, mens kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av valget.

Som ved stortingsvalget i 2017 er det ved dette valget 19 valgdistrikter med de samme navn som tidligere. I valgforskriften er det fastsatt hvilke kommuner som tilhører det enkelte valgdistrikt. Flere av fylkesvalgstyrene har behandlet listeforslag, kontrollert gjennomføringen av valget og foretatt valgoppgjør for mer enn ett valgdistrikt.

Valgdirektoratet har ansvar for de operative støtteoppgavene til kommuner og fylkeskommuner ved valggjennomføring, samt drift og forvaltning av det elektroniske valgadministrasjonssystemet EVA. Direktoratet skal bistå kommunene og fylkeskommunene, herunder sørge for opplæring av valgmedarbeiderne og legge til rette for at valggjennomføringen er i samsvar med regelverket. Direktoratet skal – i tråd med valgloven §§ 8-3 (1) og 9-3 (2) – sørge for at kommunene arbeider med å sikre tilgjengeligheten for alle velgere både i og utenfor valglokalet, og gjøre det mulig for kommunene å anskaffe universelt utformet valgutstyr. Direktoratet skal også sørge for nødvendig, tilgjengelig og forståelig informasjon til velgerne. Som ansvarlig for EVA skal direktoratet bl.a. formidle valgresultater og utarbeide og formidle valgprognoser.

6. Valgoppgjøret

Fylkesvalgstyret foretar valgoppgjør for distriktsmandatene. Først fordeles mandatene mellom valglister med delingstallene 1,4 – 3 – 5 osv., jf. Grunnloven § 59 annet ledd og valgloven § 11-4. Når det er avgjort hvor mange distriktsmandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret mandatene til kandidatene på listene i samsvar med valgloven § 11-5. Fylkesvalgstyret skal protokollere sitt valgoppgjør og sende utskrift av det til Stortinget og riksvalestyret.

Deretter foretar riksvalestyret valgoppgjør for å fordele de 19 utjevningsmandatene. Metoden for fordelingen mellom partiene fremgår av Grunnloven § 59 fjerde og femte ledd og valgloven § 11-6 annet ledd. Et parti må ha fått minst fire prosent av stemmene i hele landet for å få utjevningsmandat. Så skal riksvalestyret fordele partienes utjevningsmandater mellom valgdistriktene, ett til hvert valgdistrikt, etter reglene i valgloven § 11-6 tredje ledd. Når det er avgjort hvilke partilister som får

utjevningsmandater, skal riksvalegstyret utpeke listenes utjevningsrepresentanter og samtlige vararepresentanter, jf. valgloven § 11-7. Riksvalegstyret skal protokollere resultatet av valgoppgjøret og underrette Stortinget og fylkesvalgstyrene om dette. Videre skal riksvalegstyret utferdige fullmakter for samtlige representanter og vararepresentanter og sende disse til Stortinget.

Riksvalegstyret foretok den 28. september 2021 kåring av utjevningsrepresentantene for perioden 2021–2025 og av samtlige vararepresentanter for de listene i valgdistriktet som oppnår utjevningsmandater.

Vedlegg 1.2 til denne innstillingen viser fylkesvalgstyrenes valgoppgjør med stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene.

Vedlegg 1.3 inneholder sammendrag av rapport fra riksvalegstyret om riksvalegstyrets oppgjør, som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene.

Av vedlegg 1.4 fremgår navnene på de valgte representantene og vararepresentantene ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet etter valgdistrikt.

7. Komiteens merknader

7.1 Generelle merknader

Komiteen kan på bakgrunn av sin kontroll av valget konstatere at helhetsinntrykket er at stortingsvalget 2021 har blitt gjennomført på en god og effektiv måte i kommunene, og at fylkesvalgstyrene har utført en grundig kontroll med valgstyrene. Komiteen ser likevel at det fortsatt er behov for forbedringer på enkelte områder.

Komiteen vil understreke at tillit til våre politiske institusjoner og tillit til valg er forhold som henger nøye sammen og er grunnleggende for et velfungerende demokrati. I vårt land er det høy tillit til at valg gjennomføres på en korrekt måte. Fra myndighetenes side er det viktig å opprettholde tilliten gjennom et kontinuerlig arbeid både for å utvikle et godt og hensiktsmessig valgregelverk og gjennom tilrettelegging av et tillitvekkende og velfungerende opplegg for alle deler av valg gjennomføringen.

Komiteen viser til at valglovutvalget den 27. mai 2020 la frem sin utredning NOU 2020:6 – Frie og hemmelig valg – Ny valglov. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil, på bakgrunn av utredningen og høringsrunden, fremme en proposisjon med forslag til ny valglov for Stortinget. Komiteen forutsetter at departementet i proposisjonen vil følge opp komiteens merknader, også i den utstrekning lovendring er nødvendig eller hensiktsmessig.

7.2 Ressurssituasjonen

Komiteen viser til at det aldri tidligere har blitt avgitt så mange forhåndsstemmer som ved dette stortingsvalget. En viktig forklaring er trolig pandemien og myndighetenes oppfordring til å stemme på forhånd av smittevern hensyn. Til tross for at det ble foretatt enkelte endringer i valgregelverket for å gi kommunene større fleksibilitet, er komiteen kjent med at flere kommuner har hatt ressursmessige utfordringer knyttet til gjennomføringen av valget. Mange har vært i en presset situasjon, særlig i forbindelse med forhåndsstemmegivningen, både når det gjelder bemanning og tidsfrister. Dette gjelder også valgstyrene og fylkesvalgstyrene. Enkelte kommuner har også gitt tilbakemelding om at å ta imot ambulerende stemmer fra koronasyke i valghelgen og på valgdagen var krevende. Uavhengig av den spesielle situasjonen som pandemien har representert, mener komiteen det kan være grunn til å vurdere om rammevilkårene for kommunen og de valgansvarlige er tilfredsstillende. Det kan etter komiteens syn neppe ses bort fra at trenden med en økning i forhåndsstemmegivningen vil fortsette, og det er derfor viktig at valgorganiseringen også innrettes mot dette.

7.3 Forkastede stemmegivninger og stemmesedler

Komiteen viser til at valgdeltakelsen ved årets stortingsvalg var på 77,2 prosent.

Komiteen viser videre til det er registrert 3 002 852 godkjente stemmegivninger ved stortingsvalget i 2021. En markant forskjell fra stortingsvalget i 2017 er at det er flest godkjente forhåndsstemmegivninger, 1 738 486, mot 1 264 366 på valgtinget. Tilsvarende tall i 2017 var henholdsvis 1 070 068 og 1 874 352.

Totalt 4 517 stemmegivninger er forkastet, 1 175 forhåndsstemmegivninger og 3 342 avgitt på valgtinget. Ved forrige stortingsvalg i 2017 ble det godkjent totalt 2 944 420 stemmegivninger og 5 061 ble forkastet.

Komiteen konstaterer at den vanligste årsaken til at stemmegivninger blir forkastet, er at velgeren ikke er oppført i manntallet i kommunen. Ved dette valget ble 3 997 stemmegivninger forkastet av denne grunn, 781 forhåndsstemmegivninger og 3 216 på valgtinget. Tilsvarende tall for valget i 2017 var henholdsvis 302 og 4 089, totalt 3 391.

Komiteen viser videre til at enkelte stemmegivninger, bl.a. i Oslo kommune, har blitt forkastet fordi stemmegiver bor på sperret adresse utenfor kommunen, og det derfor ikke har vært mulig for valgstyret å få sendt stemmegivningen videre til rett kommune. Komiteen ber departementet utrede en løsning som sikrer at stemmegivninger fra personer på sperret adresse kommer frem til riktig kommune, samtidig som den

nødvendige sikkerhet og konfidensialitet for stemmegi-
veren ivaretas.

Videre viser komiteen til at 2 984 187 stemmesedler ble godkjent ved stortingsvalget, 1 728 958 forhåndsstemmesedler og 1 255 229 stemmesedler fra valgtinget. Totalt 3 764 stemmesedler ble forkastet, 2 822 forhåndsstemmesedler og 942 stemmesedler avgitt på valgtinget. Ved forrige stortingsvalg ble 5 172 stemmesedler forkastet.

Komiteen viser til at manglende stempel på stemmeseddelen fortsatt er den forkastelsesgrunnen som forekommer oftest. Ved dette valget ble 3 411 stemmesedler forkastet av denne grunn, mot 4 520 ved forrige stortingsvalg. Ofte skyldes dette at stemmegiver benytter en separat stemmeseddel som «omslag» til sin egentlig stemme, for eksempel fordi man ønsker å skjule hva man har stemt på. I slike tilfeller blir kun den ytterste stemmeseddelen – omslaget – påført stempel. Den reelle stemmen blir forkastet. Komiteen mener problemet er såpass utbredt at departementet må vurdere tiltak for å forebygge dette.

Komiteen viser til vedlegg 1.5 til innstillingen med oversikt over antall stemmegivninger, stemmesedler og forkastelsesgrunner, totalt og fordelt på hvert enkelt valgdistrikt. Komiteen viser til at antall godkjente stemmegivninger ideelt sett skal tilsvare antall godkjente, blanke og forkastede stemmesedler. Derfor skal avvik mellom kryss i manntallet og antall stemmesedler i urnen i utgangspunktet ikke forekomme. Én stemmegivning – kryss i manntallet – skal tilsvare kun én stemmeseddel, uavhengig av om stemmeseddelen godkjennes eller må forkastes.

Også ved dette valget har komiteen registrert at det i svært mange kommuner er registrert flere avgitte stemmesedler enn godkjente stemmegivninger (kryss i manntallet), selv om det i de fleste kommuner dreier seg om et meget lite antall i forhold til antall avgitte stemmegivninger. For få stemmesedler i urnen i forhold til godkjente stemmegivninger forekommer adskillig sjeldnere.

Komiteen konstaterer at både antall forkastede stemmegivninger og stemmesedler er blitt redusert sammenlignet med forrige stortingsvalg. Dette er selv sagt en positiv utvikling, men antallet er fortsatt for høyt. Komiteen mener det er viktig å sette inn målrettede tiltak for å forhindre forkastelser, enten de skyldes feil forårsaket av velgeren selv, av en valgfunksjonær eller har andre årsaker. Komiteen viser til merknader om ulike tiltak nedenfor.

7.4 Særlig om for sent innkomne forhåndsstemmegivninger

Komiteen viser til at det ved forrige stortingsvalg var et relativt høyt tall av for sent innkomne forhåndsstemmegivninger. Komiteen viser til at det er iverksatt tiltak for å motvirke dette, og er tilfreds med at tallet på for sent innkomne forhåndsstemmer synes å være lavere ved dette valget. Komiteen viser til valgforskriften § 27 åttende ledd, hvor det fremgår at i den nest siste uken av forhåndsstemmeperioden skal forhåndsstemmer sendes videre til velgernes hjemkommune hver dag. Og den siste uken før valgdagen skal forhåndsstemmegivningen ikke sendes med brevpost, men på en måte som sikrer at de kommer inn til valgstyret innen fristen kl. 17 dagen etter valgdagen. Valgdirektoratet har i denne forbindelse inngått avtale med Posten om fremsending av forhåndsstemmer ved årets stortingsvalg.

Komiteen vil vise til at det likevel er enkelte utfordringer med utenriks forhåndsstemming. Oslo kommune har i notat til komiteen av 23. september 2021 oppgitt at Oslo da hadde mottatt 214 stemmer etter fristen tirsdag 14. september 2021 kl. 17. Kun 6 av de for sent innkomne ser ut til å være ordinære utenbys stemmer.

Komiteen har merket seg at enkelte forhåndsstemmegivninger fra utlandet som formodentlig kom frem til valgstyret før fristen kl. 17 dagen etter valgdagen, har blitt forkastet i henhold til valgloven § 10-1(1) c fordi de ikke kan anses avgitt til rett tid. Fristen for å avgi stemme utenriks er nest siste fredag før valgdagen, jf. valgloven § 8-1 (2) første punktum. Komiteen viser til Ot.prp. 24 (2006–2007) kap. 3.4, som drøfter frist for forhåndsstemmegivning utenriks og på Svalbard. Det fremgår der at begrunnelsen for at utenriksstemmegivningen skal avsluttes en uke tidligere enn innenlands, er hensynet til at stemmegivningen skal komme frem til valgmyndighetene i tide.

Komiteen mener det bør vurderes om ikke alle utenriks stemmegivninger som kommer inn til valgstyret i vedkommende kommune innen fristen kl. 17 dagen etter valgdagen, bør kunne godkjennes, uavhengig av når stemmegivningen er utført, forutsatt at øvrige vilkår er oppfylt. Det vises til at komiteen også tok opp dette ved stortingsvalget i 2017.

Komiteen viser videre til at utenriksstasjonene løpende bør oversende stemmer de mottar, i stedet for å samle opp disse og sende dem i bolker. Forsendelser av utenriksstemmer må gjøres på en forsvarlig måte, slik at de kommer frem i tide.

Oslo kommune opplyser at de har mottatt ca. 100 stemmer fra utenriksstasjoner der de har skrevet at adressaten er valgstyret i en annen kommune enn Oslo, men har likevel adressert forsendelsen til Rådhuset i Oslo. Det samme har for øvrig flere kommuner gjort. Komiteen vil påpeke at feil adressering medfører en risiko for at stemmegivningene kan komme for sent frem, og mener at så vel utenriksstasjoner som kommuner må sørge for å unngå feiladressering.

7.5 Elektronisk avkryssing i manntallet

Komiteen viser til at alle kommunene har tilgang til elektronisk manntall gjennom valgadministrasjonssystemet EVA. Komiteen ser mange fordeler med elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget. Risikoen for feil blir mindre, og avviklingen av stemmegivningen i valglokalet går raskere og mer smidig. Komiteen vil likevel fremheve enkelte utfordringer som er avdekket ved EVA.

For det første har enkelte kommuner rapportert at stemmemottaker har registrert at det kommer opp feil person i det valgadministrative systemet EVA når de har skannet valgkort. Dersom stemmemottaker da ikke er observant, vil feil velger bli krysset av i manntallet. Dette er en alvorlig feil, og omfanget av dette må undersøkes.

For det andre er komiteen blitt gjort oppmerksom på at EVA tillater kommuner å krysse av velgere i andre kommuners manntall. Dette kan medføre feil i kommuners valgoppgjør. Valgstyret i Oslo har for eksempel vist til at andre kommuner hadde krysset av tre velgere i manntallet i Oslo. Stemmegivningene ble motatt i disse kommunene på valgdagen og ble krysset av i EVA i løpet av valgnatten. Det medførte avvik på tre manglende stemmesedler i Oslo. Når det er avvik, brukes det mye tid i kommunene på omtelling og å lete etter avvikene. Valgstyret i Oslo har i sin tilbakemelding gitt uttrykk for at Valgdirektoratet til en viss grad anså dette som en bagatellmessig feil. Komiteen mener det bør vurderes om det kan være aktuelt med en sperre i systemet, slik at denne type feil ikke skjer.

For det tredje er det meldt inn enkelte utfordringer med funksjonaliteten i EVA når det gjelder å søke opp velgere i manntallet. Komiteen mener dette også bør ses nærmere på.

For det fjerde har komiteen registrert at det enkelte steder har forekommet feil fordi valgmedarbeideren har glemt å registrere stemmegivningen i det elektroniske manntallet. En funksjon som innebærer at valgmedarbeideren får beskjed på skjermen om at avkryssing har skjedd – og er lagret – bør etter komiteens syn derfor vurderes.

7.6 Bruk av elektronisk valgkort

Komiteen viser til at dette var det første stortingsvalget som ble gjennomført utelukkende med elektronisk valgkort, og oppfatter at dette har fungert tilfredsstillende. Komiteen viser likevel til at valgstyret i Oslo har påpekt at Digipost den 3. september 2021 sendte ut informasjon til alle sine kunder hvor det bl.a. fremgikk følgende:

«Årets valgkort har blitt sendt deg i Digipost. Valgkortet bekrefter at du har stemmerett, og det inne-

holder praktisk informasjon, som når og hvor du skal stemme.»

Rett etter at meldingen ble sendt ut, mottok Oslo kommune, etter det komiteen forstår, mange henvendelser fra velgere, både i valglokalene og på valginformasjonstelefonen, som ønsket å stemme, men som ikke hadde stemmerett. Valgstyret i Oslo tror at denne feilinformasjonen fra Digipost var med på å øke antall forkastede stemmegivninger ved årets valg. Komiteen oppfordrer til gjennomgang av rutiner for elektronisk utsendelse, slik at feil av denne type ikke skjer igjen.

7.7 Organisering og logistikk i valglokalet mv.

Komiteen viser til at det er opp til valgstyrene – innenfor valglovens krav om tilgjengelighet – å bestemme hvordan stemmegivningen i valglokalet skal organiseres fysisk, og hvordan velgeren skal ledes gjennom de ulike trinnene av stemmegivningen. Komiteen mener at organiseringen av valgtinget er en viktig faktor for å forebygge feil som f.eks. at velgeren legger stemmeseddelen i urnen uten at den er stemplet. I Kommunal- og moderniseringsdepartementets valghåndbok s. 95 påpekes det tre sentrale elementer som skal gjennomføres i nær sammenheng og i følgende rekkefølge:

- «1) Valgfunksjonæren skal krysse av i manntallet for velgerens navn.
- 2) Valgfunksjonæren skal stemple stemmeseddelen.
- 3) Velgeren skal legge stemmeseddelen i urnen. (Unntak for velgere som ikke tilhører kretsen, dersom det benyttes papirmanntall (...).)»

Komiteen mener omfanget av avvik tilsier at enkelte valglokaler fortsatt ikke er godt nok organisert for å kunne avvikle denne flyten i stemmegivningen på en optimal måte. Organiseringen må være slik at valgfunksjonærene har god kontroll på alle faser av stemmegivningen selv om det er mange mennesker og kø i valglokalet. Der det i valgdistriktet foregår et annet valg samtidig med stortingsvalget, f.eks. lokal folkeavstemning, kreves ekstra årvåkenhet for å unngå sammenblanding mv.

Komiteen mener også det er viktig at valgfunksjonærene sjekker stemmeavlukkene for å kontrollere at det til enhver tid er tilstrekkelig med stemmesedler for alle partier/lister. Dessverre skjer det fra tid til annen at noen velgere enten fjerner lister fra enkelte partier eller glemmer enkelte partiers lister bak andre lister.

Videre mener komiteen det er en god ordning at velgerne møtes av en «guide» når de kommer inn i valglokalet, og som viser dem til stemmeavlukket og deretter til stemmestyrets bord.

Komiteen viser til at rundt 30 000 valgmedarbeidere i kommuner og fylkeskommuner gjør en stor innsats i forbindelse med valg gjennomføringen.

Komiteen kan ved gjennomgang av fylkesvalgstyrenes valgprotokoller likevel konstatere at det skjer feil som burde vært unngått.

Komiteen vil bemerke at manglende registrering i manntallet kan skyldes dårlig opplæring i EVA. Komiteen vil eksempelvis vise til at det i en liten kommune er registrert 5 prosent for mange stemmer i forhold til godkjente stemmegivninger. Komiteen har i denne forbindelse fått opplyst fra vedkommende fylkesvalgstyres sekretariat at utfordringer knyttet til manglende opplæring kan være en forklaring på dette avviket.

Komiteen vil påpeke at i tillegg til å sørge for god infrastruktur i valglokalet er det avgjørende for en god gjennomføring av valget i kommunene at valgmedarbeiderne får god og relevant opplæring, slik at alle – uansett oppgaver – blir i stand til å mestre den viktige jobben de har påtatt seg, og dermed i større grad unngår å gjøre feil.

7.8 Endring av stemmeseddelen

Komiteen viser til merknader fra fullmaktskomiteen i Innst.1 S (2013–2014) kap. 7.7 s. 15. Fullmaktskomiteen uttalte følgende:

«Komiteen vil be departementet ved fremtidige valg bidra til at stemmesedlene utformes slik at velgerne ikke skal sette kryss for personstemme ved kommune- og fylkestingsvalg og kryss for stryking ved stortingsvalg.»

Denne problemstillingen ble gjentatt i Innst. 1 S (2017–2018) kap. 8.15 s.12.

Komiteen mener at fullmaktskomiteens påpeking for hhv. fire og åtte år siden er like aktuell i dag. Etter komiteens oppfatning tar mange velgere feil og tror de gir en ekstra personstemme til vedkommende kandidat på valglisten når de setter kryss i ruten på stemmeseddelen, slik de er vant til å gjøre ved kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Komiteen innser at forskjellige personvalgordninger ved ulike valg vil måtte gjenspeiles på stemmeseddelen, og at elektronisk telling av stemmesedler stiller visse krav til stemmeseddelens utforming. Men komiteen mener det ikke er akseptabelt at et kryss på stemmeseddelen skal ha to vidt forskjellige meninger ved to forskjellige valg. Derfor vil komiteen, i tråd med fullmaktskomiteens merknad nevnt ovenfor, be departementet sørge for at stemmeseddelen ved stortingsvalg utformes slik at velgerne unngår å være i tvil om hvordan de skal foreta eventuelle rettelser. Komiteen vil be departementet se på dette i forbindelse med arbeidet med ny valglov.

Endelig viser komiteen til at flere fylkesvalgstyremener at avkryssingsstemmeseddelen som benyttes ved forhåndsstemmegivningen, er beheftet med en svakhet. I mange tilfeller har velgere krysset av ved nr. 23 (feltet hvor velgeren kan skrive inn navnet på en liste som ikke er ført opp på stemmeseddelen), uten å skrive inn hvilken liste den aktuelle velgeren ønsker å stemme på. Det er da blitt reist spørsmål om velgerne i disse tilfellene har ønsket å stemme blankt. Komiteen har merket seg at det på stemmeseddelen er opplyst om at hvis velgeren ikke krysser av for et parti/en gruppe, regnes stemmen som blank. Komiteen ber likevel departementet vurdere en justering av stemmeseddelen på dette punkt til framtidige valg, slik at det klart fremgår av avkryssingen at velgeren ønsker å stemme blankt.

7.9 Særlig om Nordland valgdistrikt

Komiteen viser til at det foreligger knappe marginer i Nordland valgdistrikt mellom Sosialistisk Venstreparti, som tok det siste mandatet, og Høyre, som har størst urepresentert kvotient. I praksis betyr dette at Høyre må øke sitt stemmetall med mer enn 82 stemmer for å ta det siste mandatet fra Sosialistisk Venstreparti, alternativt at Sosialistisk Venstreparti må miste mer enn 38 stemmer for å tape dette mandat til Høyre. Denne situasjonen innebærer at komiteen har funnet grunn til å foreta en særlig grundig gjennomgang av valgoppgjøret i Nordland valgdistrikt.

Komiteen viser til at i henhold til valgloven § 13-3 tredje ledd skal Stortinget kjenne stortingsvalget i en kommune eller et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Feil kan bare antas å ha hatt innflytelse på valgresultatet dersom det er mer sannsynlig at feilene har påvirket valgresultatet enn at de ikke har gjort det. Det må legges til grunn at det etter gjeldende rett er et krav om sannsynlighetsovervekt for at feilene har påvirket valgresultatet slik at valget kan være ugyldig, se bl.a. omtale av problemstillingen og gjennomgang av rettstilstanden i NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg – Ny valglov s. 306. De begåtte feil må videre antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, herunder fordelingen av mandater mellom listene og hvilke kandidater som er valgt fra de ulike listene. Og det må ha skjedd feil i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, det vil si brudd på valgregelverket. I utgangspunktet er det bare feil som er begått av personer som har plikter etter loven, som kan medføre ugyldig valg og omvalg etter valgloven § 13-3 fjerde ledd.

Komiteen viser til at den mest markante feilen som ble påvist under valget i Nordland valgdistrikt, er 181 stemmesedler uten offentlig stempel, og som dermed måtte forkastes i henhold til valgloven § 10-3 første

ledd bokstav a. Fylkesvalgstyret har oppgitt at årsaken til at disse måtte forkastes, er at velgere har lagt flere stemmesedler inni hverandre, slik at bare den ytterste har fått stempel. Dette er feil begått av velgeren selv, og kan ikke føre til ugyldig valg.

Når komiteen har vurdert sannsynligheten for at feil kan ha hatt innvirkning på mandatfordelingen i Nordland, har komiteen basert seg på de feil som er omtalt i det materialet som komiteen har mottatt fra fylkesvalgstyret i Nordland. Dette inkluderer feil som er begått av velgere, og feil som mest sannsynlig kan være begått av valgmedarbeidere. Det er ikke påvist mange feil fra sistnevnte gruppe. Komiteen har i sin videre vurdering skilt mellom feil som har ført til «for mange stemmer» i oppgjøret, og feil som har ført til «for få stemmer». Komiteen har også tatt i betraktning de to aktuelle partienes gjennomsnittlige andel av stemmene i valgdistriktet, som er 15,3 prosent for Høyre og 7,17 prosent for Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har etter en samlet gjennomgang og vurdering av det tilsendte materialet om valgoppgjøret i Nordland valgdistrikt, ikke avdekket feil som kan ha hatt betydning for fordelingen av distriktsmandatene i valgdistriktet.

8. Klagebehandling

8.1 Generelt

Det vises til omtalen foran under punkt 1.4. om behandlingen av klager over gjennomføringen av stortingsvalget.

I møte 28. september 2021 behandlet og avgjorde riksgvalgstyret 14 klagesaker om gjennomføringen av stortingsvalget. I tillegg avga riksgvalgstyret uttalelse i to klagesaker som Stortinget skal avgjøre. I møte 22. juni 2021 traff riksgvalgstyret dessuten vedtak i seks klagesaker om listeforslag.

En sammenfatning av klagesakene og riksgvalgstyrets avgjørelser følger som vedlegg 1.1 til denne innstillingen.

8.2 Klagesaker som Stortinget skal avgjøre

Etter Grunnloven § 55 skal klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme, avgjøres av Stortinget. Det er innkommet to slike klagesaker.

Jean Hasan har i brev 8. september 2021 klaget på at han ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at han ikke var innført i manntallet.

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Valgstyret avviste klagen med den begrunnelse at klager ikke har norsk statsborgerskap.

Klager har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget. Departementet har i sin forberedelse av saken kommet til samme konklusjon. Riksgvalgstyret traff 28. september 2021 slikt vedtak:

1. Riksgvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Riksgvalgstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan ikke tas til følge.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

Komiteen slutter seg til riksgvalgstyrets anbefaling. Klagen fra Jean Hasan tas ikke til følge.

Jean Hasan har i brev 8. september 2021 også innlagt klage på at hans ektefelle ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at vedkommende ikke var innført i manntallet.

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Kommunen la til grunn at Jean Hasan hadde klagerett for sin ektefelle. Valgstyret vedtok å ikke ta klagen til følge med den begrunnelse at klagers ektefelle ikke har norsk statsborgerskap. Klagers ektefelle har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget.

Departementet har i sin forberedelse av saken kommet til at det korrekte vil være å avvise klagen. Klagerett etter valgloven § 13-1 første ledd andre punktum over stemmeretten eller om adgangen til å avgi stemme tilkommer «den som ikke er blitt manntallsført». Klagers ektefelle er imidlertid ikke klager i saken, og bestemmelsen kommer dermed ikke til anvendelse. Klagen vedrørende klagers ektefelle må dermed behandles etter § 13-1 første ledd første punktum. Her fremgår at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klageren har ikke stemmerett etter valgloven § 2-1 første ledd. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed ikke oppfylt. Riksgvalgstyret traff 28. september 2021 slikt vedtak:

1. Riksgvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Riksgvalgstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan avvises.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

Komiteen slutter seg til riksgvalgstyrets anbefaling. Klagen fra Jean Hasan om hans ektefelles stemmerett avvises.

8.3 Riksgvalgstyrets klagesaker

Komiteen har gjennomgått de øvrige klagesaker som riksgvalgstyret har behandlet og avgjort.

Komiteens flertall, medlemmene Kari Henriksen, Ingvild Kjerkol, Sverre Myrli, Runar Sjøstad, Kristin Ørmen Johnsen, Michael Tetzschner, Olemic Thommessen, Tone Wilhelmsen Trøen, Bengt Fasteraune, Heidi Greni og Tore Storehaug, har ingen merknader til disse.

Komiteens mindretall, medlemmene Christian Tybring-Gjedde, Morten Wold, Nicholas Wilkinson, Carl-Erik Grimstad, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes, støtter rik valgstyrets vedtak i klagesak nr. 4 (om valggjennomføringen i Molde kommune), men vil likevel understreke betydningen av et tydeligere skille mellom stat og religion, spesielt når det dreier seg om valgsituasjoner. Det vises spesielt til at departementet i sin klagebehandling legger til grunn at valgloven «ikke er til hinder for at kirker, bedehus o.l.» kan brukes som valglokaler på valget. Disse medlemmer viser til at departementet kjenner til at «flere kirker, bedehus o.l.» har blitt brukt som valglokaler, og mener en ny valglov på en tydeligere måte må begrense adgang til å benytte bygninger knyttet til religionsutøvelse eller sekulær virksomhet med en tydelig politisk profil som valglokale. Disse medlemmer viser til at dersom flere kommunale bygninger blir universelt utformet, så ville også behovet for å bruke bygninger med tilknytning til religion eller politikk vært mindre.

Oslo, i den forberedende fullmaktskomité, den 30. september 2021

Sverre Myrli

leder

9. Komiteens tilråding

Komiteen viser til det som er uttalt foran, og rå den ordinære fullmaktskomité til å rå Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

Klagen fra Jean Hasan tas ikke til følge.

II

Klagen fra Jean Hasan om hans ektefelles stemmerett avvises.

III

Fullmaktene for representantene og vararepresentantene fra Østfold valgdistrikt, Akershus valgdistrikt, Oslo valgdistrikt, Hedmark valgdistrikt, Oppland valgdistrikt, Buskerud valgdistrikt, Vestfold valgdistrikt, Telemark valgdistrikt, Aust-Agder valgdistrikt, Vest-Agder valgdistrikt, Rogaland valgdistrikt, Hordaland valgdistrikt, Sogn og Fjordane valgdistrikt, Møre og Romsdal valgdistrikt, Sør-Trøndelag valgdistrikt, Nord-Trøndelag valgdistrikt, Nordland valgdistrikt, Troms valgdistrikt og Finnmark valgdistrikt *godkjennes*.

Vedlegg 1.1

Riksvalgstyrets uttalelser og avgjørelser i klagesaker

1. Klage på manglende rett til å stemme i Sør-Fron kommune

Bakgrunn for klagen

Jean Hasan klaget i brev 8. september 2021 på at han ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at han ikke var innført i manntallet. Klager bad om at den eventuelle feilen skulle rettes opp, slik at klager fikk stemt.

Kommunens behandling

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Valgstyret avviste klagen med den begrunnelse at klager ikke har norsk statsborgerskap. Klager har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget.

I saksfremlegget for valgstyret viser administrasjonen til at klager ikke står oppført som norsk statsborger i folkeregisteret.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett. Klage må fremmes innen syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Klagen må anses å gjelde spørsmål om stemmerett, og klagen er fremsatt i tide.

Stortinget er klageinstans for klager som gjelder stemmerett, jf. § 13-1 fjerde ledd. Riksvalgstyret skal da avgi uttalelse til Stortinget om saken.

Departementet viser til at det etter valgloven § 2-1 første ledd er et vilkår at en person må være norsk statsborger for å ha stemmerett ved stortingsvalg. Sør-Fron kommune opplyser at klageren ikke er norsk statsborger, og at han dermed ikke har stemmerett og følgelig ikke er innført i manntallet. Departementet anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.

2. Riksvalgstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan ikke tas til følge.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

2. Klage på valggjennomføringen i Sør-Fron kommune

Bakgrunn for klagen

Jean Hasan klaget i brev 8. september 2021 på at hans kone ikke sto i manntallet for stortingsvalget 2021. Klager mener det må bero på en feil at vedkommende ikke var innført i manntallet. Klager bad om at den eventuelle feilen skulle rettes opp, slik at vedkommende fikk stemt.

Klager har også fremmet klage på vegne av seg selv. Riksvalgstyret har behandlet klagen i en annen sak.

Kommunens behandling

Valgstyret i Sør-Fron kommune behandlet klagen 14. september 2021. Kommunen la til grunn at Jean Hasan hadde klagerett for sin kone. Valgstyret vedtok å ikke ta klagen til følge med den begrunnelse at klagers kone ikke har norsk statsborgerskap. Klagers kone har derfor ikke stemmerett, jf. valgloven § 2-1 første ledd, og skal da ikke være innført i manntallet for stortingsvalget.

I saksfremlegget for valgstyret viser administrasjonen til at klagers kone ikke står oppført som norsk statsborger i folkeregisteret.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd første punktum at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett, jf. andre punktum. Den utvidede klageretten etter andre punktum gjelder spørsmålet om klagerens egen stemmerett, jf. ordlyden «den som ikke er blitt manntallsført». Klagers kone er ikke å anse som klager i saken, og § 13-1 første ledd andre punktum kommer dermed ikke til anvendelse.

Klagen vedrørende klagers kone må dermed behandles etter § 13-1 første ledd første punktum. Det føl-

ger av denne bestemmelsen at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klageren har ikke stemmerett etter valgloven § 2-1 første ledd. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed ikke oppfylt.

Departementet anbefaler at klagen avvises.

Stortinget er klageinstans for klager som gjelder stemmerett, jf. § 13-1 fjerde ledd. Riksvalgstyret skal da avgi uttalelse til Stortinget om saken.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Riksvalgstyret anbefaler at klagen fra Jean Hasan avvises.
3. Klagen oversendes til Stortinget som klageinstans.

3. Klage på valggjennomføringen i Finnmark valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Irene Ojala, Klemet Erland Hætta og Leif Gøran Vasskog klaget i brev 20. august 2021 på at kandidat nr. 7 på det godkjente listeforslaget for Pasientfokus i Finnmark, Mariann Smith-Novik, ikke var kommet med på de trykte stemmesedlene.

Klagerne bad om at feilen rettes opp slik at Smith-Novik beholder plassen sin på stortingslisten til Pasientfokus.

Fylkeskommunens behandling

Fylkesvalgstyret behandlet klagen 9. september 2021. Fylkesvalgstyret avviste klagen med den begrunnelse at klagen kom inn etter klagefristens utløp.

I saksfremlegget for fylkesvalgstyret viser administrasjonen i kommunen til at fristen for å klage på listeforslag er syv dager etter offentliggjøring, og at feilen først ble påklaget tre måneder etter klagefristens utløp.

Fylkeskommunen undersøkte mulighetene for å trykke opp korrigerte stemmesedler når klagen kom inn, noe trykkeriet sa seg villig til, men fikk opplyst av Valgdirektoratet at det ikke lot seg gjøre å åpne EVA slik at endringene kunne foretas.

Valgdirektoratets merknader

Departementet har forelagt klagen for Valgdirektoratet. Valgdirektoratet opplyser at de ikke kan finne historikk i sitt brukerstøttesystem på at de har vært i kon-

takt med fylkeskommunen om denne saken. De sier imidlertid svaret som skal være gitt, er i tråd med det direktoratet ville ha svart på en slik henvendelse.

Direktoratet opplyser videre om at endringer i EVA etter at stemmesedlene er satt i produksjon, vil medføre store utfordringer knyttet til opptelling og valgoppgjør i EVA, og skanning av stemmesedler vil ikke være mulig da datagrunnlaget for tolkning av stemmesedler vil være feil.

Valgdirektoratet påpeker at det hadde vært mulig å trykke nye stemmesedler uten å oppdatere kandidatlisten i EVA, men også dette ville ha medført problemer med opptelling og valgoppgjør. Direktoratet peker videre på at å bruke to forskjellige stemmesedler for samme parti vil forårsake feil i skanningen, og at kun den opprinnelige stemmeseddelen ville ha blitt tolket korrekt.

Departementets merknader

Fylkesvalgstyret avviste klagen fra Pasientfokus fordi den kom for sent frem. Departementet legger til grunn at dette skyldes at fylkesvalgstyret behandlet klagen som en klage etter valgloven § 6-8, dvs. en klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne listeforslaget til Pasientfokus. Det fremgår imidlertid av sakspapirene til fylkesvalgstyrets møte 20. mai 2021, hvor fylkesvalgstyret godkjente listeforslaget, sammenholdt med fylkesvalgstyrets vedtak, at fylkesvalgstyret godkjente listeforslaget fra Pasientfokus med Smith-Novik på listeforslaget. Smith-Novik står dermed på den offisielle valglisten til Pasientfokus. Listeforslaget ble altså godkjent med 10 kandidatnavn, mens det på den trykte stemmeseddelen kun ble tatt med 9 navn. Klageren ber om at feilen rettes slik Smith-Novik beholder plassen sin på stortingslisten til Pasientfokus. Klagen knytter seg dermed ikke til godkjenningen av listeforslaget, men at det har skjedd en feil i ettertid, ved at navnet til Smith-Novik ikke er kommet med på stemmeseddelen. Etter departementets vurdering må klagen derfor ansees som en klage etter valgloven § 13-1, ikke § 6-8.

Det følger av valgloven § 13-1 først ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klage må fremmes innen syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. To av klagerne er manntallsført i en kommune i Finnmark valgdistrikt, og klagen er fremsatt i tide. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed oppfylt.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt

ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Det følger av valgloven § 7-1 første ledd at ved stortingsvalg skal fylkesvalgstyret sørge for at det blir trykt stemmesedler for alle godkjente valglistene i fylket før forhåndsstemmegivningen starter 10 august. Stemmesedlene skal inneholde alle kandidatnavnene på den godkjente valglisten, jf. § 7-2 første ledd som forutsetter dette. Det samme følger av valgforskriften § 19 tredje ledd. De trykte stemmesedlene for Pasientfokus mangler et kandidatnavn fra den godkjente valglisten. Finnmark fylkeskommune har dermed brutt sin plikt til å trykke stemmesedler for alle de godkjente valglistene i fylket.

Departementet viser til at de trykte stemmesedlene til Pasientfokus ikke er enslydende med den godkjente (offisielle) valglisten til Pasientfokus. Valgloven § 10-3 andre ledd fastsetter at stemmesedlene i et slikt tilfelle skal ansees å være enslydende med den offisielle valglisten. Dette innebærer at stemmeseddelen skal ansees å inneholde alle kandidatnavnene fra den godkjente valglisten. Det følger videre av tredje ledd at dersom det er benyttet stemmesedler som ikke er enslydende med den offisielle valglisten, skal det sees bort fra eventuelle endringer foretatt av velgeren. Dette innebærer at disse stemmesedlene skal ansees som urettede.

For å kunne vurdere om feilen (at det er trykt stemmesedler uten alle kandidatene) antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, må en kartlegge om det er foretatt rettinger på de «feiltrykte» stemmesedlene i et slikt antall at det har påvirket rekkefølgen på de valgte representantene og vararepresentantene for Pasientfokus. For at velgernes rettinger på stemmeseddelen skal ha virkning for kandidat kåringen, må over halvparten av velgerne gjøre rettinger ved samme kandidat, dvs. enten å stryke vedkommende eller å endre vedkommendes rekkefølge på stemmeseddel. Møteboken for fylkesvalgstyret i Troms og Finnmark fylke for Finnmark valgdistrikt viser at kun 458 av 4950 stemmesedler til Pasientfokus er rettet, dvs. at rettingene ikke kan ha påvirket kandidat kåringen, jf. valgloven § 11-5 første ledd. Departementet legger videre til grunn at det ikke er sannsynlighetsovervekt for at mer enn halvparten av velgerne ville ha foretatt endringer ved navnet til Smith-Novik dersom hun korrekt hadde vært oppført på stemmeseddelen. Departementet finner på denne bakgrunn at feilen på de trykte stemmesedlene ikke antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Departementet anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge.

Departementet vil understreke viktigheten av at fylkesvalgstyrene leser nøye korrektur på stemmesedlene holdt opp mot de godkjente valglistene. Feil på de trykte stemmesedlene vil i ytterste konsekvens kunne ha innflytelse på utfallet av valget.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Irene Ojala, Klemet Erland Hætta og Leif Gøran Vasskog tas ikke til følge.

4. Klage på valggjennomføringen i Molde kommune

Bakgrunn for klagen

Terje Albregtsen klaget i brev 11. august 2021 på at Molde kommune har lagt valgtinget for Nordbyen valgkrets til en kirke.

Klageren viser til at han ikke tilhører noe kirkesamfunn, og at han ikke går i noen kirke. Klageren viser videre til at en kirke er en kirke hele dagen og hver dag, noe som gjør at klageren heller ikke går i en kirke på valgdagen. Klageren opplyser om at det er en like viktig og seriøs handling for ham å stemme på valgdagen, som det kan hende det er for andre å gjøre sine hellige handlinger i sitt seremonilokale. Kirken er ikke klagerens seremonilokale, og dermed heller ikke hans valglokale.

Kommunens behandling

Valgstyret vedtok i møte 24. august 2021 å ikke ta klagen til følge. Nordbyen kirke beholdes som valglokale i Nordbyen valgkrets. Dette ble begrunnet med at «kirken er universelt utformet slik at alle velgere kan gjennomføre valghandlingen uten hjelp fra andre».

Det er i saksfremlegget redegjort nærmere for hvilke vurderinger som ligger til grunn for valget av Nordbyen kirke som valglokale på valgtinget:

«Nordbyen skole ble brukt som valglokale i Nordbyen krets frem til kommunestyre-valget i 2011. Valgstyret vedtok at ved 2011-valget skulle valglokalet i Nordbyen krets være Nordbyen kirke. Valgstyret vurderer det slik at Nordbyen skole framstod som lite funksjonell med tanke på universell utforming, samt at parkeringsforholdene ikke var tilfredsstillende.

Det var gymsalen ved Nordbyen skole som ble brukt som valglokale. Tilgjengeligheten til valglokalet er fremdeles ikke universelt utformet og en rullestol kan ikke komme seg dit uten hjelp. En rullestolbruker må benytte seg av hovedinngangen til skolens hovedetasje og må bruke heis for å komme seg ned til gymsalen. Heisen er på grunn av elevenes sikkerhet låst, slik at dersom heisen skal brukes, må noen som har tilgang til heisen låse opp for velgeren.

Det er heller ikke handicap-toalett i umiddelbar nærhet til gymsalen, dette befinner seg i hovedetasjen og velgeren er derfor avhengig av hjelp for å kunne ta heisen. Det er heller ikke gode parkeringsforhold ved skolen, de som skal parkere ved valglokalet må benytte seg av plassen der skolen har 'avslippssone' for de som

kjører elever til skolen. Parkering i nærheten av skolegården er ikke ønskelig med tanke på sikkerheten til elevene som oppholder seg der.

Nordbyen kirke er universelt utformet, har god tilgjengelighet for alle velgere, handicap-toalett i umiddelbar nærhet av valglokalet, samt parkeringsmuligheter og god kapasitet i lokalene. De religiøse symbolene i kirken tas bort på valgdagen.

I Nordbyen krets er det ikke andre lokaler tilgjengelig som kan benyttes som valglokale utover skolen og kirken.

Kommunen vurderer selv hvilke valglokaler som skal benyttes. Både tilgjengelighet til og tilgjengelighet i valglokalet må vurderes. Kravet til universell utforming og grad av uforholdsmessig byrde for å oppfylle kravet, må ses i lys av valgt lokale og hvilke tiltak og kostnader som kreves for å tilfredsstille kravene til alle velgere.

Det fremgår av valgloven §§ 8-3 (1) og 9-3 (2) at stemmegivningen skal foregå i egnede og tilgjengelige lokaler der velgerne skal kunne ta seg inn uten hjelp. Det foreligger her ikke et forbud mot å bruke en kirke som valglokale. Kommunedirektøren er av den oppfatning at Nordbyen kirke er et bedre valglokale enn Nordbyen skole.»

Kommunen oversender klagen til riksvalgstyret for behandling.

Kommunen ved valgstyrets leder sendte etter møtet i valgstyret over en nærmere omtale av Nordbyen kirke. I brevet datert 6. september står det blant annet følgende:

«Nordbyen kirke er ikke en soknekirke, altså en kirke etter kirkeloven (som for eksempel domkirken eller Røbekk kirke). Det er isteden et vanlig lokale som er innviet til kirkelig bruk. Dette innebærer at det er kun når det er gudstjeneste eller annen kirkelig handling, at det er kirke. (...). Poenget er at Nordbyen kirke ikke er kirke som de øvrige kirkene, selv om det i folks bevissthet nok oppfattes som det.

Når bygget brukes til valg fjernes alt i rommet som kan minne om kirkelig inventar (alterbord, kors, døpefont, lesepult). Det fremstår da kun som et ryddet forsamlingslokale. Det er jo heller ikke noen fast altertavle der oppe, kun naturen som bakgrunn. Det er heller ingen utvendig markering av at det er kirke, eks kors eller klokketårn i nærheten, det eneste er vegskiltet som står borte i Olav Oksviks veg som viser til at det er en kirke den vegen.

Et moment her er også at bygget ble bygget og brukt som skole i de 10 første årene. Deretter ble skilleveggene mellom klasserommene fjernet og bygget tatt i bruk av kirken til gudstjenester, kirkelige handlinger (flere og flere begravelser gjennomføres nå der) i tillegg til konfirmantundervisning og andre aktiviteter for barn, unge og voksne. Det brukes også av flere lokale foreninger som ikke har kirkelig tilknytning. På en måte er det slik sett mer et vanlig forsamlingslokale/grendahus enn en kirke.»

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 først ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klage

må fremmes innen syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Klageren er manntallsført i Molde kommune, og klagen er fremsatt i tide. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed oppfylt.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Det er valgstyret som bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå, jf. valgloven § 9-3 andre ledd første punktum. Det følger imidlertid av andre punktum at stemmegivningen skal foregå i «egnet og tilgjengelig» lokale.

Valgloven av 1985 § 27 første ledd første og andre punktum lød:

«Valgtingene holdes i høvelige lokaler som valgstyret velger. Tinget holdes i kirken dersom en ikke har andre tjenlige lokaler.»

Kravet om at valgtingene skulle holdes i «høvelige lokaler» ble ikke tatt inn i gjeldende valglov ved vedtaket av loven, men departementet uttalte i Prop. 52 L (2012–2013) at dette måtte antas å følge mer indirekte av valgforskriftens bestemmelser.

Bestemmelsen om at valgtinget skal holdes i kirken dersom det ikke finnes andre tjenlige lokaler, ble heller ikke videreført i gjeldende valglov. Valglovutvalget begrunnet dette slik i NOU 2001:3 Velgere, valgordning, valgte:

«Henvisningen til at valgtinget skal holdes i kirken hvis det ikke finnes andre høvelige lokaler foreslås opphevet, da det må anses som en uaktuell bestemmelse i våre dager.»

Det er etter departementets vurdering noe uklart hvordan denne uttalelsen skal forstås. En tolkning kan være at valglovutvalget mente at utviklingen i samfunnet har medført at en kirke ikke lenger kan anses som et høvelig valglokale. En annen tolkning kan være at utvalget kun mente at kirken ikke lenger automatisk skal benyttes som valglokale dersom det ikke finnes andre tjenlige lokaler.

Valgloven ble endret i 2013. Det ble da tatt inn en bestemmelse i § 9-3 andre ledd andre punktum om at «[s]temmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale». Kravet om tilgjengelighet var inntil dette tidspunktet fastsatt i forskrift. Prop. 52 L (2012–2013) omtaler hva som ligger i kravet om at valglokalet skal være egnet. Det uttales følgende på s. 26:

«[K]ravet til egnethet når det gjelder valglokaler handler om noe mer enn bare tilgjengelighet. For eksempel innebærer kravet til egnethet at rammene

rundt stemmegivningen skal være slik at velgerne føler seg bekvemme i situasjonen og trygge på at grunnleggende sikkerhetsrutiner blir ivaretatt. Lokaler hvor det blir avviklet stemmegivning bør ha et visst offisielt preg. Stemmegivning er derfor først og fremst aktuelt i offentlige lokaler. Andre lokaler vil også kunne benyttes, men stemmegivning i lokaler hvor det foregår aktivitet med kommersielt preg vil ikke tilfredsstillende kravet om at stemmegivningen skal foregå i rolige og verdige former.»

Uttalelsen i proposisjonen om at kravet til egnethet innebærer at rammene rundt stemmegivningen blant annet skal være slik at velgerne føler seg bekvemme i situasjonen, kan etter departementets vurdering isolert sett tale for at valgtinget ikke bør legges til kirker eller andre lokaler for religiøs aktivitet. Dette fordi det må kunne legges til grunn at enkelte velgere ikke vil være bekvemme med å stemme i slike lokaler.

Etter det departementet kjenner til har imidlertid flere kirker, bedehus o.l. blitt benyttet som valglokaler på valgtinget også etter at valgloven av 2002 trådte i kraft. Departementet legger til grunn at dette var kjent når lovforslaget i Prop. 52 L (2012–2013) ble lagt frem. Dersom det hadde vært meningen å forby at kirker, bedehus o.l. blir benyttet som valglokaler, mener departementet at det ville ha vært naturlig å omtale dette eksplisitt i forarbeidene til lovforslaget, særlig fordi skillet mellom stat og kirke var delvis gjennomført på dette tidspunktet. Departementet legger på denne bakgrunn til grunn at valgloven ikke er til hinder for å benytte kirker, bedehus o.l. som valglokaler på valgtinget.

Departementet vil videre peke på at selv om en skulle mene at Nordbyen kirke ikke er et egnet valglokale, innebærer ikke dette et absolutt forbud mot å benytte kirken som valglokale. Dersom det eneste alternative valglokalet ikke oppfyller valglovens krav til tilgjengelighet, vil kommunen i så fall måtte ta stilling til om den skal legge størst vekt på hensynet til egnethet eller hensynet til tilgjengelighet, jf. Prop 52 L 2012–2013), hvor det på side 105 uttales at det er mulig å gjøre unntak fra kravet om egnede og tilgjengelige valglokaler dersom særlige grunner foreligger. En slik grunn kan være at det ikke finnes valglokaler som er både egnede og tilgjengelige.

Kommunen uttaler i sitt saksfremlegg at det ikke er andre lokaler enn skolen og kirken som kan benyttes som valglokale. Det fremgår videre av saksfremlegget at valgstyret ved valget i 2011 vurderte at skolen var lite funksjonell med tanke på universell utforming samt at parkeringsforholdene ikke var tilfredsstillende. Dette er situasjonen også i dag. Nordbyen kirke er på sin side universelt utformet, har god tilgjengelighet for alle velgere samt parkeringsmuligheter. Det fremholdes videre at de religiøse symbolene i kirken tas bort på valgdagen.

Som nevnt over følger det av valgloven § 9-3 andre ledd andre punktum at stemmegivningen på valgtinget

skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale. Etter departementets vurdering har kommunen foretatt en grundig vurdering av de to lokalene og kommet til at Nordbyen kirke er det beste valglokalet innenfor lovens rammer.

Departementet anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Terje Albrechtsen tas ikke til følge.

5. Klage på valggjennomføringen i Steinkjer kommune

Bakgrunn for klagen

Gunnar Klaussen klaget i brev 9. september 2021 på utformingen av stemmeseddelen og at han ikke fikk tilstrekkelig informasjon i forkant av at han gikk inn i valgavlukket.

Klageren viser til at da han skulle forhåndsstemme 6. september stod det på stemmeseddelen at «denne siden skal brettes ut». Velgeren antok da at stemmeseddelen skulle leveres slik. Velgeren opplyser videre om at det ved dirigentbordet ble gitt råd om bretteing som han ikke forstod. Av den grunn ble det til at en valgmedarbeider brettet om stemmeseddelen for velgeren, men han la selv stemmeseddelen i urnen. Som en følge av dette fikk stemmemottaker kjennskap til klagerens stemme.

Klageren opplyser om at han i etterkant av forhåndsstemmingen er kommet til at han ikke fikk tilstrekkelig informasjon i forkant av at han gikk inn i stemmeavlukket. Klageren mener også at stemmeseddelen ikke skulle ha hatt påskriften «BRETT DENNE SIDEN UT».

Kommunens behandling

Valgstyret behandlet klagen i møte 16. september 2021. Valgstyret traff følgende vedtak:

«Valgstyret har forståelse for velgerens klage, men anser ikke at den har påvirket hans mulighet til å stemme.»

I et notat datert 9. september fra kommunens valgansvarlige, basert på samtale med velgeren, står det at velgeren ikke hadde fått noen informasjon om hvordan stemmeseddelen skulle brettes. Velgeren hadde heller ikke sett plakaten med informasjon om hvordan en skal gå frem når en stemmer, som var synlig fra køen. Velge-

ren bekreftet at han hadde stemt på det partiet han ønsket.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 først ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klage må fremmes innen syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Klageren er manntallsført i Steinkjer kommune, og klagen er fremsatt i tide. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed oppfylt.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Hverken valgloven eller valgforskriften pålegger valgmyndighetene å muntlig orientere den enkelte velgeren om alle prosedyrer som gjelder for stemmingen. Valgmyndighetene har imidlertid en generell ulovfestet informasjonsplikt overfor velgerne. I dette tilfellet hadde kommunen plassert en plakat som var synlig for velgerne i køen i valglokalet, som blant annet viste hvordan velgeren skulle brette stemmeseddelen på korrekt måte. Etter departementets vurdering har kommunen oppfylt sin informasjonsplikt overfor velgeren.

Valgforskriften § 19 b fastsetter krav til stemmesedler med kandidatnavn ved stortingsvalg. Det fremgår av denne bestemmelsen at teksten «BRETT DENNE SIDEN UT» skal trykkes på stemmeseddelen, slik det er gjort på den stemmeseddelen klager benyttet når han forhåndstemte. Etter departementets vurdering er dermed stemmeseddelen utformet i tråd med valgforskriften.

Departementet anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Departementet vil i forbindelse med evalueringen av valget vurdere behovet for å gjøre endringer i veiledningsteksten på stemmeseddelen.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Gunnar Klaussen tas ikke til følge.

6. Klage på valggjennomføringen i Hattfjelldal kommune

Bakgrunnen for klagen

Stein-Are Dahl klaget i e-post 14. september 2021 på at valgmedarbeideren som møtte ham, ikke utførte sin funksjon i henhold til forventet standard. Vedkommende utførte privat arbeid samtidig som vedkommende skulle følge med på valget.

Klager viser til at han er usikker på om valget ble utført på en forsvarlig måte, og ba derfor om at valgstyret tar stilling til det.

Kommunens behandling

Valgstyret i Hattfjelldal behandlet klagen i møte 20. september 2021, og fattet følgende vedtak:

«Klagen tas til etterretning og det legges inn et eget punkt om 'Orden og oppførsel i stemmelokalet' ved fremtidig opplæring av stemmestyrene.»

Det følger av saksfremlegget at temaet orden og oppførsel i valglokale ikke var et eget punkt ved opplæringen av stemmestyrene:

«'Orden og oppførsel i stemmelokalet' var ikke et eget punkt under opplæringen av stemmestyrene, da flere av medlemmene av stemmestyrene har hatt tilsvarende verv tidligere, og man anså det som nok at det står omtalt i Valghåndboken og i Valgloven. Man ser i ettertid at 'Orden og oppførsel i stemmelokalet' må tas inn som et eget punkt i opplæringen.»

I saksfremlegget er også arbeidet vedkommende utførte nærmere beskrevet:

«Vedkommende hadde med seg diverse hesteutstyr/seletøy som ble vasket og pusset i valglokalet, samtidig som vedkommende skulle følge med valget.»

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Fristen for å klage er syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Departementet legger til grunn at klageren er manntallsført i Hattfjelldal kommune, og klagen er satt frem innen fristen. Vilråene for å behandle klagen er dermed oppfylt.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og feilen ikke er mulig å rette.

Valgloven har i § 9-4 ordensregler for hvordan valget skal gjennomføres. I valglokalet og i de rom velgeren er nødt til å passere for å komme frem til valglokalet, er det ikke tillatt å drive valgagitasjon eller utføre handlinger som kan forstyrre eller hindre en normal gjennomføring av valghandlingen, jf. første ledd. Be-

stemmelsen retter seg mot alle som oppholder i lokalene.

Departementet har i Ot.prp. nr. 45 (2001–2002) på s. 196–197 vist til at det er to hovedhensyn som må tillegges avgjørende vekt når det gjelder hvilke aktiviteter som kan tillates i valglokalet og i nærheten av dem:

«For det første tilsier hensynet til valgets høytidelighet at valghandlingen foregår i omgivelser som ikke blir forstyrret eller påvirket av aktiviteter som ikke har tilknytning til valget. For det andre bør velgerne kunne utføre valghandlingen mest mulig uforstyrret.»

Departementet legger på bakgrunn av klagen og saksframlegget til valgstyret til grunn at en valgmedarbeider vasket og pusset hesteutstyr/seletøy samtidig som vedkommende skulle følge med valget. De faktiske omstendighetene er i sakspapirene ikke beskrevet utover dette. Hvorvidt aktiviteten knyttet til vasking og pussing av utstyret må anses å ha hindret eller forstyrret en normal gjennomføring av valghandlingen i strid med ordensbestemmelsen, er dermed uklart. Aktiviteten har ikke tilknytning til valget. At kommunen har mottatt en klage på forholdet, kan tale for at det i alle fall for enkelte velgere ble opplevd som forstyrrende, særlig vurdert opp mot hensynet til valgets høytidelighet. Departementet finner ikke grunn til å ta endelig stilling til om det har skjedd en feil da det ikke foreligger holdepunkter for at en eventuell forstyrrelse har hatt innflytelse på utfallet av valget. Klager fikk avlagt sin stemme.

Departementet vil imidlertid bemerke at det er viktig at valgmedarbeidere gis nødvendig opplæring i regelverket, og har merket seg at det vil bli lagt inn et eget punkt om orden og oppførsel i stemmelokalene ved fremtidig opplæring av stemmestyrene.

Departementet anbefaler etter dette at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i Riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Stein-Are Dahl tas ikke til følge.

7. Klage på valg gjennomføringen i Østfold valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Elling-Henrik Disen klager i e-post 20. september på at det har foregått juks ved valget.

Klageren anfører at den såkalte Benfordtesten «med inntil visshet grensende sannsynlighet [viser] at stemmetallene for Ap er inflatert med en meget grov

faktor i samsvar med at Ap uventet ruste opp mange prosent kun under innspurten av valgkampen. Klageren har lagt ved to dokumenter som han mener påtaler grove statistiske uregelmessigheter i stortingsvalget, henholdsvis i Viken og på riksnivå. Dokumentene følger vedlagt. Klageren mener at «[d]isse dokumentene bør rimeligvis føre til en gransking og en utsettelse, om ikke en ugyldigforklaring av valget».

Fylkeskommunens behandling

Fylkesvalgstyret i Viken behandlet klagen 21. september 2021. Fylkesvalgstyret vedtok å oversende klagen til riksvalgstyret.

I saksframlegget redegjøres det for at klageren er manntallsført i Fredrikstad kommune, og at klagen derfor behandles som en klage til Østfold valgdistrikt. Fylkeskommunen uttaler videre at den har ingen forutsetning for å vurdere innholdet i klagen siden den omhandler datagrunnlaget fra det valgadministrative systemet EVA, og eventuelle feil i systemet.

Notat fra Øyvind Bugge Solheim – Benfords lov som en test av valgfusk?

Departementet har innhentet et notat skrevet av Øyvind Bugge Solheim, postdoktor ved Senter for ekstremismeforskning, Universitetet i Oslo, og tidligere sekretær for valglovutvalgets utredning NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg – Ny valglov, om bruk av Benfords lov som en test av valgfusk. Han skriver følgende:

«I dette notatet blir Benfords lov beskrevet og bruken av dette teoremet i undersøkelser av valgfusk. Det pågår en faglig debatt om Benfords lov i det hele tatt kan brukes til å teste valgresultater for juks. Selv om det er uenighet om nytten av testen, er det enighet om at første siffers test ikke fungerer, at rene visuelle inspeksjoner ikke gir nyttig informasjon, at selv en andre siffers test gir liten mening i velfungerende demokratier og at et utslag på statistiske tester fortsatt kun er en første indikasjon på valgjuks som må undersøkes med kvalitative undersøkelser.

Benfords lov er et matematisk teorem som sier at noen tall oftere vil forekomme som det første sifferet i et tall enn andre. Ifølge teoremet finnes det en 'naturlig' fordeling av første siffer i vanlige sammenhenger. Teoremet har vist seg å stemme for mange ulike typer tall. Alt fra befolkning i byer til inntektsskatt. Dette har også blitt brukt for å lete etter juks med skattetall fordi tall som er lagd for å se tilfeldige ut (dvs. falske skattetall i dette tilfellet) sjelden vil følge Benfords lov, mens ekte skattetall vil følge fordelingen som Benford satte fram.

Benfords lov har vært brukt til å ettergå stemmetall også for å finne ut om det har vært valgfusk (se for eksempel Mebane og Kalinin 2010). Her vil man altså telle alle første/andre siffer blant stemmetallene for et parti i de ulike valgkretsene og så se om disse tallene også følger Benfords fordeling av tall. Antakelsen er at valg der det ikke har vært fusk vil følge Benfords fordeling, mens valg der det har vært fusk ikke vil gjøre det

fordi stemmetallene er 'laget' i slike tilfeller. Dette gjøres imidlertid i tilfeller der det er mistanke om valgfusk fra start (Shikano og Verena Mack 2011). Når det ikke allerede er mistanke om valgfusk er det høy sannsynlighet for type 1 feil, at man finner en sammenheng (valgfusk) der dette ikke er tilfelle.

Tilnærmingen med å bruke første tall til en test har flere utfordringer og har blitt kritisert (Reuters 2020). Det er derfor ikke vanlig å teste med første tall, men mer vanlig å bruke en 2BL-test (andre siffrers test). Selv her har studier funnet avvik fra Benfords fordeling i valg i Tyskland (Shikano and Mack 2011), et land der det er liten grunn til å tro at det foregår valgfusk. For å forstå begrensningene i metoden med første siffer for å evaluere valg er det nyttig å se på når vi forventer å finne at Benfords fordeling oppstår. Denne fordelingen oppstår som regel i tilfeller der tallene har stor spredning i størrelse (altså i fordelinger der man for eksempel både har tiere og millioner) og i fordelinger der det er en jevn fordeling av tall (Fewster 2009: 28). Når vi ser på valg ser vi at disse forutsetningene kan være brutt. Stemmekretsene og dermed stemmetallene vil ikke variere dramatisk i størrelse. Heller vil det være slik at mange av stemmekretsene har omtrent like stor størrelse. Samtidig vil (i hvert fall noen av) partiene ofte ha relativt lik prosentvis oppslutning i de ulike stemmekretsene.

Det er lett å se at dette er et problem for Benfords lov med første siffer om vi ser for oss et hypotetisk land der alle valgkretsene hadde 1 000 personer som stemte.¹ Hvis et parti fikk akkurat like stor oppslutning i alle valgdistriktene (for enkelthets skyld 25 prosent), ville det første sifferet i alle stemmetallene være 2 (som i 250 stemmer). Selv om vi lar stemmetallet til partiet variere mellom 20 og 29,9 prosent vil dette være tilfellet (200–299 stemmer). Selv i situasjoner med større variasjon i stemmetall og stemmekretsstørrelse vil slike mønstre kunne påvirke fordelingen av første siffer på en måte som avviker fra Benfords lov.

Fordi dette særlig er et problem med første siffer er dette ikke brukt for å undersøke valgfusk. Derimot har det vært vanlig å bruke andre siffer i liknende analyser. Her finnes det også statistiske tester som kan brukes. Men som Shikano and Mack (2011) viser, gir den vanligste statistiske testen (kji-kvadrat test) også her problematiske resultater. Shikano and Mack (2011) foreslår derfor å bruke simulering av valgresultater som et alternativ. Mens kji-kvadrat viste at det var mer avvik enn forventet i det tyske valget, viser disse andre testene det motsatte, mindre avvik fra Benfords fordeling enn forventet. Det pågår en faglig debatt om nytten av Benfords lov for å teste valgresultater for juks og ulike statistiske tilnærminger er foreslått for å unngå noen spesifikke fallgruver. Det synes likevel å være enighet om at første siffrers test ikke fungerer, at rene visuelle inspeksjoner ikke er veien å gå, at selv en andre siffrers test gir liten mening i velfungerende demokratier og at et utslag på statistiske tester fortsatt kun er en første indikasjon på valgjuks som må undersøkes med kvalitative undersøkelser.»

Kilder:

Fewster, R. M. "A Simple Explanation of Benford's Law." *The American Statistician* 63, no. 1 (February 2009): 26–32. <https://doi.org/10.1198/tast.2009.0005>.

Mebane, Walter R. "Inappropriate Applications of Benford's Law Regularities to Some Data from the 2020 Presidential Election in the United States" Notat, 2020.

Mebane, Walter R, and Kirill Kalinin. "Electoral Fraud in Russia: Vote Counts Analysis Using Second-Digit Mean Tests." Notat, 2010.

Reuters Staff. "Fact Check: Deviation from Benford's Law Does Not Prove Election Fraud." Reuters, November 9, 2020. <https://www.reuters.com/article/uk-fact-check-benford-idUSKBN27Q3AI>.

Shikano, Susumu, and Verena Mack. "When Does the Second-Digit Benford's Law-Test Signal an Election Fraud?" *Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik* 231 (2011).

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 først ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Klage må fremmes innen syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Klageren er manntallsført i Fredrikstad kommune, og klagen er fremsatt i tide. De formelle vilkårene for å behandle klagen er dermed oppfylt.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

Departementet viser til notatet fra Solheim og mener det må kunne legges til grunn at første siffrers test ikke fungerer for å teste valgresultater for juks. Departementet vil for øvrig vise til at det er mange sikkerhetsmekanismer innebygd i den norske ordningen for hvordan stemmesedlene telles opp. Det følger av valgforskriften § 37 a at den foreløpige opptellingen av stemmesedlene skal skje ved manuell telling. Den endelige opptellingen skal foretas under valgstyrets tilsyn, jf. valgloven § 10-6 første ledd. Maskinene som benyttes i skanningen, gjennomgår en omfattende testing. Valgstyret er proporsjonalt sammensatt etter de ulike partienes oppslutning i kommunestyret. Etter at kommunene har foretatt en foreløpig og en endelig opptelling av stemmesedlene, skal fylkesvalgstyret kontrolltelle stemmesedlene. Det har etter det departementet kjenner til ikke fremkommet avvik mellom de ulike opptellingene som tyder på at valget er manipulert.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at det har forekommet juks ved opptellingen av stemmesedlene. Departementet anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge.

1. Som Mebane 2020 formulerer det «It is widely understood that the first digits of precinct vote counts are not useful for trying to diagnose election frauds.»

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Elling-Henrik Disen tas ikke til følge.

8. Klage på demokratiske mangler ved stortingsvalget fra Helsepartiet

Bakgrunnen for klagen

Helsepartiet v/leder Erik Hexeberg klager i brev 20. september 2021 på demokratiske mangler ved stortingsvalget. I klagen peker Helsepartiet på tre forhold.

For det første viser Helsepartiet til at det er kritikkverdigg at Stortinget på sine opplæringsider på internett ikke synliggjør de nye partiene som stiller til valg, men kun partiene som er valgt inn på Stortinget.

For det andre viser Helsepartiet til at Utdanningsdirektoratet før skolevalgene i år sendte ut en anbefaling til landets videregående skoler om at skoledebatter kun bør inkludere partier som allerede er valgt inn på Stortinget. Helsepartiet mener at valget bør hvile på opplyste velgeres avgjørelser, og stiller spørsmål ved om direktoratet har anledning til å sette en slik begrensning.

Helsepartiet viser for det tredje til at Helsepartiet og nye partier ikke har fått tilgang til NRKs ulike plattformer, partiguide og valgomat i valgkampen, og har klaget NRK inn for Organisasjonen for Samarbeid og Sikkerhet i Europa (OSSE). OSSEs retningslinjer for statlig kringkasting fastslår at alle partier har rett til synlighet. Helsepartiet viser også til at NRK-plakaten pålegger kanalen å omtale alle partier «av en viss størrelse» i deknningen av valget, og at partiet oppfyller kravet til størrelse.

Konsekvensen av den skjeve deknningen burde etter Helsepartiets oppfatning være en ny valgkamp og et nytt valg.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Fristen for å klage er syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og feilen ikke er mulig å rette.

Klagen er satt frem innen fristen. Klagen gjelder imidlertid ikke forhold som gjør det mulig å vurdere om

det har skjedd feil ved forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i valgdistriktet klageren er manntallsført. Klagen gjelder synliggjøring av nye partier på Stortingets opplæringsstilbud på deres internettsider og på NRKs ulike plattformer, samt Utdanningsdirektoratets anbefaling til videregående skoler om at skoledebatter kun burde omfatte de politiske partiene som er valgt inn på Stortinget. Disse forholdene reguleres ikke av valgloven. Klagen oppfyller dermed ikke lovens krav til en klage.

Innledningsvis i brevet viser Helsepartiet til at i likhet med flere av de nye partiene, har også Helsepartiet fått tilbakemeldinger om at stemmesedler har manglet i ulike valglokaler, og at noen av disse tilfellene er meldt inn, men at dette neppe har endret valgresultatet. Departementet legger til grunn at klagen ikke omfatter dette forholdet.

Departementet anbefaler etter dette at klagen avvises.

Riksvalgstyrets vedtak

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Helsepartiet v/leder Erik Hexeberg avvises.

9. Klage på gjennomføringen av forhåndsstemmegivningen i Harstad kommune

Bakgrunn for klagen

Ivan Holtås klaget i e-post 2. september 2021 på gjennomføringen av forhåndsstemmegivningen ved Sjøkanten senter i Harstad. I klagen viser Holtås til at valgmedarbeideren som skulle hjelpe ektefellen hans, ga henne en stemmeseddel og forklarte at hun måtte rangere kandidatene på seddelen. Da hun ønsket å velge en annen stemmeseddel, ble hun fortalt at hun ikke kunne det.

Kommunens behandling

Valgstyret i Harstad kommune behandlet klagen 23. september 2021, og vedtok følgende:

«1. Valgstyret beklager at velger har opplevd situasjonen slik, men hendelsen anses ikke å ha hatt betydning for velgers mulighet til å avgi sin stemme usett og upåvirket, eller for mandatfordelingen etter valget.

2. Etter valgstyrets syn etter innhentet forklaring fra stemmemottakere kan forholdet skyldes misforståelser basert på språklige kommunikasjonsproblemer.

3. Klagen avslås.»

Av saksfremlegget fremgår det at hendelsen som påklages ikke anses å ha hatt betydning for muligheten til å avgi stemme upåvirket og usett, eller for mandatfordelingen.

Det er innhentet uttalelse fra valgmedarbeider som var til stede. Vedkommende kjenner seg ikke igjen i beskrivelsen av hendelsen og mener det må ha skjedd en misforståelse pga. språkutfordringer.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Fristen for å klage er syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd. Klagen er satt frem innen fristen. Departementet legger til grunn at klager er manntallsført i kommunen.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og feilen ikke er mulig å rette.

Formålet med valgloven er å «legge forholdene til rette slik at borgerne ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til Stortinget [...]» Valgloven § 8-4 regulerer fremgangsmåten ved forhåndsstemmegivningen. Etter første ledd skal velger brette sammen stemmeseddelen i enerom og usett, slik at det ikke er synlig hvilken liste vedkommende stemmer på.

Klageren og valgmedarbeideren har ulike oppfatninger av hva som har skjedd. Dette kan tale for at hendelsen som er bakgrunn for klagen, skyldes en misforståelse. Valgmedarbeiderne gir nødvendig informasjon og veiledning til de som møter opp for å avgi stemme. Rutinene valgmedarbeideren har opplyst at forhåndsstemmestedet fulgte, er ikke i tråd med fremgangsmåten til valgmedarbeideren beskrevet i klagen. Det er uansett ikke nødvendig for departementet å ta endelig stilling til om det har skjedd en feil da Ivan Holtås' ektefelle skulle avgi stemme, ettersom en eventuell feil ikke kan antas å ha hatt innflytelse på valgutfallet.

Departementet anbefaler etter dette at klagen ikke tas til følge.

Riksvalgstyrets vedtak

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Ivan Holtås tas ikke til følge.

10. Klage på opptelling av stemmer ved stortingsvalget fra Alliansen – Alternativ for Norge

Bakgrunn for klagen

Alliansen – Alternativ for Norge v/leder Hans Lysglimt-Johansen klaget i e-post 17. september 2021 på opptellingen av stemmesedler ved stortingsvalget. Lysglimt-Johansen har utdypet klagen i e-poster 19., 20. og 23. september.

I klagen vises det til flere forhold Alliansen – Alternativ for Norge mener underbygger at det må ha skjedd feil ved opptellingen. Partiet er blant annet kjent med at flere personer har stemt på Alliansen – Alternativ for Norge selv om stemmene ikke vises ved det aktuelle stemmestedet. Flere velgere har også opplyst at de ville stemme på partiet ved dette valget. Likevel er antallet stemmer lavere enn antall stemmer partiet Alliansen mottok i 2017 og 2019. Stor oppmerksomhet i mediene og fremgang på meningsmålingene siste uken før valget, skulle også tilsi et bedre resultat.

Klager viser videre til at det sentrale tellesystemet har en uoversiktliggjhet som gjør det mulig å justere tallene. Det stilles også spørsmål ved om Norge benytter samme eller lignende stemmemaskiner («Dominion») som ble benyttet til å manipulere presidentvalget i USA.

Klager viser også til Alliansen – Alternativ for Norge fikk 2 488 stemmer ved stortingsvalget, og at dette tallet ble justert ned fra 2 492. Antallet er 1 000 flere stemmer enn 1 488, som er et tall med en spesiell betydning i en rekke miljøer på den ytre høyresiden. Klager anser det som svært usannsynlig at antallet stemmer partiet har mottatt tilfeldigvis kan kobles til dette tallet. At antallet stemmer senere ble oppjustert til 2 489 mener klager må ses på som en avledningsmanøver for å lede oppmerksomheten bort fra antallet 2 488/1 488.

Klager viser videre til et intervju med Elling-Henrik Disen om at den såkalte Benfordtesten viser at det er sannsynlig at det har skjedd feil som har påvirket valgresultatet.

I tillegg viser klager til at det ikke var utenlandske valgobservatører til stede ved stortingsvalget i år, at stemmesedlene «tømmes over i plastposer» på slutten av dagen og at det er små forskjeller på utsiden av stemmesedlene i farge og beskjerping, som gjør det mulig å fjerne enkelte stemmesedler.

Klager viser til sist til at partiene De kristne og Demokratene viser til tilsvarende uregelmessigheter.

Valgdirektoratets redegjørelse

Departementet har på bakgrunn av klagen innhentet en redegjørelse fra Valgdirektoratet.

I e-post 20. september har Valgdirektoratet redegjort for forhold knyttet til stemmemaskiner, publiserte valgresultater og stemmesedler.

Om stemmemaskiner, skriver Valgdirektoratet følgende:

«Dominion voting systems er et selskap som selger løsninger for elektronisk stemmegivning, deriblant stemmemaskiner i valglokaler. Slike stemmemaskiner benyttes ikke i norske valg. Da elektronisk stemmegivning ikke foregår i Norge, er det heller ikke utviklet noen løsning for å støtte dette. Valgadministrasjonssystemet EVA som benyttes av kommuner og fylkeskommuner i deres valg gjennomføring er et sentralt IT-system som kun støtter valggjennomføringen. Dette systemet utvikles og driftes av Valgdirektoratet, og det er ikke kjøpt noen løsninger fra eksterne selskaper. Når det gjelder opptelling av stemmesedler, kan kommunene og fylkeskommunene benytte maskinell opptelling. Da benyttes skannere, og en programvare som også er utviklet av Valgdirektoratet. Mer informasjon om valgsystemet, tilgang, sikkerhet m.m. kan man lese om her: <https://www.valg.no/om-valg/valggjennomforing/valgsystemet-eva/> Her finner man for øvrig også systemdokumentasjon og kildekode, som ligger åpent for alle som ønsker å se. Det er dermed mulig for utenforstående å få oversikt over hvordan systemet er bygd opp og benyttes.»

Når det gjelder endringen i stemmetall som klager viser til, viser Valgdirektoratet til at valgresultat.no viser foreløpige resultat fra prognosen som slippes kl. 21 på valgdagen. Tallene vil kunne endre seg frem til fylkeskommunen har foretatt valgoppgjøret for det aktuelle valgdistriktet. Dersom stemmetallene har endret seg for et parti, er det i så fall fordi det er avdekket noe i en opptelling som har ført til disse endringene. Dette dokumenteres i kommunenes og fylkeskommunenes protokoller.

Valgdirektoratet viser til at det har en avtale med et trykkeri om trykking av stemmesedler, som fylkeskommunene kan benytte seg av ved å gjøre avrop på denne. I avtalen har trykkeriet forpliktet seg til å følge kravene i valgforskriften ved trykking av stemmesedler. Det er derfor ikke mulig å se forskjell på stemmesedlene når disse er brettet.

Kommunens behandling

Departementet oversendte klagen til Oslo kommune for behandling 20. september 2021.

Valgstyret i Oslo kommune behandlet klagen i møte 23. september 2021, og fattet følgende vedtak:

1. Klagen fra Hans Jørgen Lysglimt Johansen tas ikke til følge.
2. Klagen oversendes riksstyret.

I saksfremlegget til valgstyret fremgår det at de fleste av klagepunktene ikke gjelder Oslo kommunes valg gjennomføring og ansvarsområde, men at valgstyret kan behandle de punktene som gjelder kommunens gjennomføring. Om bruken av valgurner og oppbevaring av stemmesedlene fremgår følgende:

«Oslo kommune benyttet vi valgurner i alle lokalene. Disse urnene forsegles med forseglingsstrips. Det har ikke vært rapportert om manglende forsegling av noen av urnene i kommunens valglokaler. I forhåndsperioden ble urnene tømt og stemmesedlene ble lagt i sikkerhetsposer som forsegles før de forlater lokalet. Sikkerhetsnummeret på posene må føres inn i et skjema som kontrolleres på Rådhuset ved innlevering. Det er alltid to valgmedarbeidere som sammen håndterer stemmesedler og frakt av disse. På valgdagene blir stemmesedlene fraktet i forseglede stemmeseddelesker til Rådhuset i tillegg til sikkerhetsposer. Vi opplever at disse prosedyrene har vært håndtert på en meget god måte av våre valgmedarbeidere og valgansvarlige ute i bydelene. Valgstyret ble orientert om prosedyrene i et valgstyremøte før sommeren og hadde ingen merknader til håndteringen av stemmesedlene.»

Videre fremgår det av saksfremlegget at alle parti-stemmesedlene hadde likt utseende når det gjelder farge og beskjæring, og at Oslo kommune ikke bruker skannere eller systemer fra Dominion.

Departementets merknader

Det følger av valgloven § 13-1 første ledd at alle med stemmerett kan klage på forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det valgdistriktet vedkommende er manntallsført. Fristen for å klage er syv dager etter valgdagen, jf. andre ledd.

En klage skal tas til følge dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget. Valgloven § 13-3 tredje ledd fastsetter at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et valgdistrikt ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og feilen ikke er mulig å rette.

Klagen er satt frem innen fristen. Departementet legger til grunn at Lysglimt-Johansen er manntallsført i Oslo. Det er ikke presisert i klagen at forholdene som tas opp gjelder gjennomføringen i Oslo valgdistrikt.

Klager viser til en rekke forhold som skal underbygges at det har skjedd ved opptellingen av stemmene til partiet Alliansen – Alternativ for Norge. Omstendigheter om at personer har opplyst at de har stemt/vil stemme på partiet og fremgang på meningsmålingene kort tid før valgdagen, gir etter departementets syn ikke grunnlag for å konstatere at det har skjedd feil i opptellingen. Meningsmålinger har feilmarginer og sannsynligheten for at de treffer den faktiske oppslutningen er ikke 100 prosent. Hvorvidt personene som har opplyst at de har stemt på partiet, faktisk har stemt på partiet, kan ikke kontrolleres. Departementet bemerker for øv-

rig at det også her kan være feil i opplysningene. Personer som har opplyst at de ville stemme på partiet, har anledning til å endre mening før de eventuelt avgir stemme ved valget.

At tallene på valgresultat.no endret seg, skyldes som Valgdirektoratet redegjør for at siden viser foreløpige resultat fra prognosen som slippes kl. 21 på valgdagen, og at tallene vil endre seg frem til fylkeskommunen har foretatt valgoppgjøret for det aktuelle valgdistriktet.

Når det gjelder henvisningen til at den såkalte Benfordtesten sannsynliggjør at det har skjedd feil som har påvirket valgresultatet, viser departementet til at dette spørsmålet er behandlet i klage på valggjennomføringen i Østfold valgdistrikt. Klagen ble ikke tatt til følge.

Klager viser til at det ikke har vært internasjonale valgobservatører ved stortingsvalget i år. Departementet sendte en invitasjon til å observere stortingsvalget til OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR). ODIHR konkluderte etter å ha gjennomført en «needs assessment mission», som blant annet inkluderte møter med både riksgvalgstyret, politiske partier og departementet, i juni med at det ikke var nødvendig. For øvrig antas det at fraværet av internasjonale observatører ved årets valg, skyldes pandemien.

Fylkesvalgstyrene har etter valgloven § 7-1 første ledd ansvar for at det trykkes stemmesedler for alle godkjente valglistor ved stortingsvalg. Valgforskriften § 19b inneholder detaljerte krav til stemmeseddelens utforming. Blant annet er det krav til fargekode, størrelse og papirkvalitet. Som Valgdirektoratet har redegjort for kan fylkeskommunene benytte seg av en avtale Valgdirektoratet har med et trykkeri. Trykkeriet har gjennom avtalen forpliktet seg til å trykke stemmesedlene i tråd med kravene i valgforskriften. Oslo kommune viser til at det ikke var feil på stemmesedlene. Departementet er for øvrig ikke kjent med at det andre steder har skjedd feil med trykkingen som har ført til ulik utforming av stemmesedlene når det gjelder farge og beskjeiring.

Valgforskriften § 29 har regler for tømning av urner under forhåndsstemmegivningen. Hvis det er nødvendig å tømme urnene, skal valgstyret sørge for at det etableres betryggende rutiner for oppbevaring av innholdet. Etter valgforskriften § 29a, jf. § 34, skal valgmateriell forsegles dersom det ikke er under direkte oppsyn av valgmyndighetene, og transport av valgmateriell skal skje på hurtigst betryggende måte. Oslo kommune viser til at det har vært en forsvarlig oppbevaring og frakting av stemmesedler i kommunen. Departementet er ikke kjent med at det andre steder har skjedd brudd på disse reglene.

Departementet finner etter dette at det ikke har skjedd feil ved gjennomføringen av valget, og anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Riksgvalgstyrets vedtak

1. Riksgvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Alliansen – Alternativ for Norge v/Hans Lysglimt Johansen tas ikke til følge.

11. Klage på avvisning av listeforslag i Nordland valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Bjørn Eirik Larsen, leder for Kystpartiet Nordland, klaget i brev datert 26. april 2021 på fylkesvalgstyrets vedtak om å avvise listeforslaget til Kystpartiet ved stortingsvalget i 2021, fordi det var levert etter fristen.

Klageren viser til at flere personer har prøvd å få registrert sin underskrift i Valgdirektoratets system for å samle inn underskrifter på listeforslagene elektronisk, uten å få dette til. Det pekes også på at de har sett at listen har vært registrert to ganger. De anfører også at å samle inn underskrifter elektronisk, har medført at flere velgergrupper har blitt diskvalifisert fra å underskrive.

Klageren viser videre til at de trodde de var innenfor fristen, siden de hadde opprettet kontakt med Valgdirektoratet dagen før fristen.

Fylkesvalgstyrets behandling

Fylkesvalgstyret i Nordland vedtok 23. april 2021 å avvise listeforslaget fra Kystpartiet, da listeforslaget ble levert etter fristen 31. mars kl. 12 i valgloven § 6-1 første ledd. Det vises i saksfremlegget til at fristen er absolutt, og at listeforslaget derfor skal avvises.

Fylkesvalgstyret behandlet klagen 12. mai 2021. Fylkesvalgstyret vedtok å opprettholde vedtaket av 23. april om å avvise listeforslaget. I saksfremlegget redegjøres det for regelverket og kontakten mellom Kystpartiet og Valgdirektoratet:

«Valgloven §6-6, 3) sier at dersom et listeforslag ved innlevering ikke oppfyller lovens krav, skal valgmyndigheten gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte forsøke å bringe forslaget i samsvar med loven. Listestiller fra Kystpartiet ble også oppfordret av Valgdirektoratet til å ta kontakt med fylkeskommunen for veiledning, og til å levere listeforslag med de underskrifter som var kommet inn til fylkeskommunen innen fristen. Listeforslag fra Kystpartiet ble ikke levert innen fristen, dermed faller videre oppfølging bort.»

Departementets merknader

Klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag, må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen

av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8. Alle med stemmerett har klagerett i det valgdistriktet de er manntallsført, jf. valgloven § 13-1 første ledd sammenholdt med § 6-8. De formelle vilkårene for klage er oppfylt.

Det følger av valgloven § 6-1 første ledd at fristen for å levere listeforslag er kl. 12 den 31. mars i valgåret. Denne fristen er i utgangspunktet absolutt. Valgloven § 15-5 fjerde ledd fastsetter imidlertid at det på visse vilkår er mulig å behandle en melding, erklæring eller klage selv om den er gitt etter utløpet av en frist etter valgloven. Bestemmelsen lyder:

«Melding, erklæring eller klage som gis etter utløpet av frist etter denne lov, kan bare tas til behandling hvis fristoversittingen skyldes forhold den som plikter å overholde fristen, ikke hadde herredømme over og heller ikke kunne forutse.»

Det fremgår av merknadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 74 (2005–2006) at «melding» også omfatter innlevering av listeforslag etter § 6-1 første ledd. Dette innebærer at det bare er mulig å ta opp til behandling et listeforslag som er levert inn etter fristen, dersom grunnen til at listeforslagsstillerne leverte inn listeforslaget for sent, skyldtes forhold de «ikke hadde herredømme over og heller ikke kunne forutse».

I Ot.prp. nr. 45 (2001–2002) nevnes feilaktig eller mangelfull informasjon fra det offentlige side eller force-majeure-liknende forhold (som uvær), som eksempler på forhold som kan medføre at en fristoversittelse kan avhjelpest.

I klagen oppgir klageren at de trodde de var innenfor fristen, siden de hadde opprettet kontakt med valgdirktoratet dagen før fristen. Departementet vil peke på at det at listeforslagsstillerne er i villfarelse med hensyn til valglovens regler, normalt ikke vil kunne godtas. Dette er også lagt til grunn i juridisk teori, jf. Overå, Dalbakk og Pavestad «Valglovgivningen» (1997) s. 356. I dette tilfellet har dessuten Valgdirektoratet i e-post til klageren oppfordret Kystpartiet til å levere det de har innen fristen. Direktoratet opplyste videre om at valgmyndighetene etter valgloven § 6-6 tredje ledd gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte, skal forsøke å bringe listeforslaget i samsvar med loven.

Klageren viser til at det har vært ulike problemer med Valgdirektoratets system for å samle inn underskrifter på listeforslagene elektronisk. Departementet vil peke på at dette ikke er forhold som har betydning for om listeforslaget er levert inn innenfor fristen, eller som påvirker vurderingen av om vilkårene for å ta opp et for sent innkommet listeforslag til behandling, er oppfylt.

Departementet legger på denne bakgrunn til grunn at vilkårene for å ta opp det for sent innkomne liste-

forslaget til behandling, ikke er oppfylt, og anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Bjørn Eirik Larsen tas ikke til følge.

12. Klage på forkasting av listeforslag i Sogn og Fjordane valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Jan Harald Håvik, listeansvarlig i Kystpartiet for Sogn og Fjordane valgdistrikt, klaget i e-post 8. juni 2021 på Vestland fylkesvalgstyres vedtak om å forkaste listeforslag til Kystpartiet ved stortingsvalget i 2021, på grunn av for få underskrifter på listeforslaget.

Klageren viser til at lederen for Kystpartiet i Vestland, Anne Karin Gullbrå Hilleren, siden februar i år, har vært i gjentakende kontakt med Valgdirektoratet om utfordringer med den digitale løsningen for å registrere signaturer til støtte for valglistene.

Klageren viser til at de annonserte for den digitale signaturløsningen. Disse annonsene registrerer antallet beøkende til annonsen og antallet klikk på lenken videre til signatur for den for den angitte valglisten i nettløsningen hos Valgdirektoratet. Det opplyses i klagen at for Sogn og Fjordane har det blitt registrert 574 klikk videre til signering på valglisten, mens bare 24 har signert på valglisten. Klageren sier også at de har fått mange tilbakemeldinger som bekrefter at det ikke har vært mulig å få registrert sin elektroniske signatur.

I klagen anføres det videre at de ble nektet å sende inn bilder av i overkant av 100 fysiske underskrifter de hadde samlet inn, for å levere de originale signaturene på et senere tidspunkt.

Klageren mener det er overveiende sannsynlig at registrerte klikk direkte på lenken til digital signatur er gjort i den mening å signere digitalt. Gitt de utfordringene med den digitale løsningen partiet har møtt, mener klageren at det er sannsynlig at de grunnet disse utfordringer har tapt 500 signaturer i den digitale løsning. Klageren viser videre til at partiet også ble forhindret fra å levere inn 100 fysiske signaturer på liste. Etter klagerens vurdering innebærer dette at Kystpartiet med overveiende sannsynlighet har tapt langt flere signaturer enn de 340 de manglet grunnet utfordringer og forhindringer ved den digitale løsning og det faktum at de grunnet karantener/ventekarantene har blitt forhindret i å kunne samle inn flere fysiske signaturer og levere inn samlede signaturer til valgliste.

Klageren ber på denne bakgrunn om at listeforslaget fra Kystpartiet godkjennes.

Fylkesvalgstyrets behandling

Fylkesvalgstyret i Vestland vedtok 1. juni 2021 å ikke godkjenne listeforslaget fra Kystpartiet, da listeforslaget inneholdt for få underskrifter. Ifølge saksfremlegget var det ved innleveringen 31. mars 26 underskrifter vedlagt listeforslaget. 26. april leverte partiet ytterligere 49 underskrifter. Det ble også levert omtrent 80 underskrifter 7. mai. Ifølge saksfremlegget manglet Kystpartiet derfor 340 underskrifter for å kunne stille liste i Sogn og Fjordane.

Fylkesvalgstyret behandlet klagen 14. juni 2021. Fylkesvalgstyret vedtok å opprettholde vedtaket av 1. juni om å ikke godkjenne listeforslaget. I saksfremlegget til møtet fremgår det at fylkesvalgstyret ikke har fått beskjed om at det har vært feil ved den digitale løsningen for å samle inn underskrifter til listeforslag utover kortere nedetid av «MinID».

Listeforslagsstillerne fikk frist til 16. mai for å oppfylle kravene i loven til listeforslaget. Dette var utfordrende for flere partier. Administrasjonen i fylkeskommunen hadde frem til 27. mai kontakt med de tillitsvalgte for å sikre at de fikk orden på listeforslaget. Dette gjaldt også Kystpartiet.

Når det gjelder klagers anførsel om at de ble nektet å sende inn bilder av i overkant av 100 fysiske underskrifter de hadde samlet inn, for å levere de originale signaturene på et senere tidspunkt, fremgår følgende av fylkeskommunens saksfremlegg:

«Som nemnt før i saka leverte partiet ved to andre høve underskrifter til fylkesvalstyret etter frist for å levere listeforslag 31. mars 2021. Moglegheita til å levere listeforslag fysisk i heile perioden frå 31. mars 2021 til 27. mai 2021 var kommunisert til partiet.

Det er rett som partiet skriv i klaga, at dei bad om å få sende inn underskrifter som var klare i Sogn og Fjordane digitalt. Bakgrunnen for førespurnaden var at det var problematisk å få henta underskriftene grunna smitteverntiltak eller karantene. Fylkesrådmannen bad om å få dei originale underskriftene for handsaming.

I vallova § 13 'Underskrifter etter valgloven § 6-3 (2) – skrift på papir, taushetsplikt' står det følgjande:

'(1) Underskriftene på listeforslag som innleveres av uregistrerte grupper og av registrerte partier som ikke har oppnådd tilstrekkelig oppslutning til å komme inn under lovens forenkla krav for innlevering av listeforslag i valgloven § 6-3 (1), skal være skrift på papir.'

Underskrifter på listeforslag kan vere vanskeleg å tyde. Det er fleire døme på at underskrifter ikkje vert godkjend fordi administrasjonen ikkje klarar å tyde namn og anna relevant informasjon. Skanna versjonar av dokument med underskrifter er vanskelegare å tyde enn originaldokument. Sidan kravet i valforskrifta er tydeleg på at underskrifter må leverast inn som skrift på papir, ville fylkesrådmannen ikkje handsame underskriftene før originalane vart levert inn fysisk. Både med

bakgrunn i kravet i valforskrifta, men og for å syte for at så mange som mogleg av underskriftene vart godkjent.

Fylkesrådmannen kan informere om at dei 100 underskriftene som Kystpartiet Vestland refererer til i klagen ikkje er levert inn, verken i skanna versjon eller som skrift på papir.»

Det fremgår vidare av saksfremstillingen at det ikke er mulig å dispensere fra kravet om 500 underskrifter for listeforslaget fra Kystpartiet.

Departementets merknader

Klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag, må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8. Alle med stemmerett har klagerett i det valgdistriktet de er manntallsført, jf. valgloven § 13-1 første ledd sammenholdt med § 6-8. De formelle vilkårene for klage er oppfylt.

Kystpartiet er registrert i Partiregisteret, men fikk ikke minst 500 stemmer i ett valgdistrikt eller minst 5 000 stemmer i hele landet i hele landet, ved forrige stortingsvalg. Det følger da av valgloven § 6-3 andre ledd bokstav a at listeforslaget skal være underskrevet av minst 500 personer med stemmerett i valgdistriktet ved det aktuelle valget. Kravet om minst 500 underskrifter er absolutt. Valgloven har ingen hjemmel for å fravike dette kravet.

Klageren viser til at det har vært ulike problemer med Valgdirektoratets system for å samle inn underskrifter på listeforslagene elektronisk. Departementet vil peke på at dette er forhold som ikke har betydning for vurderingen av om listeforslaget inneholder et tilstrekkelig antall underskrifter.

Listeforslaget fra Kystpartiet er ikke underskrevet av minst 500 personer, og departementet anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i riksvallstyret

1. Riksvallstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Jan Harald Håvik tas ikke til følge.

13. Klage på forkasting av listeforslag i Rogaland valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Hanna-Sofie Gullbrå Hilleren, listeansvarlig i Kystpartiet for Rogaland valgdistrikt, klaget i e-post 8. juni 2021 på Rogaland fylkesvalgstyres vedtak om å forkaste

listeforslaget til Kystpartiet ved stortingsvalget i 2021, på grunn av for få underskrifter på listeforslaget.

Klageren viser til at lederen for Kystpartiet i Vestland, Anne Karin Gullbrå Hilleren, siden februar i år, har vært i gjentakende kontakt med Valgdirektoratet om utfordringer med den digitale løsningen for å registrere signaturer til støtte for valglistene.

Klageren viser til at Kystpartiet annonserte for den digitale signaturløsningen. Disse annonsene registrerer antallet besøkende til annonsen og antallet klikk på lenken videre til signatur for den for den angitte valglisten i nettløsningen hos Valgdirektoratet. Det opplyses i klagen at for Rogaland er lenken delt over 1 000 ganger som de vet om. I tillegg kommer private delinger. Klageren sier også at de har fått mange tilbakemeldinger som bekrefter at det ikke har vært mulig å få registrert sin elektroniske signatur.

Klageren mener det er overveiende sannsynlig at registrerte klikk direkte på lenken til digital signatur er gjort i den mening å signere digitalt. Gitt de utfordringene med den digitale løsningen partiet har møtt, mener klageren at det er sannsynlig at de grunnet disse utfordringer har tapt 500 signaturer i den digitale løsningen. De har også på grunn av pandemien blitt forhindret fra å kunne samle inn, hente og levere inn underskrifter. Etter klagerens vurdering innebærer dette at Kystpartiet med overveiende sannsynlighet har tapt langt flere signaturer enn de trengte for å oppfylle lovens krav.

Klageren ber på denne bakgrunn om at listeforslaget fra Kystpartiet godkjennes.

Fylkesvalgstyrets behandling

Fylkesvalgstyret i Rogaland vedtok 11. mai 2021 å ikke godkjenne listeforslaget fra Kystpartiet, da listeforslaget inneholdt for få underskrifter.

Ifølge saksfremlegget ble listeforslaget levert innen fristen 31.3. kl. 12 med to underskrifter. Kystpartiet fikk en utvidet frist for å levere underskriftene til 26. april, jf. valgloven § 6-6 tredje ledd om at valgmyndighetene gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte, skal forsøke å bringe forslaget i samsvar med loven dersom det ved innleveringen ikke oppfyller lovens krav. Fristen ble senere utvidet til 4. mai. Innen denne fristen ble det levert ca. 120 underskrifter. På grunn av de tekniske problemene Kystpartiet opplevde ble fristen nok en gang utvidet, denne gangen til 10. mai kl. 12. Underskriftene ble da kontrollert, og det ble til sammen innlevert 182 underskrifter per 10. mai. Det fremgår av saksfremstillingen til behandlingen av klagesaken, at Kystpartiet først opprettet det digitale listeforslaget for å samle inn digitale underskrifter etter innleveringsfristen for listeforslaget 31. mars kl. 12.

Fylkesvalgstyret behandlet klagen 15. juni 2021. Fylkesvalgstyret vedtok å anbefale at klagen avvises.

Dette fordi klagefristen etter valgloven § 6-8 utløp 19. mai, og klagen ble fremsatt 8. juni.

Departementets merknader

Klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag, må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8. Overskriftene på de godkjente valglistene ble offentliggjort 12. mai, og klagefristen på fylkesvalgstyrets vedtak utløp dermed 19. mai 2021.

Klagen er fremsatt 8. juni, og dermed for sent. Departementet anbefaler derfor at klagen avvises.

Vedtak i rik valgstyret

1. Rik valgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Hanna-Sofie Gullbrå Hilleren avvises.

14. Klage på forkasting av listeforslag i Oslo valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Kim Steinar Kjærner-Strømberg klaget i brev 2. juni 2021 på Oslo valgstyres vedtak om ikke å godkjenne listeforslaget til Nye Borgerlige ved stortingsvalget i 2021, på grunn av for få underskrifter på listeforslaget.

Klageren viser til at Nye Borgerlige på grunn av Covid-19-tiltak ikke har blitt gitt den nødvendige tilgangen til å få de underskrifter som kreves. De strenge smitteverntiltakene gjorde det umulig å oppsøke institusjoner og individer for å innhente de nødvendige underskriftene. De har ikke hatt mulighet til å innkalle til møter eller på annen måte arrangere muligheter for å samle inn underskrifter. Klageren viser også til at den elektroniske løsningen var forsinket. Den var ment implementert 1. oktober, men var ikke på plass før i november. Klageren ber derfor om at det gis unntak fra lovens krav til underskrifter.

Valgstyrets behandling

Oslo valgstyre vedtok 26. mai 2021 å ikke godkjenne listeforslaget fra Nye Borgerlige. Det fremgår av saksfremlegget at partiet manglet 395 underskrifter for å oppfylle kravet om 500 underskrifter.

Valgstyret behandlet klagen 14. juni 2021. Valgstyret vedtok å opprettholde vedtaket om ikke å godkjenne listeforslaget til Nye Borgerlige. I saksfremlegget blir det lagt til grunn at valgstyret ikke har myndighet til å gjøre unntak fra valglovens krav når det gjelder godkjenning av listeforslag.

Departementets merknader

Klage med krav om endring av valgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag, må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8. Alle med stemmerett har klagerett i det valgdistriktet de er manntallsført, jf. valgloven § 13-1 første ledd sammenholdt med § 6-8. De formelle vilkårene for klage er oppfylt.

Nye Borgerlige er ikke registrert i partiregisteret. Det følger da av valgloven § 6-3 andre ledd bokstav a at listeforslaget skal være underskrevet av minst 500 personer med stemmerett i valgdistriktet ved det aktuelle valget. Kravet om minst 500 underskrifter er absolutt. Valgloven har ingen hjemmel for å fravike dette kravet.

Klageren viser til at Valgdirektoratets system for å samle inn underskrifter på listeforslagene elektronisk var forsinket. Departementet vil peke på at dette er et forhold som ikke har betydning for vurderingen av om listeforslaget inneholder et tilstrekkelig antall underskrifter.

Listeforslaget fra Nye Borgerlige er ikke underskrevet av minst 500 personer, og departementet anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge.

Vedtak i riksvalegstyret

1. Riksvalegstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Kim Steinar Kjærner-Strømberg tas ikke til følge.

15. Klage på listeforslag i Rogaland valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Ole (identitet ukjent) klaget i e-post 28. oktober 2020 på at Alliansen har jukset med underskrift på valglistene. Det påstås at partiet har jukset seg til underskrifter ved å lure folk til å tro at de har signert et opprop mot bompenger.

Fylkeskommunen informerte deretter vedkommende om hvilke krav som stilles til valglister, og at det er fylkesvalgstyret som godkjenner listeforslagene til stortingsvalget etter innleveringsfristen.

Klageren presiserte deretter at det var snakk om at Alliansen leverte inn en liste med 500+ underskrifter for å stifte parti i Rogaland.

Fylkesvalgstyrets behandling

Fylkesvalgstyret i Rogaland behandlet klagen i møte 11. mai 2021 da listeforslagene ble godkjent. Iføl-

ge saksfremlegget leverte Alliansen listeforslag innen fristen 31. mars, men det ble trukket innen fristen 20. april kl. 12. Fylkesvalgstyret la derfor til grunn at klagen ikke lenger er relevant. Fylkesvalgstyret tok klagen til orientering.

Departementets merknader

Klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag, må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8.

Alliansen trakk sitt listeforslag. Fylkesvalgstyret behandlet derfor ikke listeforslaget fra Alliansen. Det foreligger av den grunn ikke noe vedtak som det kan klages på. Departementet anbefaler derfor at klagen avvises.

Vedtak i riksvalegstyret

1. Riksvalegstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Ole avvises.

16. Klage på listeforslag i Rogaland valgdistrikt

Bakgrunn for klagen

Antirasistisk Front ved Nina Narvestad klaget i brev mottatt 29. april 2021 på underskriftene på listeforslaget til Alliansen – Alternativ for Norge. Det påstås at partiet har jukset seg til underskrifter ved å lure folk til å tro at de har signert et opprop mot bompenger. Klageren mener derfor disse underskriftene må forkastes.

Fylkesvalgstyrets behandling

Fylkesvalgstyret tok klagen til orientering. Dette ble begrunnet slik:

«Alliansen – Alternativ for Norge ble registrert som nytt parti i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg og kan derfor stille liste etter forenklet regelverk (valgloven § 6-3 (1)). Alliansen – Alternativ for Norge har levert inn to underskrifter og dermed oppfylt kravene for å stille liste i Rogaland.»

Departementets merknader

Departementet behandler klagen som en klage på at fylkesvalgstyret godkjente listeforslaget fra Alliansen – Alternativ for Norge, selv om klagen er fremmet før listeforslaget ble godkjent og det klageren ber om er at underskriftene må forkastes.

Klage med krav om endring av fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller å forkaste et listeforslag,

må fremsettes innen syv dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene, jf. valgloven § 6-8. Klagefristen på fylkesvalgstyrets vedtak utløp dermed 19. mai 2021. Alle med stemmerett har klagerett i det valgdistriktet de er manntallsført, jf. valgloven § 13-1 første ledd sammenholdt med § 6-8. De formelle vilkårene for klage er oppfylt.

Departementet viser til at det synes noe uklart om de innsamlede underskriftene det vises til i klagen, knytter seg til partiet Alliansen – Alternativ for Norge eller partiet Alliansen, jf. klage nr. 5 på listeforslag. Det kan fremstå som om det er de samme underskriftene som omtales i begge klagesakene. Departementet mener imidlertid at det ikke er nødvendig å ta stilling til dette, da Alliansen – Alternativ for Norge er registrert i Partiregisteret etter siste stortingsvalg. Det følger da av valgloven § 6-3 første ledd at det er tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to styremedlemmer i lokalavdelingen med ansvar for valgdistriktet listen gjelder. Listeforslaget fra Alliansen – Alternativ for Norge er levert med to underskrifter i henhold til dette regelverket.

Departementet mener at listeforslaget til Alliansen – Alternativ for Norge er underskrevet i tråd med kravene i valgloven § 6-3 første ledd, og anbefaler derfor at klagen forkastes.

Vedtak i riksvalgstyret

1. Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering.
2. Klagen fra Antirasistisk Front ved Nina Narvestad forkastes.

Vedlegg 1.2

Oversikt over fylkesvalgstyrenes valgoppgjør

Akershus

18 distriktsmandater

Liste	Stemmer	1,4	3	5	7	9	11
		I	III	VII	XI	XV	
Høyre	101 439	72 456	33 813	20 288	14 491	11 271	9 222
		II	IV	VIII	XII	XVII	
Arbeiderpartiet.....	95 609	68 292	31 870	19 122	13 658	10 623	8 692
		V	XIII				
Fremskrittspartiet.....	38 779	27 699	12 926				
		VI	XVI				
Senterpartiet.....	32 584	23 274	10 861				
		IX					
Venstre.....	25 393	18 138					
		X					
Sosialistisk Venstreparti.....	25 240	18 029					
		XIV					
Miljøpartiet De Grønne	17 461	12 472					
		XVIII					
Rødt	14 572	10 409					
Kristelig Folkeparti.....	7 580	5 414					
Demokratene i Norge	4 007	2 862					
Pensjonistpartiet.....	2 286	1 633					
Helsepartiet.....	1 161	829					
Partiet Sentrum	953	681					
Partiet De Kristne	719	514					
Liberalistene	636	454					
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	634	453					
Industri- og Næringspartiet	489	349					
Piratpartiet	338	241					
Alliansen – Alternativ for Norge.....	309	221					
Generasjonspartiet	112	80					

Høyre får mandat nr. 1, 3, 7, 11 og 15.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2, 4, 8, 12 og 17.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 5 og 13.

Senterpartiet får mandat nr. 6 og 16.

Venstre får mandat nr. 9.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 10.

Miljøpartiet De Grønne får mandat nr. 14.

Rødt får mandat nr. 18.

Aust-Agder

3 distriktsmandater

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I		
Arbeiderpartiet.....	16 147	11 534	5 382	3 229
		II		
Høyre	13 305	9 504	4 435	
		III		
Senterpartiet.....	8 907	6 362		
Fremskrittspartiet.....	8 728	6 234		
Kristelig Folkeparti.....	5 749	4 106		

Aust-Agder**3 distriktsmandater**

Sosialistisk Venstreparti.....	3 644	2 603
Rødt	2 456	1 754
Venstre.....	2 136	1 526
Miljøpartiet De Grønne	1 976	1 411
Demokratene i Norge	917	655
Partiet De Kristne	573	409
Pensjonistpartiet.....	380	271
Industri- og Næringspartiet	279	199
Partiet Sentrum	230	164
Helsepartiet.....	190	136
Liberalistene	102	73
Piratpartiet	71	51
Alliansen - Alternativ for Norge	45	32

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1.

Høyre får mandat nr. 2.

Senterpartiet får mandat nr. 3.

Buskerud**7 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	IV	VII
Arbeiderpartiet.....	40 575	28 982	13 525	8 115
		II	VI	
Høyre	31 544	22 531	10 515	
		III		
Senterpartiet.....	23 068	16 477	7 689	
		V		
Fremskrittspartiet.....	17 509	12 506	5 836	
Sosialistisk Venstreparti.....	8 062	5 759		
Venstre.....	5 207	3 719		
Rødt	4 941	3 529		
Miljøpartiet De Grønne	4 251	3 036		
Kristelig Folkeparti.....	3 319	2 371		
Demokratene i Norge	1 976	1 411		
Pensjonistpartiet.....	520	371		
Partiet Sentrum	440	314		
Helsepartiet.....	421	301		
Partiet De Kristne	330	236		
Industri- og Næringspartiet	275	196		
Liberalistene	244	174		
Alliansen - Alternativ for Norge	147	105		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	126	90		
Piratpartie.....	115	82		

Arbeiderpartiet får mandat 1, 4 og 7.

Høyre får mandat nr. 2 og 6.

Senterpartiet får mandat nr. 3.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 5.

Finnmark**4 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	III	
Arbeiderpartiet.....	12 228	8 734	4 076	2 446
		II		
Senterpartiet.....	7 157	5 112	2 386	
		IV		
Pasientfokus.....	4 950	3 536		
Fremskrittspartiet.....	4 220	3 014		
Høyre.....	2 664	1 903		
Sosialistisk Venstreparti.....	2 415	1 725		
Rødt.....	1 959	1 399		
Miljøpartiet De Grønne.....	892	637		
Demokratene i Norge.....	667	476		
Kristelig Folkeparti.....	648	463		
Venstre.....	564	403		
Industri- og Næringspartiet.....	179	128		
Partiet De Kristne.....	138	99		
Helsepartiet.....	113	81		
Liberalistene.....	70	50		
Partiet Sentrum.....	69	49		
Alliansen - Alternativ for Norge.....	50	36		

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 3.

Senterpartiet får mandat nr. 2.

Pasientfokus får mandat nr. 4

Hedmark**6 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	III	VI
Arbeiderpartiet.....	38 136	27 240	12 712	7 627
		II	IV	
Senterpartiet.....	32 286	23 061	10 762	6 457
		V		
Høyre.....	12 191	8 708		
Fremskrittspartiet.....	9 696	6 926		
Sosialistisk Venstreparti.....	7 902	5 644		
Rødt.....	3 876	2 769		
Venstre.....	2 642	1 887		
Miljøpartiet De Grønne.....	2 382	1 701		
Kristelig Folkeparti.....	1 876	1 340		
Pensjonistpartiet.....	1 482	1 059		
Demokratene i Norge.....	1 355	968		
Helsepartiet.....	293	209		
Partiet De Kristne.....	219	156		
Partiet Sentrum.....	210	150		

Hedmark**6 distriktsmandater**

Industri- og Næringspartiet	172	123
Liberalistene	135	96
Alliansen – Alternativ for Norge.....	100	71
Redd Naturen	97	69
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	81	58

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1, 3 og 6.

Senterpartiet får mandat nr. 2 og 4.

Høyre får mandat nr. 5

Hordaland**15 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0
		I	IV	VIII	XI
Høyre	74 282	53 059	24 761	14 856	10 612
		II	V	IX	XV
Arbeiderpartiet.....	68 945	49 246	22 982	13 789	9 849
		III	X		
Fremskrittspartiet.....	38 352	27 394	12 784		
		VI	XIV		
Senterpartiet.....	29 981	21 415	9 994		
		VII			
Sosialistisk Venstreparti.....	26 901	19 215	8 967		
		XII			
Kristelig Folkeparti.....	14 724	10 517			
		XIII			
Rødt	14 150	10 107			
Venstre.....	13 163	9 402			
Miljøpartiet De Grønne.....	11 940	8 529			
Demokratene i Norge	2 876	2 054			
Pensjonistpartiet.....	2 286	1 633			
Industri- og Næringspartiet	1 738	1 241			
Partiet De Kristne	1 384	989			
Partiet Sentrum	591	422			
Liberalistene	527	376			
Helsepartiet.....	490	350			
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	403	288			
Piratpartiet	262	187			
Alliansen - Alternativ for Norge	206	147			
Kystpartiet.....	107	76			
Generasjonspartiet	87	62			
Norges Kommunistiske Parti	77	55			

Høyre får mandat nr. 1, 4, 8 og 11.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2, 5, 9 og 15.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3 og 10.

Senterpartiet får mandat nr. 6 og 14.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 7.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 12.

Rødt får mandat nr. 13.

Møre og Romsdal
7 distriktsmandater

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	V	
Fremskrittspartiet	32 746	23 390	10 915	6 549
		II	VI	
Arbeiderpartiet.....	29 928	21 377	9 976	
		III	VII	
Senterpartiet.....	25 938	18 527	8 646	
		IV		
Høyre	24 123	17 231	8 041	
Sosialistisk Venstreparti.....	9 341	6 672		
Kristelig Folkeparti.....	7 905	5 646		
Rødt	4 933	3 524		
Venstre.....	4 364	3 117		
Miljøpartiet De Grønne	3 697	2 641		
Demokratene i Norge	1 752	1 251		
Industri- og Næringspartiet	1 096	783		
Partiet De Kristne	812	580		
Pensjonistpartiet.....	790	564		
Partiet Sentrum	325	232		
Helsepartiet.....	280	200		
Liberalistene	175	125		
Alliansen - Alternativ for Norge	126	90		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	79	56		

Fremskrittspartiet får mandat nr. 1 og 5.
Arbeiderpartiet får mandat nr. 2 og 6.

Senterpartiet får mandat nr. 3 og 7.
Høyre får mandat nr. 4.

Nordland
8 distriktsmandater

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0
		I	IV	VII	
Arbeiderpartiet.....	38 611	27 579	12 870	7 722	5 516
		II	VI		
Senterpartiet.....	28 465	20 332	9 488	5 693	
		III			
Høyre	20 532	14 666	6 844		
		V			
Fremskrittspartiet	16 338	11 670			
		VIII			
Sosialistisk Venstreparti.....	9 620	6 871			
Rødt	7 273	5 195			
Venstre.....	3 342	2 387			
Miljøpartiet De Grønne	3 138	2 241			
Kristelig Folkeparti.....	2 637	1 884			
Demokratene i Norge	1 807	1 291			
Pensjonistpartiet.....	586	419			
Industri- og Næringspartiet	577	412			
Helsepartiet.....	339	242			

Nordland**8 distriktsmandater**

Partiet De Kristne	314	224
Partiet Sentrum	211	151
Liberalistene	175	125
Piratpartiet	126	90
Alliansen - Alternativ for Norge	99	71
Norges Kommunistiske Parti	38	27

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1, 4 og 7.
Senterpartiet får mandat nr. 2 og 6.
Høyre får mandat nr. 3.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 5.
Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 8.

Nord-Trøndelag**4 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	III	
Arbeiderpartiet.....	25 730	18 379	8 577	5 146
		II	IV	
Senterpartiet.....	22 089	15 778	7 363	4 418
Høyre	8 121	5 801		
Fremskrittspartiet	6 146	4 390		
Sosialistisk Venstreparti.....	4 389	3 135		
Rødt	3 035	2 168		
Kristelig Folkeparti.....	1 726	1 233		
Venstre.....	1 557	1 112		
Miljøpartiet De Grønne	1 424	1 017		
Demokratene i Norge	754	539		
Pensjonistpartiet.....	643	459		
Industri- og Næringspartiet	359	256		
Partiet De Kristne	179	128		
Helsepartiet.....	145	104		
Partiet Sentrum	129	92		
Alliansen - Alternativ for Norge	79	56		
Liberalistene	60	43		
Piratpartiet	55	39		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	23	16		

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 3.
Senterpartiet får mandat nr. 2 og 4.

Oppland**5 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	III	
Arbeiderpartiet.....	34 552	24 680	11 517	6 910
		II	V	
Senterpartiet.....	25 619	18 299	8 540	5 124
		IV		
Høyre	12 323	8 802		

Oppland**5 distriktsmandater**

Fremskrittspartiet	8 459	6 042
Sosialistisk Venstreparti.....	5 508	3 934
Rødt	3 534	2 524
Venstre.....	2 370	1 693
Miljøpartiet De Grønne	2 289	1 635
Kristelig Folkeparti.....	1 537	1 098
Demokratene i Norge	930	664
Pensjonistpartiet.....	528	377
Partiet De Kristne	212	151
Helsepartiet.....	185	132
Partiet Sentrum	184	131
Industri- og Næringspartiet...	128	91
Liberalistene	91	65
Alliansen - Alternativ for Norge	81	58
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	66	47
Piratpartiet	65	46

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 3.

Senterpartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 4.

Oslo**19 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0	9.0	11.0
		I	IV	IX	XIII	XIX	
Høyre	89 342	63 816	29 781	17 868	12 763	9 927	8 122
		II	V	X	XV		
Arbeiderpartiet.....	87 158	62 256	29 053	17 432	12 451	9 684	
		III	XI	XVIII			
Sosialistisk Venstreparti.....	50 382	35 987	16 794	10 076			
		VI	XIV				
Venstre.....	38 142	27 244	12 714				
		VII	XVI				
Miljøpartiet De Grønne	32 198	22 999	10 733				
		VIII	XVII				
Rødt	31 352	22 394	10 451				
		XII					
Fremskrittspartiet	22 784	16 274					
Senterpartiet.....	11 953	8 538					
Kristelig Folkeparti.....	6 922	4 944					
Demokratene i Norge	2 585	1 846					
Partiet Sentrum	1 367	976					
Pensjonistpartiet.....	1 312	937					
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	1 072	766					
Liberalistene	665	475					
Helsepartiet.....	593	424					
Partiet De Kristne	474	339					

Oslo**19 distriktsmandater**

Piratpartiet	336	240
Feministisk Initiativ.....	275	196
Industri- og Næringspartiet	234	167
Alliansen - Alternativ for Norge	232	166
Norges Kommunistiske Parti	123	88

Høyre får mandat nr. 1, 4, 9, 13 og 19.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2, 5, 10 og 15.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 3, 11 og 18.

Venstre får mandat nr. 6 og 14.

Miljøpartiet De Grønne får mandat nr. 7 og 16.

Rødt får mandat nr. 8 og 17.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 12.

Rogaland**13 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0	9.0
		I	IV	IX	XIII	
Høyre	61 992	44 280	20 664	12 398	8 856	6 888
		II	V	X		
Arbeiderpartiet.....	57 969	41 406	19 323	11 594	8 281	
		III	VIII			
Fremskrittspartiet	43 382	30 987	14 461	8 676		
		VI	XII			
Senterpartiet.....	26 955	19 254	8 985			
		VII				
Kristelig Folkeparti.....	20 859	14 899	6 953			
		XI				
Sosialistisk Venstreparti.....	13 261	9 472				
Rødt	9 620	6 871				
Venstre.....	9 106	6 504				
Miljøpartiet De Grønne	6 152	4 394				
Demokratene i Norge	2 634	1 881				
Industri- og Næringspartiet	1 646	1 176				
Partiet De Kristne	1 400	1 000				
Pensjonistpartiet.....	1 327	948				
Partiet Sentrum	911	651				
Helsepartiet.....	500	357				
Liberalistene	424	303				
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	316	226				
Alliansen - Alternativ for Norge	212	151				
Piratpartiet	202	144				

Høyre får mandat nr. 1, 4, 9 og 13.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2, 5 og 10.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3 og 8.

Senterpartiet får mandat nr. 6 og 12.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 7.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 11.

Sogn og Fjordane**3 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I		
Senterpartiet.....	17 634	12 596	5 878	3 527
		II		
Arbeiderpartiet.....	16 426	11 733	5 475	
		III		
Høyre	8 529	6 092		
Fremskrittspartiet	5 771	4 122		
Sosialistisk Venstreparti.....	3 675	2 625		
Rødt	2 489	1 778		
Kristelig Folkeparti.....	2 389	1 706		
Venstre.....	2 135	1 525		
Miljøpartiet De Grønne	1 542	1 101		
Demokratene i Norge	453	324		
Industri- og Næringspartiet	293	209		
Partiet De Kristne	253	181		
Pensjonistpartiet.....	173	124		
Partiet Sentrum	141	101		
Helsepartiet.....	89	64		
Liberalistene	47	34		
Alliansen - Alternativ for Norge	43	31		

Senterpartiet får mandat nr. 1.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2.

Høyre får mandat nr. 3.

Sør-Trøndelag**9 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0	9.0
		I	IV	VII		
Arbeiderpartiet.....	57 621	41 158	19 207	11 524	8 232	6 402
		II	VIII			
Høyre	31 837	22 741	10 612	6 367		
		III	IX			
Senterpartiet.....	29 181	20 844	9 727			
		V				
Sosialistisk Venstreparti.....	17 635	12 596				
		VI				
Fremskrittspartiet	16 650	11 893				
Rødt	10 852	7 751				
Miljøpartiet De Grønne	9 268	6 620				
Venstre.....	8 435	6 025				
Kristelig Folkeparti.....	4 211	3 008				
Pensjonistpartiet.....	3 351	2 394				
Demokratene i Norge	1 723	1 231				
Industri- og Næringspartiet	658	470				
Partiet Sentrum	442	316				
Helsepartiet.....	330	236				

Sør-Trøndelag**9 distriktsmandater**

Partiet De Kristne	305	218
Liberalistene	247	176
Alliansen - Alternativ for Norge	216	154
Piratpartiet	212	151
Norges Kommunistiske Parti	63	45

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1, 4 og 7.
Høyre får mandat nr. 2 og 8.
Senterpartiet får mandat nr. 3 og 9.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 5.
Fremskrittspartiet får mandat nr. 6.

Telemark**5 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	IV	
Arbeiderpartiet.....	29 883	21 345	9 961	5 977
		II		
Senterpartiet.....	15 963	11 402	5 321	
		III		
Høyre	15 198	10 856	5 066	
		V		
Fremskrittspartiet	12 297	8 784		
Sosialistisk Venstreparti.....	5 934	4 239		
Rødt	4 506	3 219		
Kristelig Folkeparti.....	4 327	3 091		
Miljøpartiet De Grønne	2 729	1 949		
Venstre.....	2 203	1 574		
Demokratene i Norge	1 379	985		
Partiet De Kristne	631	451		
Industri- og Næringspartiet	596	426		
Pensjonistpartiet.....	419	299		
Partiet Sentrum	263	188		
Helsepartiet.....	193	138		
Liberalistene	110	79		
Alliansen - Alternativ for Norge	107	76		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	87	62		
Piratpartiet	85	61		

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 4.
Senterpartiet får mandat nr. 2.
Høyre får mandat nr. 3.
Fremskrittspartiet får mandat nr. 5.

Troms**5 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	V	
Arbeiderpartiet.....	25 168	17 977	8 389	5 034
		II		
Senterpartiet.....	17 698	12 641	5 899	
		III		
Fremskrittspartiet.....	12 998	9 284		
		IV		
Høyre.....	12 493	8 924		
Sosialistisk Venstreparti.....	10 029	7 164		
Rødt.....	4 455	3 182		
Miljøpartiet De Grønne.....	2 768	1 977		
Venstre.....	2 298	1 641		
Kristelig Folkeparti.....	2 062	1 473		
Demokratene i Norge.....	1 370	979		
Industri- og Næringspartiet.....	319	228		
Helsepartiet.....	225	161		
Liberalistene.....	187	134		
Partiet De Kristne.....	186	133		
Partiet Sentrum.....	175	125		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger.....	130	93		
Piratpartiet.....	83	59		
Alliansen - Alternativ for Norge.....	66	47		

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 5.
Senterpartiet får mandat nr. 2.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3.
Høyre får mandat nr. 4.

Vest-Agder**5 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I		
Høyre.....	22 359	15 971	7 453	4 472
		II		
Arbeiderpartiet.....	21 845	15 604	7 282	
		III		
Kristelig Folkeparti.....	14 598	10 427	4 866	
		IV		
Fremskrittspartiet.....	13 821	9 872	4 607	
		V		
Senterpartiet.....	10 859	7 756		
Sosialistisk Venstreparti.....	5 615	4 011		
Venstre.....	3 834	2 739		
Rødt.....	3 355	2 396		
Miljøpartiet De Grønne.....	3 330	2 379		
Demokratene i Norge.....	2 709	1 935		
Partiet De Kristne.....	969	692		
Pensjonistpartiet.....	492	351		
Partiet Sentrum.....	478	341		

Vest-Agder**5 distriktsmandater**

Industri- og Næringspartiet	360	257
Helsepartiet.....	167	119
Liberalistene	164	117
Piratpartiet	78	56
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	62	44
Alliansen - Alternativ for Norge	53	38

Høyre får mandat nr.1.

Arbeiderpartiet får mandat nr. 2.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 3.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 4.

Senterpartiet får mandat nr. 5.

Vestfold**6 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0
		I	III	
Arbeiderpartiet.....	37 518	26 799	12 506	7 504
		II	V	
Høyre	34 831	24 879	11 610	6 966
		IV		
Fremskrittspartiet	17 271	12 336		
		VI		
Senterpartiet.....	13 775	9 839		
Sosialistisk Venstreparti.....	8 670	6 193		
Rødt	6 155	4 396		
Venstre.....	5 771	4 122		
Miljøpartiet De Grønne	5 428	3 877		
Kristelig Folkeparti.....	4 861	3 472		
Demokratene i Norge	1 826	1 304		
Partiet De Kristne	662	473		
Pensjonistpartiet.....	562	401		
Industri- og Næringspartiet	403	288		
Helsepartiet.....	383	274		
Partiet Sentrum	381	272		
Liberalistene	198	141		
Alliansen - Alternativ for Norge	146	104		
Piratpartiet	125	89		
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger	71	51		

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1 og 3.

Høyre får mandat nr. 2 og 5.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 4.

Senterpartiet får mandat nr. 6.

Østfold**8 distriktsmandater**

Liste	Stemmer	1.4	3.0	5.0	7.0
		I	III	VII	
Arbeiderpartiet.....	49 345	35 246	16 448	9 869	7 049
		II	VI		
Høyre.....	30 211	21 579	10 070		
		IV	VIII		
Senterpartiet.....	22 849	16 321	7 616		
		V			
Fremskrittspartiet.....	20 527	14 662	6 842		
Sosialistisk Venstreparti.....	9 840	7 029			
Rødt.....	7 418	5 299			
Kristelig Folkeparti.....	5 414	3 867			
Miljøpartiet De Grønne.....	4 782	3 416			
Venstre.....	4 771	3 408			
Demokratene i Norge.....	2 348	1 677			
Pensjonistpartiet.....	1 869	1 335			
Partiet De Kristne.....	688	491			
Helsepartiet.....	393	281			
Partiet Sentrum.....	336	240			
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger.....	285	204			
Liberalistene.....	263	188			
Industri- og Næringspartiet.....	230	164			
Alliansen - Alternativ for Norge.....	172	123			
Piratpartiet.....	155	111			

Arbeiderpartiet får mandat nr. 1, 3 og 7.

Høyre får mandat nr. 2 og 6.

Senterpartiet får mandat nr. 4 og 8.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 5.

Vedlegg 1.3

RIKSVALGSTYRETS VALGOPPGJØR FOR FORDELING AV UTJEVNINGSMANDATER

Riksvalgstyret har i møte 28. september 2021 foretatt valgoppgjør for fordeling av de 19 utjevningsmandatene i samsvar med valgloven § 11-6 og Grunnloven § 59 fjerde og femte ledd. Riksvalgstyret sendte samme dag Stortinget rapport over den fylkesvise fordelingen av utjevningsmandater for valgperioden 2021–2025.

Av riksvalgstyrets rapport fremgår det hvordan fordelingen av utjevningsrepresentantene er beregnet. Beregningen legger til grunn de stemmetallene som er innberettet av fylkesvalgstyrene.

1. Godkjente stemmer. Totalt for hele landet

Parti	Distriktsmandater	Stemmer
Arbeiderpartiet.....	48	783 394
Høyre	35	607 316
Senterpartiet.....	28	402 961
Fremskrittspartiet	17	346 474
Sosialistisk Venstreparti	8	228 063
Rødt	4	140 931
Venstre.....	3	137 433
Miljøpartiet De Grønne	3	117 647
Kristelig Folkeparti.....	3	113 344
Demokratene.....		34 068
Pensjonistpartiet.....		19 006
Partiet De Kristne		10 448
Industri- og Næringspartiet		10 031
Partiet Sentrum		7 836
Helsepartiet.....		6 490
Pasientfokus.....		4 950
Liberalistene		4 520
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger...		3 435
Alliansen – Alternativ for Norge.....		2 489
Piratpartiet		2 308
Norges kommunistiske Parti.....		301
Feministisk Initiativ.....		275
Kystpartiet.....		171
Generasjonspartiet		112
Redd Naturen.....		97
Generasjonspartiet		87
Totalt	150	2 984 187

2. Sperregrense

Totalt antall godkjente stemmesedler til partifordeling er 2 984 187. Det er bare de partier som oppnår et samlet stemmetall på over 4 prosent av dette som konkurrerer om utjevningsmandater (den såkalte sperregrensen), jf. Grunnloven § 59 femte ledd. Fire prosent av 2 928 187 er 119 367,48. Det kreves dermed minst 119 368 stemmer på landsbasis for å komme over sperregrensen.

Det er tre partier som har fått distriktsmandater uten å komme over sperregrensen, Miljøpartiet De Grønne (3 mandater), Kristelig Folkeparti (3 mandater)

og Pasientfokus (1 mandat). Disse partienes mandat og stemmetall skal ikke telles med ved beregningen av utjevningsmandater.

3. Mandatberegning

Metoden for fordeling av utjevningsmandatene mellom partiene fremgår av Grunnloven § 59 fjerde og femte ledd, og valgloven § 11-6.

Første steg er å foreta en fordeling av mandatene på landsbasis som om landet var ett valgdistrikt. Dette gjøres på grunnlag av samlet antall mandater og stemmer til de partiene som har kommet over sperregrensen. De syv partiene som kom over sperregrensen har til

sammen mottatt 2 646 572 stemmer. Det er 162 mandater som skal fordeles, siden de syv distriktsmandatene Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus har vunnet skal holdes utenfor denne beregningen.

Partienes samlede stemmetall på landsbasis divideres med 1, 4 – 3 – 5 – 7 – 9 osv. De 162 mandatene fordeles slik at partiet med den største kvotienten får mandat nr.

1, partiet med den nest største kvotienten får mandat nr. 2 osv. (landsmandater).

Partiet skal ha det antall utjevningsmandater som tilsvarer differansen mellom *landsmandater og oppnådde distriktsmandater*. Dersom et parti har fått flere distriktsmandater enn landsmandater må en ny beregning gjennomføres der dette partiets stemmetall og mandater holdes utenfor.

Første landsberegning ga følgende fordeling (162 mandater til fordeling):

Parti	Distriktsmandater	Landsmandater	Differanse
Arbeiderpartiet.....	48	48	0
Høyre	35	37	2
Senterpartiet.....	28	25	-3
Fremskrittspartiet	17	21	4
Sosialistisk Venstreparti.....	8	14	6
Rødt	4	9	5
Venstre.....	3	8	5
Total	143	162	

Siden Senterpartiet har fått flere distriktsmandater enn det landsberegningen viser, må det gjennomføres

en ny fordeling der Senterpartiets mandater og stemmetall ikke telles med.

Andre landsberegning ga følgende fordeling (134 mandater til fordeling):

Parti	Distriktsmandater	Landsmandater	Differanse
Arbeiderpartiet.....	48	47	-1
Høyre	35	36	1
Fremskrittspartiet	17	21	4
Sosialistisk Venstreparti.....	8	14	6
Rødt	4	8	4
Venstre.....	3	8	5
Total	115	134	

Her har Arbeiderpartiet fått flere distriktsmandater enn det landsberegningen viser, da må det gjennomføres

en ny fordeling der Arbeiderpartiets mandater og stemmetall ikke telles med.

Tredje landsberegning ga følgende fordeling (86 mandater til fordeling):

Parti	Distriktsmandater	Landsmandater	Differanse = antall utjevningsmandater
Høyre	35	36	1
Fremskrittspartiet	17	21	4
Sosialistisk Venstreparti.....	8	13	5
Rødt	4	8	4
Venstre.....	3	8	5
Total	115	134	19

I denne beregningen er det ingen partier som har flere distriktsmandater enn landsmandater. Differansen mellom disse to verdiene blir det antall utjevningsmandater partiene skal ha.

4. Fordeling på valgdistrikter

Neste steg er å fastslå i hvilke valgdistrikter partiene skal få sine utjevningsmandater, jf. valgloven § 11-6 tredje ledd. Hvert valgdistriktet tildeles et utjevningsmandat.

Det beregnes en vektet mandatkvotient for hvert parti i hvert valgdistrikt, disse rangeres og det partiet som har den høyeste vektete mandatkvotient vinner det første utjevningsmandatet i det tilhørende valgdistriktet, det partiet med nest høyest vektet mandatkvotient vinner det neste utjevningsmandatet i det tilhørende valgdistriktet. Når et valgdistriktet har fått ett utjevningsmandat, kommer det ikke i betraktning ved senere fordelinger av utjevningsmandatene. Når et parti har fått det antall utjevningsmandater det skal ha, kommer det ikke i betraktning ved senere fordelinger av utjevningsmandatene. Fordelingen fortsetter for de øvrige valgdistriktene og partiene inntil alle utjevningsmandatene er fordelt. Er flere kvotienter like store, er antall stemmer i vedkommende valgdistrikt avgjørende. I tilfelle stemmelikhet avgjøres rekkefølgen ved loddtrekning.

Den vektete mandatkvotienten beregnes ved å ta utgangspunkt i partienes stemmetall i valgdistriktet. Har partiet fått distriktsmandat, skal stemmetallet deles på mer enn det dobbelte antall tildelte distriktsmandater (dvs. divideres med en kvotient som tilsvarer antall distriktsmandater $\times 2 + 1$). Har partiet ikke vunnet noe distriktsmandat, legges stemmetallet i valgdistriktet til grunn. For å vekte disse mandatkvotientene og gjøre de sammenlignbare på tvers av valgdistriktene, skal deretter stemmetallet eller kvotienten divideres med det gjennomsnittlige antall stemmer bak hvert distriktsmandat i valgdistriktet.

Beregning av vektete mandatkvotienter og rangering av disse førte til følgende fordeling av utjevningsmandatene:

Utjevningsmandater 2021

Mandat	Parti	Fylke	Listeplass	Vektet mandatkvotient
1	Venstre	Hordaland	1	0,650620
2	Sosialistisk Venstreparti	Troms	1	0,540880
3	Rødt	Sør-Trøndelag	1	0,505431
4	Fremskrittspartiet	Hedmark	1	0,505303
5	Sosialistisk Venstreparti	Østfold	1	0,486238
6	Rødt	Rogaland	1	0,483103
7	Høyre	Akershus	6	0,448260
8	Sosialistisk Venstreparti	Møre og Romsdal	1	0,440584
9	Rødt	Nordland	1	0,433471
10	Fremskrittspartiet	Finnmark	1	0,433009
11	Fremskrittspartiet	Oppland	1	0,428690
12	Fremskrittspartiet	Aust-Agder	1	0,397722
13	Sosialistisk Venstreparti	Buskerud	1	0,394450
14	Venstre	Oslo	3	0,381857
15	Sosialistisk Venstreparti	Vestfold	1	0,374145
16	Rødt	Telemark	1	0,232484
17	Venstre	Vest-Agder	1	0,182314
18	Venstre	Sogn og Fjordane	1	0,103170
19	Venstre	Nord-Trøndelag	1	0,081260

Vedlegg 1.4

Valgte representanter og vararepresentanter pr. valgdistrikt i henhold til fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets valgoppgjør 2021

Aust-Agder

4 representanter

1. Tellef Inge Mørland (A), Arendal
2. Svein Harberg (H), Grimstad
3. Gro-Anita Mykjåland (Sp), Iveland
4. Marius Arion Nilsen (FrP), Grimstad

Vararepresentanter

For representant nr. 1 (A):

1. Abel Cecilie Knibe Kroglund, Lillesand
2. Ramani K. Cornels Nordli, Arendal
3. Dagfinn Homdal Svanøe, Åmli
4. Marit Grefstad, Grimstad

For representant nr. 2 (H):

1. Torunn Ostad, Grimstad
2. Amalie Kollstrand, Arendal
3. Haagen Severin Nilson Poppe, Arendal
4. Halvor Rismyhr, Lillesand

For representant nr. 3 (Sp):

1. Kenneth Engvoll Løland, Farsund
2. Oddbjørn Kylland, Lillesand
3. Georg Sørmo, Valle
4. Bjørn Gunnar Baas, Åmli

For representant nr. 4 (FrP):

1. Andreas Arff, Arendal
2. Steinar Rørvik, Froland
3. Maurith Julie Fagerland, Arendal
4. Mariann Birgitte Ruud Slettene, Birkenes

Vest-Agder

6 representanter

1. Ingunn Foss (H), Lyngdal
2. Kari Henriksen (A), Kristiansand
3. Kjell Ingolf Ropstad (KrF), Evje
4. Gisle Meininger Saudland (FrP), Flekkefjord
5. Anja Ninasdotter Abusland (Sp), Kristiansand
6. Ingvild Wetrhus Thorsvik (V), Kristiansand

Vararepresentanter

For representant nr. 1 (H):

1. Aase Marthe J. Horrigmo, Kristiansand
2. Amalie Gunnufsen, Kristiansand
3. Nicolai Østebø, Kristiansand
4. Kjetil Aga, Farsund

For representant nr. 2 (A):

1. Kai Steffen Østensen, Kristiansand
2. Birte Usland, Lindesnes
3. Ahmed Lindov, Kvinesdal
4. Adelheid Frost Mykland, Vennesla

For representant nr. 3 (KrF):

1. Jorunn Gleditsch Lossius, Lillesand
2. Jørgen H. Kristiansen, Kristiansand
3. Jona Lie, Lillesand
4. Janne Nystøl, Farsund

For representant nr. 4 (FrP):

1. Alf Erik Bergstøl Andersen, Lindesnes
2. Unni Nilsen Husøy, Lyngdal
3. Christian Eikeland, Kristiansand
4. Andrea Christina Gonzalez, Kristiansand

For representant nr. 5 (Sp):

1. Eivind Drivenes, Vennesla
2. Kirsten Helen Myren, Vegårshei
3. Margrethe Handeland, Hægebostad
4. Malin Stokkeland, Kvinesdal

For representant nr. 6 (V):

1. Emma Georgina Lind, Oslo
2. Pål Koren Pedersen, Arendal
3. Tone Lise Avdal, Bykle
4. Trym Braathen, Kristiansand

Akershus

19 representanter

1. Jan Tore Sanner (H), Bærum
2. Anniken Huitfeldt (A), Ullensaker
3. Tone Wilhelmsen Trøen (H), Eidsvoll
4. Sverre Myrli (A), Lillestrøm
5. Hans Andreas Limi (FrP), Bærum
6. Sigbjørn Gjelsvik (Sp), Lillestrøm
7. Henrik Asheim (H), Bærum
8. Tuva Moflag (A), Nordre Follo
9. Abid Raja (V), Oslo
10. Kirsti Bergstøl (SV), Nittedal
11. Anne Kristine Linnestad (H), Nordre Follo
12. Åsmund Aukrust (A), Bærum
13. Himanshu Gulati (FrP), Ullensaker
14. Une Bastholm (MDG), Oslo
15. Turid Kristensen (H), Lørenskog
16. Else Marie Rødby (Sp), Asker
17. Mani Hussaini (A), Nordre Follo

18. Marie Sneve Martinussen (R), Oslo
19. Hårek Elvenes (H), Bærum

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3, 7, 11, 15 og 19 (H):

1. Tore Vamraak, Lillestrøm
2. Kari Sofie Bjørnsen, Asker
3. Tonje Anderson Olsen, Enebakk
4. Maria Barstad Sanner, Bærum
5. Lasse Lehre, Lunner
6. Willy Kviltén, Ullensaker
7. Monica Therese Vee Bratlie, Asker
8. Roble Wehib Jama Wais, Vestby
9. Tage Slind Jensen, Nesodden

For representant nr. 2, 4, 8, 12 og 17 (A):

1. Ragnhild Male Hartviksen, Asker
2. Tobias Hangaard Linge, Bærum
3. Anita Patel, Lørenskog
4. Tonje Brenna, Ullensaker
5. Halvard Ingebrigtsen, Lørenskog
6. Rita Hirsum Lystad, Frogn
7. Ole Guttorm Brenden, Eidsvoll
8. Elly Frogner, Bærum

For representant nr. 5 og 13 (FrP):

1. Liv Gustavsen, Nes
2. Anette Carnarius Elseth, Lillestrøm
3. Lars Gustav Monsen, Gjerdrum
4. Knut Tønnes Steenersen, Nordre Follo
5. Ida Ohme Pedersen, Bærum

For representant nr. 6 og 16 (Sp):

1. Kari Mette Prestrud, Nordre Follo
2. Haakon Skramstad, Eidsvoll
3. Kristin Horni, Lunner
4. Per-Steinar Slang, Aurskog-Høland
5. Brita Skallerud, Ullensaker

For representant nr. 9 (V):

1. Solveig Schytz, Ås
2. Maren Johanne Hersleth Holsen, Indre Østfold
3. Timo Nikolaisen, Oslo
4. Hulda Tronstad, Bærum

For representant nr. 10 (SV):

1. Haitham El-noush, Nordre Follo
2. Charlott Pedersen, Lørenskog
3. Halvor Ekeland, Ås
4. Stine Høivik, Bærum

For representant nr. 14 (MDG):

1. Kristoffer Robin Haug, Lørenskog
2. Signe Bakke Sølberg, Bærum
3. Tor Malnes Grobstok, Ås
4. Eline Stangeland, Lillestrøm

For representant nr. 18 (R):

1. Silje Josten Kjosbakken, Nes
2. Stein Stugu, Bærum
3. Tobias Langås Handeland, Asker
4. Silje Bergan, Aurskog-Høland

Buskerud

8 representanter

1. Masud Gharahkhani (A), Drammen
2. Trond Helleland (H), Drammen
3. Per Olaf Lundteigen (Sp), Øvre Eiker
4. Lise Christoffersen (A), Drammen
5. Morten Wold (FrP), Modum
6. Sandra Bruflot (H), Hole
7. Even A. Røed (A), Kongsberg
8. Kathy Lie (SV), Lier

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4 og 7 (A):

1. Solveig Vestenfor, Ål
2. Håkon Ohren, Ringerike
3. Signe Ramson Høie, Lier
4. Ståle Versland, Modum
5. Silje Kjellesvik Norheim, Lier
6. Rutkay Sabri, Drammen

For representant nr. 2 og 6 (H):

1. Kristin Ørmen Johnsen, Drammen
2. Bård Heio, Nesbyen
3. Line Spiten, Kongsberg
4. Adrian Wilhelm Kjølø Tollefsen, Øvre Eiker
5. Hanne Birgitte Lindbak Haatuft, Hol

For representant nr. 3 (Sp):

1. Sigrid Simensen Ilsøy, Hol
2. Stian Bakken, Ringerike
3. Kaja Elisabeth Flesjø Kværner, Lier
4. Kari Anne Sand, Kongsberg

For representant nr. 5 (FrP):

1. Lavrans Kierulf, Drammen
2. Eilev Bekjorden, Flesberg
3. Nina P. S. Lauritzsen, Hole
4. Trond Carell Nyhus, Ringerike

For representant nr. 8 (SV):

1. Audun Hammer Hovda, Ringerike
2. Sahar Madahian, Drammen
3. Njål Vigleik Grene-Johnsen, Kongsberg
4. Kaja Hilleren, Øvre Eiker

Finnmark

5 representanter

1. Runar Sjøstad (A), Vadsø
2. Geir Adelsten Iversen (Sp), Hasvik

3. Marianne Sivertsen Næss (A), Hammerfest
4. Irene Ojala (PF), Bodø
5. Bengt Rune Strifeldt (FrP), Alta

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 3 (A):

1. Sigurd Kvammen Rafaelsen, Lebesby
2. Agnete Masternes Hanssen, Porsanger
3. Isak Mathis Buljo, Kautokeino
4. Ragnhild Vassvik, Gamvik
5. Gaute Klogh Henriksen, Tana

For representant nr. 2 (Sp):

1. Nancy P. Anti, Tana
2. Heidi Anita Lindkvist Holmgren, Nordkapp
3. Maksim Guttormsen Råskhof, Tana
4. Kurt Pasvikbamsen Wikan, Sør-Varanger

For representant nr. 4 (PF):

1. Klemet Erland Hætta, Kautokeino
2. Leif Gøran Vasskog, Alta
3. Unn-Hariet Vekve, Alta
4. Sara-Kristine Loso, Kautokeino

For representant nr. 5 (FrP):

1. Terje Hansen, Sør-Varanger
2. Heidi Marlene Siri Dervo, Tana
3. Emil Andre Taftø Thorstensen, Alta
4. Arne Reidar Myrseth, Hammerfest

Hedmark

7 representanter

1. Anette Trettebergstuen (A), Hamar
2. Trygve Slagsvold Vedum (Sp), Stange
3. Nils Kristen Sandtrøen (A), Tynset
4. Emilie Mehl (Sp), Elverum
5. Anna Molberg (H), Hamar
6. Lise Selnes (A), Nord-Odal
7. Tor André Johnsen (FrP), Ringsaker

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3 og 6 (A):

1. Even Eriksen, Trysil
2. Bente Irene Aaland, Elverum
3. Håvard Sagbakken Saanum, Tolga
4. Minja Tea Dzamarija, Kongsvinger
5. Geir Roger Borgedal, Ringsaker
6. Trine Lise Stårvik, Stange

For representant nr. 2 og 4 (Sp):

1. Per Martin Sandtrøen, Tynset
2. Margrethe Haarr, Kongsvinger
3. Ole Mathias Rønaasen, Grue
4. Marte Larsen Tønseth, Løten
5. Jesper Nohr, Trysil

For representant nr. 5 (H):

1. Yngve Sætre, Elverum
2. Eli Wathne, Kongsvinger
3. Magne Sørby, Ringsaker
4. Ola Svenneby, Våler

For representant nr. 7 (FrP):

1. Johan Aas, Kongsvinger
2. Truls Gihlemon, Stange
3. Stine Jakobsen Madsø, Ullensaker
4. Marit Ophus, Hamar

Hordaland

16 representanter

1. Erna Solberg (H), Bergen
2. Marte Mjøs Persen (A), Bergen
3. Helge André Njåstad (FrP), Austevoll
4. Ove Trellevik (H), Øygarden
5. Odd Harald Hovland (A), Bømlo
6. Kjersti Toppe (Sp), Bergen
7. Audun Lysbakken (SV), Oslo
8. Peter Frølich (H), Bergen
9. Eigil Knutsen (A), Bergen
10. Silje Hjemdal (FrP), Bergen
11. Liv Kari Eskeland (H), Stord
12. Dag-Inge Ulstein (KrF), Bergen
13. Sofie Marhaug (R), Bergen
14. Nils T. Bjørke (Sp), Voss
15. Linda Monsen Merkesdal (A), Voss
16. Sveinung Rotevatn (V), Bergen

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 8 og 11 (H):

1. Charlotte Spurkeland, Bergen
2. Lise-May Sæle, Bergen
3. Karstein Jon Totland, Masfjorden
4. Erlend Nævdal Bolstad, Ullensvang
5. Hannah Sumeja Atic, Bergen
6. Roald Stigum Olsen, Bergen
7. Iril Schau Johansen, Voss

For representant nr. 2, 5, 9 og 15 (A):

1. Lubna Boby Jaffery, Bergen
2. Benjamin Jakobsen, Askøy
3. Linda Haugland Jondahl, Ullensvang
4. Øyvind Helland Oddekalv, Alver
5. Helena Haldorsen, Bergen
6. Henning Ekerhovd, Øygarden
7. Torill Torsvik Størkersen, Øygarden

For representant nr. 3 og 10 (FrP):

1. Sigbjørn Framnes, Stord
2. Stig Atle Abrahamsen, Askøy
3. Laila Reiertsen, Bjørnafjorden

4. Martin Virkesdal Jonsterhaug, Bergen
5. Ruth Grethe Østebøvik Eriksen, Sveio

For representant nr. 6 og 14 (Sp):

1. Hans Inge Myrvold, Kvinnherad
2. Sara Hamre Sekkingstad, Alver
3. Kari Jordal, Bergen
4. Jakob Bjelland, Stord
5. Håvard Sæbø, Eidfjord

For representant nr. 7 (SV):

1. Sara Bell, Bergen
2. Camilla Edith Ahamath, Bergen
3. Symphorien Pombe, Øygarden
4. Anna Sofie Ekeland Valvatne, Stord

For representant nr. 12 (KrF):

1. Astrid Aarhus Byrknes, Alver
2. Joel Ystebø, Bergen
3. Morten Helland, Bømlo
4. Beate Husa, Bergen

For representant nr. 13 (R):

1. Terje Kollbotn, Ullensvang
2. Jeanette Onarheim Syversen, Bergen
3. Mohamed Ben Hedi Kallel, Stord
4. Sunniva Andresdottir Vik, Bergen

For representant nr. 16 (V):

1. Ane Breivik, Bergen
2. Geir Angeltveit, Stord
3. Ingrid Nergaard Fjeldstad, Bergen
4. Petter Sexe Ulriksen, Ullensvang

Møre og Romsdal

8 representanter

1. Sylvi Listhaug (FrP), Oslo
2. Per Vidar Kjølmoen (A), Rauma
3. Jenny Klinge (Sp), Surnadal
4. Helge Orten (H), Molde
5. Frank Edvard Sve (FrP), Stranda
6. Åse Kristin Ask Bakke (A), Ålesund
7. Geir Inge Lien (Sp), Vestnes
8. Birgit Oline Kjerstad (SV), Ålesund

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 5 (FrP):

1. Jan Steinar Engeli Johansen, Averøy
2. Anne Marie Fiksdal, Vestnes
3. Hans Olav Myklebust, Ørsta
4. Håkon Lykkebø Strand, Ålesund
5. Gunnhild Meringdal, Molde

For representant nr. 2 og 6 (A):

1. Berit Tønnesen, Kristiansund
2. Jakob Vorren, Sunndal

3. Siv Katrin Ulla, Ålesund
4. Hanne-Berit Brekken, Aure
5. Erling Thoresen-Vestre, Molde

For representant nr. 3 og 7 (Sp):

1. Per Ivar Lied, Ørsta
2. Ingrid Waagen, Tingvoll
3. Jan Ove Tryggestad, Stranda
4. Tove Henøen, Hustadvika
5. Henrik Stensønes, Kristiansund

For representant nr. 4 (H):

1. Vetle Wang Soleim, Smøla
2. Monica Molvær, Ålesund
3. Bente Bruun, Ålesund
4. Torill Velle, Sykkylven

For representant nr. 8 (SV):

1. Kim Thoresen-Vestre, Molde
2. Line Karlsvik, Kristiansund
3. Marit Aklestad, Ørsta
4. Petter Andreas Wadstensvik, Kristiansund

Nordland

9 representanter

1. Bjørnar Skjæran (A), Lurøy
2. Siv Mossleth (Sp), Saltdal
3. Bård Ludvig Thorheim (H), Bodø
4. Mona Nilsen (A), Narvik
5. Dagfinn Henrik Olsen (FrP), Lødingen
6. Willfred Nordlund (Sp), Sortland
7. Øystein Mathisen (A), Bodø
8. Mona Fagerås (SV), Vestvågøy
9. Geir Jørgensen (R), Hadsel

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4 og 7 (A):

1. Karianne B. Bråthen, Øksnes
2. Sigurd Myrvoll, Bodø
3. Anette Kristine Davidsen, Alstahaug
4. Rune Krutå, Vefsn
5. Lena Amalie Hamnes, Vågan
6. Sigurd Stormo, Meløy

For representant nr. 2 og 6 (Sp):

1. Trine Fagervik, Leirfjord
2. Hans Gunnar Holand, Sømna
3. Eirill DeLonge, Bodø
4. Bent-Joacim Bentzen, Hadsel
5. Skjalg Hamnes, Evenes

For representant nr. 3 (H):

1. Marianne Dobak Kvensjø, Narvik
2. Johann Martin Krüger, Vestvågøy

3. Odd Langvatn, Vefsn
4. Lena Arntzen, Hadsel

For representant nr. 5 (FrP):

1. Hanne Dyveke Søttar, Vefsn
2. Jonny Gulbrandsen, Bodø
3. Kassandra Eleni Bredrup Petsas, Fauske
4. Rune Ernst Østergren, Narvik

For representant nr. 8 (SV):

1. Christian Torset, Sortland
2. Andrea Sjøvoll, Oslo
3. Åshild Charlotte Pettersen, Vefsn
4. Nilofar Nori, Hadsel

For representant nr. 9 (R):

1. Hanne Benedikte Wiig, Alstahaug
2. Synne Høyforsslett Bjørnbæk, Bodø
3. Per-Gunnar Skotåm, Fauske
4. Paula Marie Kornelia Lorentzen, Vestvågøy

Oppland

6 representanter

1. Rigmor Aasrud (A), Gran
2. Marit Knutsdatter Strand (Sp), Vestre Toten
3. Rune Støstad (A), Nord-Fron
4. Kari-Anne Jønnes (H), Gran
5. Bengt Fasteraune (Sp), Dovre
6. Carl I. Hagen (FrP), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 3 (A):

1. Ingrid Tønseth Myhr, Vestre Toten
2. Anders Brabrand, Lillehammer
3. Inger Torun Klosbøle, Nord-Aurdal
4. Terje Jonny Sveen, Sel
5. Anne-Marte Kolbjørnshus, Nordre Land

For representant nr. 2 og 5 (Sp):

1. Kjersti Bjørnstad, Gjøvik
2. Torleik Svelle, Lillehammer
3. Aud Hove, Skjåk
4. Ola Tore Dokken, Nordre Land
5. Bergljot Oldre, Vang

For representant nr. 4 (H):

1. Hans Olav Sundfør, Lillehammer
2. Mattis Månnum Pettersen, Gjøvik
3. Anne Bjertnæs, Gjøvik
4. Vegard Riseng, Nord-Aurdal

For representant nr. 6 (FrP):

1. Lars Terje Høiendahl Rem, Østre Toten
2. Astrid Gaassand, Lillehammer
3. Gunnar Heiene, Sør-Aurdal
4. Jul Tore Kittelsrud, Gran

Oslo

20 representanter

1. Ine Eriksen Søreide (H), Oslo
2. Jonas Gahr Støre (A), Oslo
3. Kari Elisabeth Kaski (SV), Oslo
4. Nikolai Astrup (H), Oslo
5. Kamzy Gunaratnam (A), Oslo
6. Guri Melby (V), Oslo
7. Lan Marie Nguyen Berg (MDG), Oslo
8. Bjørnar Moxnes (R), Oslo
9. Heidi Nordby Lunde (H), Oslo
10. Espen Barth Eide (A), Oslo
11. Marian Hussein (SV), Oslo
12. Christian Tybring-Gjedde (FrP), Oslo
13. Mudassar Kapur (H), Oslo
14. Ola Elvestuen (V), Oslo
15. Trine Lise Sundnes (A), Oslo
16. Rasmus Hansson (MDG), Bærum
17. Seher Aydar (R), Oslo
18. Andreas Sjalg Unneland (SV), Oslo
19. Mathilde Tybring-Gjedde (H), Oslo
20. Grunde Almeland (V), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 9, 13 og 19 (H):

1. Michael Tetzschner, Oslo
2. Eirik Lae Solberg, Oslo
3. Hilde Helland, Oslo
4. Afshan Rafiq, Oslo
5. Mehmet Kaan Inan, Oslo
6. Ingeborg Tennes, Oslo
7. Geir Kvarme, Oslo
8. Elisabeth Rye-Florentz, Oslo

For representant nr. 2, 5, 10 og 15 (A):

1. Frode Jacobsen, Oslo
2. Siri Gåsemyr Staalesen, Oslo
3. Agnes Nærland Viljugrein, Oslo
4. Jon Reidar Øyan, Oslo
5. Hannah Gitmark, Oslo
6. Farukh Qureshi, Oslo
7. Nasir Ahmed, Oslo

For representant nr. 3, 11 og 18 (SV):

1. Cato Brunvand Ellingsen, Oslo
2. Stina Baarne Hassel, Oslo
3. Assad Nasir, Oslo
4. Gunnell Erika Sandanger, Oslo
5. Vegard Rønning Kjendsli, Oslo
6. Mina Jørgensen Bergem, Oslo

For representant nr. 6, 14 og 20 (V):

1. Sofie Høgestøl, Oslo
2. Naomi Ichihara Røkkum, Oslo
3. Sondre Hansmark Persen, Oslo

4. Margrethe Geelmuyden, Oslo
5. Haakon Riekeles, Oslo
6. Tina Shagufta Munir Kornmo, Oslo

For representant nr. 7 og 16 (MDG):

1. Sigrid Zurbuchen Heiberg, Oslo
2. Rauand Ismail, Oslo
3. Nora Jungeilges Heyerdahl, Oslo
4. Arne Olav Haabeth, Oslo
5. Hanna Elise Marcussen, Oslo

For representant nr. 8 og 17 (R):

1. Stine Westrum, Oslo
2. Sofia Rana, Oslo
3. Boye Ullmann, Oslo
4. Selma Flo-Munch, Oslo
5. Mari Rise Knutsen, Oslo

For representant nr. 12 (FrP):

1. Jon Engen-Helgheim, Drammen
2. Aina Stenersen, Oslo
3. Maria Zähler, Oslo
4. Andreas Meeg-Bentzen, Oslo

Rogaland

14 representanter

1. Tina Bru (H), Stavanger
2. Hadia Tajik (A), Sandnes
3. Roy Steffensen (FrP), Gjesdal
4. Sveinung Stensland (H), Haugesund
5. Torstein Tvedt Solberg (A), Stavanger
6. Geir Pollestad (Sp), Time
7. Olaug Vervik Bollestad (KrF), Gjesdal
8. Terje Halleland (FrP), Vindafjord
9. Margret Hagerup (H), Time
10. Tove Elise Madland (A), Vindafjord
11. Ingrid Fiskaa (SV), Time
12. Lisa Marie Ness Klungland (Sp), Stavanger
13. Aleksander Stokkebo (H), Stavanger
14. Mímir Kristjánsson (R), Stavanger

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 9 og 13 (H):

1. Irene Heng Lauvsnes, Strand
2. Athar Ali Tajik, Sandnes
3. Karoline Sjøen Andersen, Haugesund
4. Modolf Haraldseid, Vindafjord
5. Anja Hovland, Eigersund
6. Bjørn Kahrs, Randaberg
7. Else Rege Grannes, Time

For representant nr. 2, 5 og 10 (A):

1. Tom Kalsås, Gjesdal
2. Marte Eide Klovning, Utsira
3. Christian Hetty, Klepp

4. Maren Vardøy-Lie, Time
5. Sigmund Lier, Tysvær
6. Silje Hellesen, Haugesund

For representant nr. 3 og 8 (FrP):

1. May Helen Hetland Ervik, Eigersund
2. Pål Morten Borgli, Sandnes
3. Kristoffer Sivertsen, Stavanger
4. Ketil Solvik-Olsen, Oslo
5. Robert Raustein, Randaberg

For representant nr. 6 og 12 (Sp):

1. Tor Inge Eidesen, Haugesund
2. Dagny Cesilie Sunnanå Hausken, Stavanger
3. Kjetil Slettebø, Bjerkreim
4. Anita Husøy Riskedal, Hjelmeland
5. Anders Braut Ueland, Hå

For representant nr. 7 (KrF):

1. Hadle Rasmus Bjuland, Hå
2. Alf Magne Grindhaug, Karmøy
3. Anne Kristin Bruns, Stavanger
4. Solveig Ege Tengesdal, Eigersund

For representant nr. 11 (SV):

1. Paal Kloster, Stavanger
2. Anniken Heimdal Tjøstheim, Strand
3. Alice Botnen Akselsen, Haugesund
4. Øyvind Grassdal, Sauda

For representant nr. 14 (R):

1. Emma Watne, Stavanger
2. Naomi Leila Nassiep Wessel, Haugesund
3. Kristian Mateo Norheim, Karmøy
4. Siri Borge, Stavanger

Sogn og Fjordane

4 representanter

1. Erling Sande (Sp), Gloppen
2. Torbjørn Vereide (A), Sunnfjord
3. Olve Grotle (H), Sunnfjord
4. Alfred Jens Bjørlo (V), Stad

Vararepresentanter

For representant nr. 1 (Sp):

1. Aleksander Øren Heen, Årdal
2. Emma Berge Ness, Sunnfjord
3. Gunn Åmdal Mongstad, Solund
4. Sigurd Erlend Reksnes, Stad

For representant nr. 2 (A):

1. Marie-Helene H. Brandsdal, Årdal
2. Egil Natvik Vestrheim, Lærdal
3. Siri Sandvik, Stad
4. Petter Sortland, Høyanger

For representant nr. 3 (H):

1. Sven Flo, Stryn
2. Elisabeth Birkeland Hatlenes, Bremanger
3. Elias Roko Eide, Sunnfjord
4. Beate Dybendal Nordvik, Gloppen

For representant nr. 4 (V):

1. Gunhild Berge Stang, Fjaler
2. Ole-Ansger Nepomuk Martini, Stad
3. Trude Risnes, Sogndal
4. Dina K. Korneliussen Bovim, Kinn

Telemark**6 representanter**

1. Terje Aasland (A), Skien
2. Åslaug Sem-Jacobsen (Sp), Notodden
3. Mahmoud Farahmand (H), Porsgrunn
4. Lene Vågslid (A), Tokke
5. Bård Hoksrud (FrP), Bamble
6. Tobias Drevland Lund (R), Kragerø

Vararepresentanter**For representant nr. 1 og 4 (A):**

1. Jone Blikra, Kragerø
2. Tone E. Berge Hansen, Porsgrunn
3. Bengt Halvard Odden, Hjartdal
4. Elisabeth Holien, Bamble
5. Fredrik Tiochta Sørli, Porsgrunn

For representant nr. 2 (Sp):

1. Olav Urbø, Tokke
2. Trond Ballestad, Skien
3. Anna Henriette Straume, Drangedal
4. Karsten Tønnevold Fiane, Bamble

For representant nr. 3 (H):

1. Emilie Schäffer, Skien
2. Veslemøy Wåle, Notodden
3. Karoline Aarvold, Skien
4. Lars Inge Rønholt, Bamble

For representant nr. 5 (FrP):

1. Carina Thorvaldsen, Seljord
2. Thorleif Fluor Vikre, Kragerø
3. Jørn Inge Næss, Skien
4. Gjermund Ingolfsson, Tinn

For representant nr. 6 (R):

1. Charlotte Therkelsen, Kragerø
2. Cecilie Ingebjørg Lerstang, Notodden
3. Pål Berby, Porsgrunn
4. Mona Osman, Skien

Troms**6 representanter**

1. Cecilie Myrseth (A), Tromsø
2. Sandra Borch (Sp), Tromsø
3. Per-Willy Amundsen (FrP), Harstad
4. Erlend Svardal Bøe (H), Tromsø
5. Nils-Ole Foshaug (A), Målselv
6. Torgeir Knag Fylkesnes (SV), Tromsø

Vararepresentanter**For representant nr. 1 og 5 (A):**

1. Tom Einar Karlsen, Harstad
2. Marta Hofsføy, Tromsø
3. Marit Stubberud Hanssen, Senja
4. Eirik Losnegaard Mevik, Kvænangen
5. Victoria Figenschou Mathiassen, Skjervøy

For representant nr. 2 (Sp):

1. Ivar B. Prestbakmo, Salangen
2. Toralf Heimdal, Bardu
3. Andrine Hanssen-Seppola, Tromsø
4. Svein Oddvar Leiros, Kåfjord

For representant nr. 3 (FrP):

1. Kristian P. Wilsgård, Tromsø
2. Ida Gårseth Hov, Tromsø
3. Vidar Langeland, Skjervøy
4. Anne Kirstin Korsfur, Nordreisa

For representant nr. 4 (H):

1. Christine Bertheussen Killie, Tjeldsund
2. Tonje Nilsen, Storfjord
3. Rune Stenstrøm, Harstad
4. Anne Berit Figenschau, Tromsø

For representant nr. 6 (SV):

1. Katrine Boel Gregussen, Senja
2. Tom Vegar Kiil, Nordreisa
3. Sigrid Bjørnhaug Hammer, Tromsø
4. Lars Eirik Grotdal, Harstad

Nord-Trøndelag**5 representanter**

1. Ingvild Kjerkol (A), Stjørdal
2. Marit Arnstad (Sp), Stjørdal
3. Terje Sørvik (A), Nærøysund
4. Per Olav Tyldum (Sp), Overhalla
5. André N. Skjelstad (V), Steinkjer

Vararepresentanter**For representant nr. 1 og 3 (A):**

1. May Britt Lagesen, Steinkjer
2. Gaute Børstad Skjervø, Levanger
3. Tone Våg, Snåsa

4. Arild Kvernmo Pedersen, Steinkjer
5. Khalil Obeed, Levanger

For representant nr. 2 og 4 (Sp):

1. Tomas Iver Hallem, Verdal
2. Dorthea Elverum, Stjørdal
3. Hege Nordheim-Viken, Høylandet
4. Lars Myhr Sandlund, Steinkjer
5. Kari Anita Furunes, Meråker

For representant nr. 5 (V):

1. Guro Holm Skillingstad, Nærøysund
2. Torgrim Hogstad Hallem, Stjørdal
3. Åsmund Prytz, Oslo
4. Eva Marianne Eilertsen, Meråker

Sør-Trøndelag

10 representanter

1. Eva Kristin Hansen (A), Trondheim
2. Linda Hofstad Helleland (H), Trondheim
3. Ola Borten Moe (Sp), Trondheim
4. Jorodd Asphjell (A), Orkland
5. Lars Haltbrekken (SV), Oslo
6. Sivert Bjørnstad (FrP), Trondheim
7. Kirsti Leirtrø (A), Ørland
8. Mari Holm Lønseth (H), Trondheim
9. Heidi Greni (Sp), Holtålen
10. Hege Bae Nyholt (R), Trondheim

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4 og 7 (A):

1. Steinar Krogstad, Trondheim
2. Kristian Torve, Oppdal
3. Marit Bjerås, Rennebu
4. Berit Olga Flåmo, Frøya
5. Ferhat Güven, Trondheim
6. Emilie Kleiven Græsli, Tydal

For representant nr. 2 og 8 (H):

1. Guro Angell Gimse, Melhus
2. Jan Grønningen, Orkland
3. Dag Willmann, Hitra
4. Niklaus Haugrønning, Trondheim
5. August Dybvad Grøntvedt, Trondheim

For representant nr. 3 og 9 (Sp):

1. Maren Grøthe, Melhus
2. Geir Arild Espnes, Oppdal
3. Marte Løvik, Trondheim
4. Hallgeir Grøntvedt, Ørland
5. Kristian Martin Fremstad, Orkland

For representant nr. 5 (SV):

1. Hilde Marie Gaebpie Danielsen, Røros
2. Nisrin El Morabit, Trondheim

3. Erlend Andreas Malvik Andresen, Malvik
4. Rakel T. Skårslette Trondal, Malvik

For representant nr. 6 (FrP):

1. Lill Harriet Sandaune, Selbu
2. Maria Alseth, Trondheim
3. Erling Gøran Mellingsæter, Melhus
4. Helge Johan Ringli, Orkland

For representant nr. 10 (R):

1. John-Peder Denstad, Trondheim
2. Dordi Hammer, Frøya
3. Stine Hjerpbakk, Trondheim
4. Estela Pastor Soares Andreetta, Malvik

Vestfold

7 representanter

1. Maria Aasen-Svensrud (A), Horten
2. Erlend Larsen (H), Sandefjord
3. Truls Vasvik (A), Larvik
4. Morten Stordalen (FrP), Tønsberg
5. Lene Westgaard-Halle (H), Larvik
6. Kathrine Kleveland (Sp), Holmestrand
7. Grete Wold (SV), Tønsberg

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 3 (A):

1. Camilla Maria Brekke, Holmestrand
2. Arild Theimann, Sandefjord
3. Trude Viola Nordli, Tønsberg
4. Roar Howlid, Tønsberg
5. Cathrine Palm Spange, Færder

For representant nr. 2 og 5 (H):

1. Henning Wold, Tønsberg
2. Renate Sølversen Berge, Færder
3. Herman Sannerholt, Larvik
4. Tove Tangen, Horten
5. Hedda Wike, Holmestrand

For representant nr. 4 (FrP):

1. Cathrine Andersen, Sandefjord
2. Anders Mathisen, Færder
3. Ellen Eriksen, Tønsberg
4. Anne Grethe Hauan, Horten

For representant nr. 6 (Sp):

1. Per-Asbjørn Andvik, Tønsberg
2. Oda Maria Irgens Hokstad, Larvik
3. Jill Eirin Undem, Tønsberg
4. Olav Nordheim, Larvik

For representant nr. 7 (SV):

1. Aram Karim, Tønsberg
2. Charlotte Jahren Øverbye, Sandefjord

3. Olav Sannes Vika, Tønsberg
4. Katja Ragnasdatter Halvorsen, Horten

Østfold

9 representanter

1. Jon-Ivar Nygård (A), Fredrikstad
2. Ingjerd Schou (H), Indre Østfold
3. Elise Bjørnebekk-Waagen (A), Sarpsborg
4. Ole André Myhrvold (Sp), Indre Østfold
5. Erlend Wiborg (FrP), Moss
6. Tage Pettersen (H), Moss
7. Stein Erik Lauvås (A), Marker
8. Kjerstin Wøyen Funderud (Sp), Våler
9. Freddy André Øvstegård (SV), Sarpsborg

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3 og 7 (A):

1. Solveig Vitanza, Halden
2. Shakeel Rehman, Moss
3. Maria Dumitrascu Imrik, Fredrikstad
4. Sindre Martinsen-Evje, Sarpsborg
5. Cecilie Agnalt, Skiptvet
6. Marius Bjørndalen, Halden

For representant nr. 2 og 6 (H):

1. Fredrik Holm, Halden
2. Marianne Klever Næss, Fredrikstad
3. Margrethe Motzfeldt, Sarpsborg
4. René Rafshol, Råde
5. Caroline M. Grønli Andersen, Fredrikstad

For representant nr. 4 og 8 (Sp):

1. Lars Vegard Fosser, Rakkestad
2. Elin Tvete, Fredrikstad
3. Johan Edvard Grimstad, Råde
4. Karoline Fjeldstad, Rakkestad
5. Svend Saxe Frøshaug, Indre Østfold

For representant nr. 5 (FrP):

1. Bjørnar Laabak, Fredrikstad
2. Julia Brännström Nordtug, Sarpsborg
3. Niklas Eriksen, Moss
4. Cathrine Linnes, Hvaler

For representant nr. 9 (SV):

1. Åse Kristina Heien, Indre Østfold
2. Barham Azadi, Moss
3. Camilla Sørensen Eidsvold, Fredrikstad
4. Are Bergli Heier, Sarpsborg

Vedlegg 1.5

A: Godkjente og forkastede stemmegivninger, godkjente og forkastede stemmesedler og blanke stemmesedler ved Stortingsvalget 2021 basert på tall fra fylkesvalgstyrenes valgoppgjør:

Fylker	Godkjente stemmegivninger		Sum godkjente stemmegivninger		Forkastede stemmegivninger		Sum forkastede stemmegivninger		Godkjente stemmesedler		Sum godkjente stemmesedler		Forkastede stemmesedler		Sum forkastede stemmesedler		Blanke stemmesedler		Sum blanke stemmesedler
	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	
	Østfold.....	81 901	81 484	163 385	24	131	155	81 242	80 654	161 896	146	61	207	605	846	1 451			
Akershus....	223 029	149 644	372 673	156	443	599	221 812	148 489	370 301	481	133	614	1 155	1 217	2 372				
Oslo.....	235 105	146 103	381 208	320	143	463	234 267	145 298	379 565	119	30	149	847	835	1 682				
Hedmark...	60 929	54 986	115 915	43	244	287	60 571	54 560	115 131	82	30	112	325	436	761				
Oppland....	52 328	46 927	99 255	10	106	116	52 057	46 604	98 661	60	53	113	259	319	578				
Buskerud....	87 865	56 203	144 068	56	169	225	87 333	55 737	143 070	109	80	189	552	476	1 028				
Vestfold.....	77 580	62 420	140 000	38	117	155	77 064	61 973	139 037	71	32	103	498	456	954				
Telemark....	49 331	48 244	97 575	22	68	90	48 997	47 913	96 910	66	10	76	295	343	638				
Aust-Agder	34 887	31 286	66 173	17	91	108	34 720	31 115	65 835	41	29	70	163	179	342				
Vest-Agder.	62 239	43 522	105 761	25	127	152	61 943	43 205	105 148	102	26	128	305	329	634				
Rogaland....	150 397	110 067	260 464	98	330	428	149 584	109 284	258 868	305	115	420	802	801	1 603				
Hordaland	186 606	118 834	305 440	133	299	432	185 449	118 023	303 472	379	97	476	1 164	1 007	2 171				
Sogn og Fjordane	35 588	26 796	62 384	24	70	94	35 425	26 657	62 082	49	7	56	170	147	317				
Møre og Romsdal.....	89 985	59 355	149 340	46	211	257	89 489	58 921	148 410	159	73	232	494	442	936				
Sør-Trøndelag.....	119 874	74 475	194 349	66	176	242	119 247	73 990	193 237	236	71	307	690	516	1 206				
Nord-Trøndelag.....	43 851	33 151	77 002	29	106	135	43 643	33 000	76 643	101	28	129	218	178	396				
Nordland...	75 065	60 028	135 093	39	219	258	74 702	59 526	134 228	150	39	189	419	488	907				
Troms.....	47 978	45 515	93 493	21	179	200	47 620	45 090	92 710	114	23	137	347	464	811				
Finnmark..	23 948	15 326	39 274	8	113	121	23 793	15 190	38 983	52	5	57	172	144	316				
I alt.....	1 738 486	1 264 366	3 002 852	1 175	3 342	4 517	1 728 958	1 255 229	2 984 187	2 822	942	3 764	9 480	9 623	19 103				

F=forhåndsstemmer

V=valgting

B: Hyppigste årsaker til forkastede stemmegivninger og stemmesedler ved stortingsvalget 2021:

	STEMMEGIVNING					STEMMESEDLER				
	Forkastede forhånd, ikke i manntallet	Forkastede valgting, ikke i manntallet	Forkastet fordi stemmegivningen kom for sent frem	Forkastede øvrige grunner		Forkastede forhånd, mangler off. stempel	Forkastede valgting, mangler off. stempel	Forkastet fordi det ikke fremgår hvilket parti eller gruppe velgeren har stemt på	Forkastet fordi partiet eller gruppen ikke stiller liste	Forkastede øvrige grunner
	F	V	F	F/V		F	V	F	F	F/V
Østfold.....	12	124	0	19		136	58	7	3	3
Akershus.....	107	433	7	52		407	118	47	27	15
Oslo.....	257	137	0	69		101	30	13	5	0
Hedmark.....	22	236	3	26		60	29	14	8	1
Oppland.....	5	102	0	9		45	53	9	6	0
Buskerud.....	31	162	3	29		99	77	8	2	3
Vestfold.....	25	111	1	18		65	32	3	3	0
Telemark.....	9	68	0	13		60	9	2	3	2
Aust-Agder.....	11	86	0	11		35	28	4	2	1
Vest-Agder.....	17	127	0	8		95	26	5	2	0
Rogaland.....	48	316	21	43		283	115	13	9	0
Hordaland.....	89	285	0	58		345	96	32	2	1
Sogn og Fjordane.....	13	68	8	5		39	6	6	4	1
Møre og Romsdal.....	31	201	5	20		137	71	8	14	2
Sør-Trøndelag.....	51	171	1	19		230	66	3	3	5
Nord-Trøndelag.....	20	101	2	12		96	28	1	4	0
Nordland.....	14	202	10	32		142	39	2	6	0
Troms Romsa.....	14	176	0	10		92	22	5	17	1
Finnmark										
Finnmárku.....	5	110	0	6		36	5	6	10	0
I alt.....	781	3 216	61	459		2 503	908	188	130	35